

บทบาทในการบริหารแหล่งเรียนรู้ของผู้บริหารโรงเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระแก้ว

เขต 1

นายสุรเกียรติ งามเลิศ

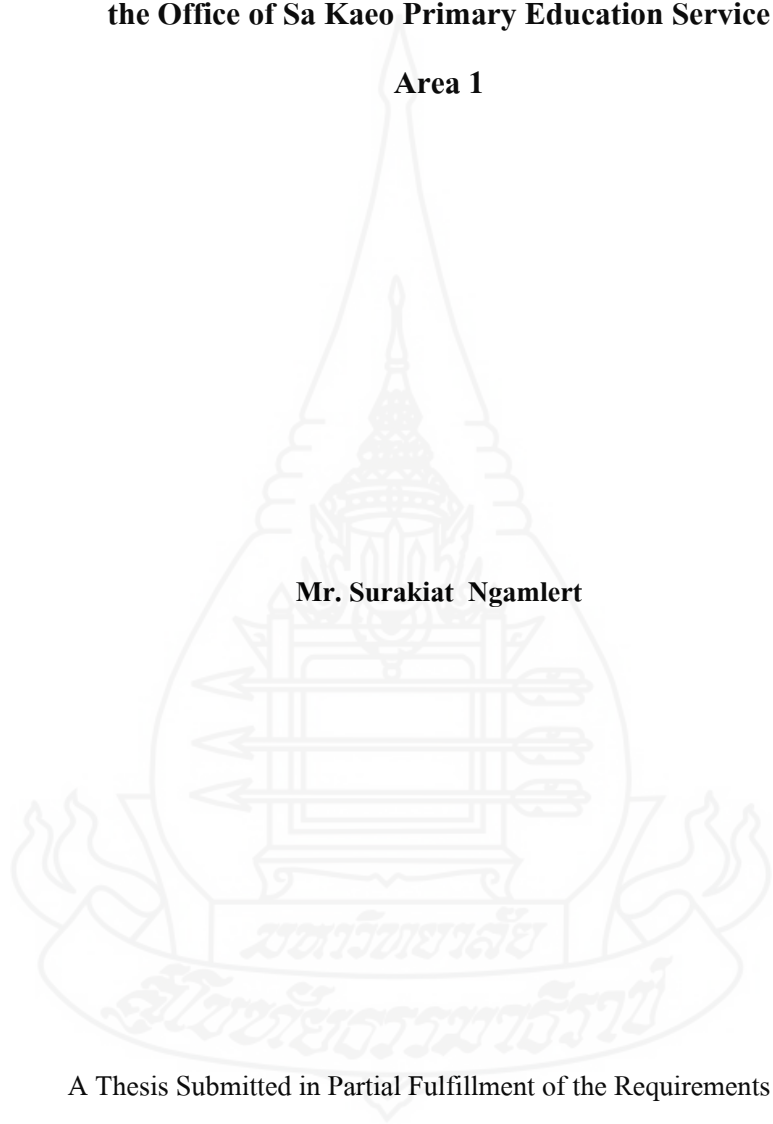
วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
แขนงวิชาบริหารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

พ.ศ. 2557

**Roles on Learning Resource Administration of School Administrators under
the Office of Sa Kaeo Primary Education Service**

Area 1

Mr. Surakiat Ngamlert

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Degree of Master of Education in Educational Administration

School of Educational Studies

Sukhothai Thammathirat Open University

2014

หัวข้อวิทยานิพนธ์ บทบาทในการบริหารแหล่งเรียนรู้ของผู้บริหาร โรงเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1
ชื่อและนามสกุล นายสุรเกียรติ งามเลิศ
แขนงวิชา บริหารการศึกษา
สาขาวิชา ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
อาจารย์ที่ปรึกษา 1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เข้มทอง ศิริแสงเลิศ
2. อาจารย์ ดร. จำลอง นักพ็อน

วิทยานิพนธ์นี้ ได้รับความเห็นชอบให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรระดับปริญญาโท เมื่อวันที่ 17 มิถุนายน 2558

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

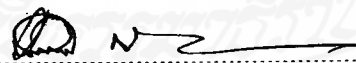
ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร. นิดยา ภัตสรศิริ)

กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เข้มทอง ศิริแสงเลิศ)

กรรมการ

(อาจารย์ ดร. จำลอง นักพ็อน)

ประธานกรรมการบัณฑิตศึกษา

(ศาสตราจารย์ ดร. สิริวรรณ ศรีพหล)

ด-ด

ชื่อวิทยานิพนธ์ บทบาทในการบริหารแหล่งเรียนรู้ของผู้บริหาร โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1

ผู้วิจัย นายสุรเกียรติ์ งามเลิศ รหัสนักศึกษา 2522300371

ปริญญา ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (บริหารการศึกษา)

อาจารย์ที่ปรึกษา (1) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เข้มทอง ศิริแสงเลิศ

(2) อาจารย์ ดร. จำลอง นักพ่อน ปีการศึกษา 2557

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาบทบาทในการบริหารแหล่งเรียนรู้ของผู้บริหาร โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้วเขต 1 (2) เปรียบเทียบบทบาทในการบริหารแหล่งเรียนรู้ของผู้บริหาร โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้วเขต 1 จำแนกตามขนาดและระดับคุณภาพของโรงเรียน และ (3) ศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับ บทบาทในการบริหารแหล่งเรียนรู้ของผู้บริหาร โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สระแก้วเขต 1

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสระแก้วเขต 1 ในปีการศึกษา 2557 จำนวน 107 โรงเรียน จำแนกออกเป็น โรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 46 โรง โรงเรียนขนาดกลางจำนวน 38 โรง และ โรงเรียนขนาดใหญ่จำนวน 23 โรง ซึ่งได้มาโดย วิธีการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนค่าที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง มีค่าความเที่ยง .98 สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และการทดสอบด้วยวิธี LSD

ผลการวิจัยปรากฏว่า (1) ผู้บริหาร โรงเรียนมีบทบาทในการบริหารแหล่งเรียนรู้โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน (2) ผู้บริหาร โรงเรียนขนาดใหญ่ โรงเรียนขนาดกลาง และ โรงเรียนขนาดเล็ก มีบทบาทในการบริหารแหล่งเรียนรู้แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนผู้บริหาร โรงเรียนคุณภาพระดับดีและโรงเรียนคุณภาพระดับปรับปรุงมีบทบาทในการบริหารแหล่งเรียนรู้ไม่แตกต่างกัน และ (3) ปัญหาหลักในการบริหารแหล่งเรียนรู้ ได้แก่ การบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ในการจัด กิจกรรมการเรียนการสอนยังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร ส่วนข้อเสนอแนะ ได้แก่ ควรจัดระบบ โครงสร้างการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้และควรกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบของบุคลากรอย่างชัดเจน

คำสำคัญ บทบาท การบริหารแหล่งเรียนรู้ ผู้บริหารโรงเรียน ประถมศึกษา

Thesis title: Roles on Learning Resource Administration of School Administrators under the Office of Sa Kaeo Primary Education Service Area 1

Researcher: Mr. Surakiat Ngamlert; **ID:** 2522300371;

Degree: Master of Education (Educational Administration);

Thesis advisors: (1) Dr. Khemthong Sirisanglert, Assistant Professor;
(2) Dr. Jamlong Nakfon; **Academic year:** 2014

Abstract

The purposes of this research were (1) to study roles on learning resource administration of school administrators under the Office of Sa Kaeo Primary Education Service Area 1; (2) to compare roles on learning resource administration of school administrators under the Office of Sa Kaeo Primary Education Service Area 1 classified by size and quality of schools; and (3) to study problems and recommendations concerning roles on learning resource administration of school administrators under the Office of Sa Kaeo Primary Education Service Area 1.

The research sample totaling 107 schools under the Office of Sa Kaeo Primary Educational Service Area 1 in the 2014 academic year consisted of 46 small schools, 38 medium schools and 23 large schools obtained by simple random sampling. The employed research instrument was a rating scale questionnaire, developed by the researcher, with .98 reliability coefficient. Statistics for data analysis were the frequency, percentage, mean, standard deviation, one-way analysis of variance, t-test, and LSD pairwise comparison method.

Research findings were as follows: (1) the school administrators had overall roles on learning resource administration at the high level in all aspects; (2) school administrators of large, medium size and small schools differed significantly in their levels of performing roles in learning resource administration at the .05 level; while administrators of schools with quality at the good level and those of school with quality at the needed improvement level did not significantly differed in their levels of performing roles on learning resource administration; and (3) the main problem on learning resource administration was the inefficiency of learning resource administration for management of instructional activities; while the recommendations for learning resource administration were the following: the structure of learning resource administration system should be reorganized, and the roles and responsibilities of the personnel should be defined clearly.

Keywords: Roles, Learning resource administration, School administrator, Primary education

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ โดยความอนุเคราะห์อย่างยิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เข้มทอง ศิริแสงเลิศ อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก อาจารย์ ดร.จำลอง นักพื่อน อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำอย่างใกล้ชิดเสมอมา นับตั้งแต่เริ่มต้นจนสำเร็จเรียบร้อยสมบูรณ์ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของท่านเป็นอย่างยิ่ง ขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.สมคิด พรหมจ้อย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.หทัยรัตน์ ทับพร ดร.สุรัตน์ ไชยชมพู นายเรือง จันทพันธ์ และนายสุรศักดิ์ ศรีณรินทร์ ที่ได้กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบและให้คำแนะนำในการสร้างแบบสอบถามที่ใช้เป็นเครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้

ขอขอบพระคุณผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้วเขต 1 และบุคลากรทุกท่านที่อำนวยความสะดวกและให้ความช่วยเหลือในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย

ขอขอบพระคุณนายพีระพงษ์ ไชยทองศรี รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 และผู้บริหาร โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สระแก้วเขต 1 ที่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย

คุณค่าและประโยชน์อันพึงมีจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอน้อมนุชา บิดา มารดา ครู อาจารย์และผู้มีพระคุณทุกท่าน

สุรเกียรติ งามเลิศ

มิถุนายน 2558

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ฅ
สารบัญภาพ	ฉ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์การวิจัย	3
กรอบแนวคิดการวิจัย	3
สมมติฐานการวิจัย	4
ขอบเขตของการวิจัย	4
นิยามศัพท์เฉพาะ	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	7
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	8
หลักการ และแนวคิดที่สำคัญเกี่ยวกับแหล่งเรียนรู้	8
หลักการและแนวคิดเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหาร	15
ลักษณะและสภาพการจัดการศึกษาของจังหวัดสระแก้ว	35
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	40
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	45
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	45
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	46
การเก็บรวบรวมข้อมูล	47
การวิเคราะห์ข้อมูล	48
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	49
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	50
ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	51
ตอนที่ 2 การวิเคราะห์บทบาทในการบริหารแหล่งเรียนรู้ของผู้บริหาร โรงเรียน	52

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบบทบาทในการบริหารแหล่งเรียนรู้ของผู้บริหาร โรงเรียน	60
ตอนที่ 4 ปัญหาและข้อเสนอแนะในการบริหารแหล่งเรียนรู้ของผู้บริหาร โรงเรียน	68
บทที่ 5 สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	72
สรุปการวิจัย	72
อภิปรายผล	74
ข้อเสนอแนะ	80
บรรณานุกรม	82
ภาคผนวก	89
ก รายนามผู้ทรงคุณวุฒิตรวจพิจารณาเครื่องมือ	90
ข สำเนาหนังสือขอความร่วมมือในการวิจัย	92
ค แบบสอบถามเพื่อการวิจัย	101
ง ค่าคุณภาพของเครื่องมือการวิจัย	111
จ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	123
ฉ ค่าสถิติที่เกี่ยวข้อง	131
ประวัติผู้วิจัย	152

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 2.1 จำนวนโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 จำแนกตามอำเภอ	36
ตารางที่ 2.2 จำนวนโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 จำแนกตามจำนวนนักเรียน ปีการศึกษา 2555	37
ตารางที่ 2.3 จำนวนครูและบุคลากรในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสระแก้วเขต 1 จำแนกตามอำเภอ	37
ตารางที่ 2.4 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยผลการจัดสอบทางการศึกษาระดับชาติ (O-NET) ในระดับประเทศกับระดับ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 ปีการศึกษา 2555	38
ตารางที่ 4.1 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามตำแหน่งหน้าที่การ ปฏิบัติงาน และระดับคุณภาพของโรงเรียน	51
ตารางที่ 4.2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานบทบาทในการบริหารแหล่งเรียนรู้ ของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สระแก้ว เขต 1 จำแนกเป็นรายด้าน	52
ตารางที่ 4.3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานบทบาทในการบริหารแหล่งเรียนรู้ ของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สระแก้ว เขต 1 ด้านการวางแผนการบริหารแหล่งเรียนรู้ จำแนกเป็นรายข้อ	53
ตารางที่ 4.4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานบทบาทในการบริหารแหล่งเรียนรู้ ของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สระแก้ว เขต 1 ด้านการสนับสนุนทรัพยากรในการบริหารแหล่งเรียนรู้ จำแนกเป็นรายข้อ	54
ตารางที่ 4.5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานบทบาทในการบริหารแหล่งเรียนรู้ ของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สระแก้ว เขต 1 ด้านการส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ จำแนกเป็นรายข้อ	55

สารบัญตาราง (ต่อ)

หน้า

ตารางที่ 4.6	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานบทบาทในการบริหารแหล่งเรียนรู้ของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม การใช้แหล่งเรียนรู้ จำแนกเป็นรายชื่อ	57
ตารางที่ 4.7	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานบทบาทในการบริหารแหล่งเรียนรู้ของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 ด้านการประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้ จำแนกเป็นรายชื่อ	58
ตารางที่ 4.8	การเปรียบเทียบบทบาทในการบริหารแหล่งเรียนรู้ของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 เป็นรายด้าน จำแนกตามขนาดของโรงเรียน	60
ตารางที่ 4.9	การวิเคราะห์ความแปรปรวนบทบาทในการบริหารแหล่งเรียนรู้ของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 1 จำแนกตามขนาด ของโรงเรียนในภาพรวม	62
ตารางที่ 4.10	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่บทบาทในการบริหารแหล่งเรียนรู้ของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 1 จำแนกตามขนาด ของโรงเรียนในภาพรวม.....	62
ตารางที่ 4.11	การวิเคราะห์ความแปรปรวนบทบาทในการบริหารแหล่งเรียนรู้ของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 1 จำแนกตามขนาด ของโรงเรียนด้านการวางแผนการบริหารแหล่งเรียนรู้	63
ตารางที่ 4.12	การวิเคราะห์ความแปรปรวนบทบาทในการบริหารแหล่งเรียนรู้ของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 1 จำแนกตามขนาด ของโรงเรียนด้านการสนับสนุนทรัพยากรในการบริหารแหล่งเรียนรู้	63
ตารางที่ 4.13	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่บทบาทในการบริหารแหล่งเรียนรู้ของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 1 จำแนกตามขนาด ของโรงเรียนด้านการสนับสนุนทรัพยากรในการบริหารแหล่งเรียนรู้	64

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 4.14 การวิเคราะห์ความแปรปรวนบทบาทในการบริหารแหล่งเรียนรู้ของผู้บริหาร โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 1 จำแนกตามขนาด ของโรงเรียนด้านการส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้	64
ตารางที่ 4.15 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่บทบาทในการบริหารแหล่งเรียนรู้ของผู้บริหาร โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 1 จำแนกตามขนาด ของโรงเรียนด้านการส่งเสริมการใช้แหล่งเรียน	65
ตารางที่ 4.16 การวิเคราะห์ความแปรปรวนบทบาทในการบริหารแหล่งเรียนรู้ของผู้บริหาร โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 1 จำแนกตามขนาด ของโรงเรียนด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม การใช้แหล่งเรียนรู้	65
ตารางที่ 4.17 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่บทบาทในการบริหารแหล่งเรียนรู้ของผู้บริหาร โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 1 จำแนกตามขนาด ของโรงเรียนด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม การใช้แหล่งเรียนรู้	66
ตารางที่ 4.18 การวิเคราะห์ความแปรปรวนบทบาทในการบริหารแหล่งเรียนรู้ของผู้บริหาร โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 1 จำแนกตามขนาด ของโรงเรียนด้านการประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้	66
ตารางที่ 4.19 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่บทบาทในการบริหารแหล่งเรียนรู้ของผู้บริหาร โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 1 จำแนกตามขนาด ของโรงเรียนด้านการประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้	67
ตารางที่ 4.20 การเปรียบเทียบบทบาทในการบริหารแหล่งเรียนรู้ของผู้บริหาร โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สระแก้ว เขต 1 เป็นรายด้าน จำแนกตาม ระดับคุณภาพของโรงเรียน	68
ตารางที่ 4.21 ความถี่ปัญหาในการบริหารแหล่งเรียนรู้ของผู้บริหาร โรงเรียนสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 จำแนกตามหมวดหมู่	69
ตารางที่ 4.22 ความถี่ของข้อเสนอแนะในการบริหารแหล่งเรียนรู้ของผู้บริหาร โรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สระแก้ว เขต 1 จำแนกตามหมวดหมู่	70

ฉ

สารบัญภาพ

หน้า

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย 4

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

แหล่งเรียนรู้จัดว่ามีความสำคัญยิ่งต่อกระบวนการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 หมวด 4 มาตรา 25 ได้กำหนดแนวทางการจัดการเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ไว้ว่า “ รัฐต้องส่งเสริมการดำเนินงาน และจัดตั้งแหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตทุกรูปแบบได้แก่ ห้องสมุดประชาชน พิพิธภัณฑ์ หอศิลป์ สวนสัตว์ สวนสาธารณะ สวนพฤกษศาสตร์ อุทยานวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ศูนย์กีฬาและนันทนาการ แหล่งข้อมูล และแหล่งเรียนรู้อื่น อย่างพอเพียง และมีประสิทธิภาพ ”

ดังนั้นในการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ.2552-2561) รัฐจึงให้ความสำคัญต่อการศึกษารเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้โดยมีความคาดหวังว่าจะช่วยพัฒนาผู้เรียนให้มีนิสัยใฝ่เรียนรู้สามารถเรียนรู้ด้วยตนเอง และแสวงหาความรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต มีความสามารถในการสื่อสาร สามารถคิดวิเคราะห์ แก้ปัญหา ริเริ่มสร้างสรรค์ มีจิตสาธารณะ มีระเบียบวินัย คำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวม มีศีลธรรม คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม โดยการพัฒนาครูให้เป็นผู้เอื้ออำนวยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ อีกทั้งให้สถานศึกษาเป็นแหล่งเรียนรู้ที่มีคุณภาพและมีการร่วมมือในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้อื่นๆ จัดให้มีระบบการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล มุ่งเน้นการกระจายอำนาจสู่สถานศึกษา เขตพื้นที่การศึกษา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตลอดจนให้ทุกภาคส่วนในสังคมมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษา (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2554: 3)

กระทรวงศึกษาธิการซึ่งมีหน้าที่ส่งเสริม กำกับดูแลการศึกษาของชาติให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติได้ดำเนินงานปฏิรูปการศึกษาโดยมุ่งเน้นการพัฒนาผู้เรียนให้ได้มีโอกาสในการเรียนรู้ควบคู่คุณธรรม สามารถพัฒนาตนเองตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ เพื่อความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ อีกทั้งกำหนดให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะที่สำคัญได้แก่ ความสามารถในการสื่อสาร ความสามารถในการคิด ความสามารถในการแก้ปัญหา ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต และความสามารถในการใช้เทคโนโลยี (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2552: 3) ซึ่งในกระบวนการจัดการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนจึงจำเป็นต้องมีการเปลี่ยนแปลงจากการเรียนรู้ภายใน

ห้องเรียนเปลี่ยนจากครูมาเป็นการศึกษาค้นคว้าจากแหล่งเรียนรู้ที่มีอยู่ทั้งภายในโรงเรียนและภายในชุมชน ทั้งนี้เพื่อเสริมสร้างศักยภาพของผู้เรียนทั้ง ด้านความรู้ ทักษะคิด ค่านิยม และมีทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างยั่งยืน

โรงเรียนจัดเป็นสถานศึกษาตามความที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และดำเนินการจัดการเรียนการสอนตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ ดังนั้นโรงเรียนจึงต้องจัดสภาพแวดล้อม บรรยากาศ รวมทั้งแหล่งเรียนรู้ให้มีความหลากหลายเพื่อเอื้อต่อความสามารถของแต่ละบุคคลเพื่อให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเองตามธรรมชาติที่สอดคล้องกับความถนัดและความสนใจเหมาะสมแก่วัยและศักยภาพของผู้เรียน (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2552, น. 7-8) ซึ่งในการบริหารจัดการเพื่อสร้างโรงเรียนให้เป็นแหล่งเรียนรู้ ผู้บริหารโรงเรียนจึงมีบทบาทโดยตรง ในการกำหนดนโยบาย กำหนดวิสัยทัศน์ กำหนดโครงสร้างการบริหารงานที่มุ่งผลสัมฤทธิ์ และการสนับสนุนทรัพยากรในการจัดสร้าง จัดหา และพัฒนาแหล่งเรียนรู้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2550, น. 5) เพื่อให้เกิดกระบวนการเรียนรู้กับผู้เรียน โดยการจัดเนื้อหาสาระ และกิจกรรมต่างๆให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน ดังนั้นถ้าโรงเรียนมีการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ที่ดี ย่อมส่งผลให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์ตรงและเกิดกระบวนการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้วเขต 1 มีภารกิจหลักในการจัดทำนโยบาย และแผนพัฒนาการศึกษาให้สอดคล้องกับนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาชาติ และความต้องการของท้องถิ่น โดยจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้วเขต 1 มีโรงเรียนในสังกัดทั้งหมด 147 แห่ง ประกอบด้วยโรงเรียนขนาดเล็ก 63 แห่ง โรงเรียนขนาดกลาง 52 แห่ง และโรงเรียนขนาดใหญ่ 32 แห่ง มีการจัดการศึกษาใน 3 ระดับ แบ่งออกเป็นการจัดการศึกษาในระดับอนุบาล การจัดการศึกษาในระดับประถมศึกษา และการจัดการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จากการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่าภาพรวมคะแนนเฉลี่ยของนักเรียนมีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าระดับชาติทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ซึ่งในการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมด้านการศึกษาของจังหวัดสระแก้วพบว่าโรงเรียนส่วนใหญ่ในจังหวัดสระแก้ว ขาดสื่อเทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอน ครูผู้สอนยังไม่ได้ประยุกต์ใช้สื่อการสอนอย่างเหมาะสม และโรงเรียนไม่ได้ใช้แหล่งเรียนรู้ในการจัดการเรียนการสอน ส่งผลทำให้คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนต่ำกว่าระดับชาติ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1, 2552: 78)

การที่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยรวมอยู่ในระดับต่ำ อาจมีสาเหตุมาจากผู้บริหารโรงเรียนขาดการกำกับ และติดตามการจัดการเรียนการสอนของครู หรืออาจเป็นเพราะกระบวนการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนในจังหวัดสระแก้วยังไม่สอดคล้องกับแนวทางการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สองที่ให้มีการพัฒนาโรงเรียนเป็นแหล่งเรียนรู้ที่มีคุณภาพในกระบวนการจัดการเรียนรู้ ซึ่งมีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรงกับบทบาทและหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียน

ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาบทบาทในการบริหารแหล่งเรียนรู้ของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้วเขต 1 เพื่อนำผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการบริหารแหล่งเรียนรู้ของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้วเขต 1 ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นต่อไป

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

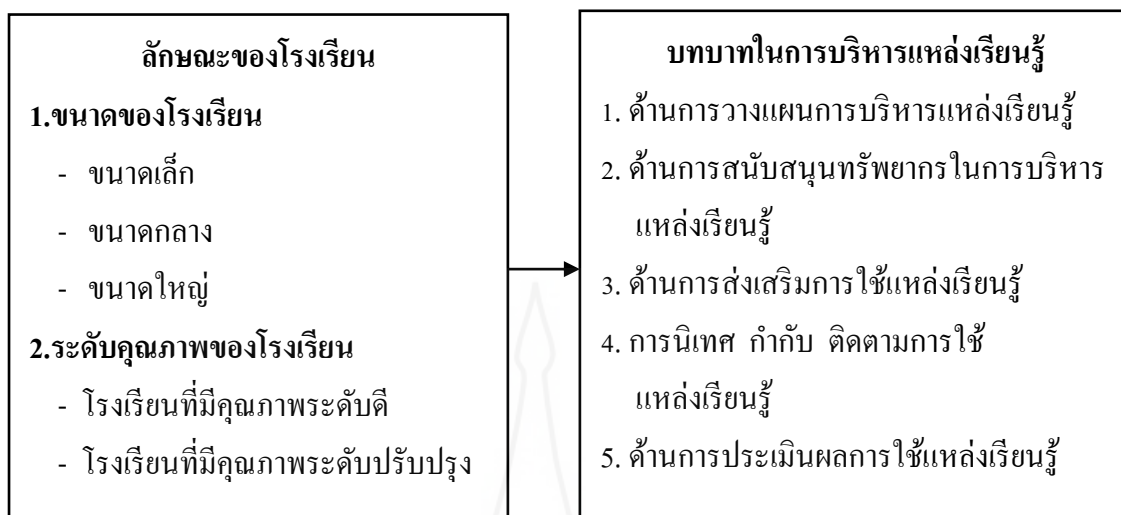
2.1 เพื่อศึกษาบทบาทในการบริหารแหล่งเรียนรู้ของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้วเขต 1

2.2 เพื่อเปรียบเทียบบทบาทในการบริหารแหล่งเรียนรู้ของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้วเขต 1 จำแนกตามขนาดและระดับคุณภาพของโรงเรียน

2.3 เพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทในการบริหารแหล่งเรียนรู้ของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้วเขต 1

3. กรอบแนวคิดการวิจัย

ผู้วิจัยได้นำแนวคิดของสมาคมผู้บริหารการศึกษาของสหรัฐอเมริกา (American Association of School Administrators, 1955: 17) แนวคิดของคุนทซ์ และโอ ดอนเนลล์ (Koontz and O'Donnell, 1972: 47-49) และแนวคิดของชัชชงค์ พรหมวงศ์ (2554: 41-65) ร่วมกับแนวคิดเกี่ยวกับแหล่งเรียนรู้นำมาบูรณาการเป็นกรอบแนวคิดเกี่ยวกับบทบาทในการบริหารแหล่งเรียนรู้ 5 ประการ ได้แก่ บทบาทด้านการวางแผนการบริหารแหล่งเรียนรู้ บทบาทด้านการสนับสนุนทรัพยากรในการบริหารแหล่งเรียนรู้ บทบาทด้านการส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ บทบาทด้านการนิเทศ กำกับ ติดตามการใช้แหล่งเรียนรู้ และบทบาทด้านการประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้ ดังภาพที่ 1.1

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย

4. สมมติฐานการวิจัย

ผู้บริหาร โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้วเขต 1 ที่มีขนาดและระดับคุณภาพของโรงเรียนต่างกัันมีบทบาทในการบริหารแหล่งเรียนรู้ที่แตกต่างกัน

5. ขอบเขตของการวิจัย

5.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา ในงานวิจัยผู้วิจัยมุ่งศึกษาเฉพาะบทบาทในการบริหารแหล่งเรียนรู้ของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษาซึ่งประกอบด้วย บทบาทด้านการวางแผนการบริหารแหล่งเรียนรู้ บทบาทด้านการสนับสนุนทรัพยากรในการบริหารแหล่งเรียนรู้ บทบาทด้านการส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ บทบาทด้านการนิเทศ กำกับ ติดตามการใช้แหล่งเรียนรู้ และบทบาทด้านการประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้

5.2 ขอบเขตด้านประชากร ประชากรในงานวิจัยนี้ ได้แก่ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้วเขต 1 ในปีการศึกษา 2557 จำนวน 147 โรงเรียน จำแนกออกเป็น โรงเรียนขนาดเล็กจำนวน 63 โรง โรงเรียนขนาดกลางจำนวน 52 โรง และโรงเรียนขนาดใหญ่จำนวน 32 โรง

5.3 ขอบเขตด้านตัวแปรที่ศึกษา ประกอบด้วย

5.3.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ 1) ขนาดของโรงเรียนซึ่งจำแนกเป็น 3 ขนาด คือ โรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดใหญ่ 2) ระดับคุณภาพโรงเรียนซึ่งจำแนกเป็น 2 ประเภท คือ โรงเรียนที่มีคุณภาพระดับดี และโรงเรียนที่มีคุณภาพระดับปรับปรุง

5.3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ บทบาทในการบริหารแหล่งเรียนรู้ของผู้บริหารโรงเรียนในด้าน การวางแผนการบริหารแหล่งเรียนรู้ การสนับสนุนทรัพยากรในการบริหารแหล่งเรียนรู้ การส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ การนิเทศ กำกับ ติดตามการใช้แหล่งเรียนรู้ และการประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้

6. นิยามศัพท์เฉพาะ

6.1 แหล่งเรียนรู้ หมายถึง แหล่งหรือสถานที่รวมแห่งความรู้ที่ให้ข้อมูล ข่าวสารและสารสนเทศ ทั้งที่มีอยู่ตามธรรมชาติและมนุษย์สร้างขึ้น หรืออาจเป็นแหล่งสะสมประสบการณ์ที่สนับสนุนส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดเรียนรู้ด้วยตนเอง จากการศึกษาปฏิบัติ จากคำแนะนำของครูหรือวิทยากร ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนได้ประโยชน์จากการเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้นั้นๆ เพื่อการพัฒนาตนเอง

6.2 บทบาทในการบริหารแหล่งเรียนรู้ หมายถึง พฤติกรรมการแสดงออกของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้วเขต 1 ในการบริหารแหล่งเรียนรู้ในด้านการวางแผนการบริหารแหล่งเรียนรู้ การสนับสนุนทรัพยากรในการบริหารแหล่งเรียนรู้ การส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ การนิเทศ กำกับ ติดตามการใช้แหล่งเรียนรู้ และการประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้ ดังนี้

6.2.1 บทบาทด้านการวางแผนการบริหารแหล่งเรียนรู้ หมายถึง พฤติกรรมของผู้บริหารโรงเรียนในการกำหนดนโยบายพัฒนาแหล่งเรียนรู้ การจัดทำแผนงานเกี่ยวกับแหล่งเรียนรู้ การกำหนดวัตถุประสงค์และรายละเอียดในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ การวิเคราะห์และสำรวจแหล่งเรียนรู้ การจัดตั้งคณะกรรมการและกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบ และการประชาสัมพันธ์สร้างความเข้าใจในการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้

6.2.2 บทบาทด้านการสนับสนุนทรัพยากรในการบริหารแหล่งเรียนรู้ หมายถึง พฤติกรรมของผู้บริหารในการสนับสนุนและอำนวยความสะดวกในการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ โดยการจัดหางบประมาณการดำเนินงาน การจัดหาสื่อ วัสดุ อุปกรณ์และเทคโนโลยีที่เหมาะสม การจัดหาแหล่งเรียนรู้ที่เป็นแหล่งวิทยากรและปราชญ์ท้องถิ่น การจัดหาอาคารสถานที่สิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียน ให้เป็นแหล่งเรียนรู้ และการสนับสนุนบุคลากรให้มีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง

6.2.3 บทบาทด้านการส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ หมายถึง พฤติกรรมของ ผู้บริหารในการสร้างบรรยากาศในการจัดการเรียนการสอน โดยการกระตุ้น ให้แรงจูงใจ การ อำนวยความสะดวกและการประสานงานเพื่อให้ครูใช้แหล่งเรียนรู้ในการจัดการเรียนการสอน การส่งเสริม ให้มีการวิจัยในชั้นเรียน เพื่อพัฒนาการเรียนการสอน การให้ขวัญและกำลังใจในการจัดการเรียน การสอน โดยให้แหล่งเรียนรู้ และการส่งเสริมให้มีการเผยแพร่ผลงาน เพื่อจูงใจให้ครูกระตือรือร้นที่ จะพัฒนาการเรียนการสอน โดยให้แหล่งเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

6.2.4 บทบาทด้านการนิเทศ กำกับ ติดตามการใช้แหล่งเรียนรู้ หมายถึง พฤติกรรมของผู้บริหารในการกำหนดนโยบายการนิเทศ การจัดเตรียมกระบวนการนิเทศ การ สร้างเครือข่ายการนิเทศโดยการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การกำหนดให้มีผู้รับผิดชอบในการนิเทศ ตรวจสอบ และติดตามการใช้แหล่งเรียนรู้ในการจัดการเรียนการสอน การกำหนดวิธีการหรือ เครื่องมือการนิเทศ การให้คำแนะนำและเป็นที่ปรึกษาในกระบวนการทำงานตามแผนงาน ที่ กำหนดไว้

6.2.5 บทบาทด้านการประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้ หมายถึง พฤติกรรมของ ผู้บริหารในการประเมิน ทบทวน ปรับปรุงหรือตรวจสอบ กระบวนการดำเนินการเพื่อให้เกิดการพัฒนา และใช้แหล่งเรียนรู้ ซึ่งจะเป็นการประเมินก่อนการใช้แหล่งเรียนรู้ การประเมินระหว่างการใช้แหล่งเรียนรู้ และการประเมินหลังการใช้แหล่งเรียนรู้ โดยการกำหนดตัวบ่งชี้และเกณฑ์ในการประเมินผลการใช้แหล่ง เรียนรู้ การใช้รูปแบบการประเมินที่หลากหลาย การประเมินตามสภาพจริง การเป็นผู้กำกับและติดตามการ ใช้แหล่งเรียนรู้เพื่อแก้ปัญหาและอุปสรรคในการใช้ และการรายงานสรุปผลการใช้แหล่งเรียนรู้

6.3 ผู้บริหารโรงเรียน หมายถึง บุคลากรวิชาชีพทางการศึกษาที่รับผิดชอบในการ บริหารโรงเรียน ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียน หรือผู้ที่รักษาราชการแทนในตำแหน่งผู้อำนวยการ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้วเขต 1

6.4 โรงเรียน หมายถึง โรงเรียนของรัฐที่จัดการศึกษาในระดับอนุบาลถึงระดับชั้น ประถมศึกษาปีที่ 6 และโรงเรียนของรัฐที่จัดการศึกษาในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึง มัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1

6.5 ขนาดโรงเรียน หมายถึง การแบ่งโรงเรียนตามเกณฑ์การจัดสถานศึกษาของ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้วเขต 1 (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสระแก้วเขต 1, 2555, น. 3) ซึ่งแบ่งโรงเรียนออกเป็น 7 ขนาด ผู้วิจัยจัดกลุ่ม โรงเรียนใหม่โดยใช้จำนวนนักเรียนเป็นเกณฑ์ และให้สอดคล้องกับจำนวนโรงเรียนที่สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้วเขต 1 โดยแบ่งโรงเรียนออกเป็น 3 ขนาดคือ

6.5.1 โรงเรียนขนาดเล็ก มีจำนวนนักเรียนต่ำกว่า 120 คน

6.5.2 โรงเรียนขนาดกลาง มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 121- 300 คน

6.5.3 โรงเรียนขนาดใหญ่ มีจำนวนนักเรียนมากกว่า 300 คน ขึ้นไป

6.6 ระดับคุณภาพของโรงเรียน หมายถึง ผลการประเมินคุณภาพภายนอกจาก สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) ในการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสอง (พ.ศ.2549-2553) ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสระแก้วเขต 1 ได้แก่

6.6.1 โรงเรียนที่มีคุณภาพระดับดี หมายถึง โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระดับเขต 1 ที่ได้รับการรับรองมาตรฐานการศึกษาจาก สมศ. ในการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสอง (พ.ศ.2549-2553)

6.6.2 โรงเรียนที่มีคุณภาพระดับปรับปรุง หมายถึง โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระดับเขต 1 ที่ไม่ได้รับการรับรองมาตรฐานการศึกษาจาก สมศ. ในการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสอง (พ.ศ.2549-2553)

7. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ผลการวิจัยคาดว่าจะได้ประโยชน์ ดังนี้

7.1 เป็นแนวทางสำหรับผู้บริหารโรงเรียนในการวางแผนพัฒนาแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียนในระดับประถมศึกษา ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

7.2 เป็นสารสนเทศและแนวทางสำหรับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระดับเขต 1 ในการพัฒนาผู้บริหารโรงเรียนให้มีความรู้ความสามารถในการบริหารแหล่งเรียนรู้ ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยนำ เสนอวรรณกรรมและเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยได้นำเสนอตามลำดับหัวข้อ ดังนี้

1. หลักการ และแนวคิดที่สำคัญเกี่ยวกับแหล่งเรียนรู้
  - 1.1 ความหมายของแหล่งเรียนรู้
  - 1.2 ความสำคัญของแหล่งเรียนรู้
  - 1.3 ประเภทของแหล่งเรียนรู้
2. หลักการและแนวคิดเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหาร
  - 2.1 ความหมายของบทบาท
  - 2.2 บทบาทของผู้บริหาร โรงเรียน
  - 2.3 บทบาทด้านการบริหารแหล่งเรียนรู้ของผู้บริหาร โรงเรียน
3. ลักษณะและสภาพการจัดการศึกษาของจังหวัดสระแก้ว
  - 3.1 ลักษณะทั่วไปของจังหวัดสระแก้ว
  - 3.2 สภาพการจัดการศึกษาของจังหวัดสระแก้ว
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
  - 4.1 งานวิจัยในประเทศ
  - 4.2 งานวิจัยต่างประเทศ

1. หลักการ และแนวคิดที่สำคัญเกี่ยวกับแหล่งเรียนรู้

1.1 ความหมายของแหล่งเรียนรู้

แหล่งเรียนรู้ มีคำที่ใช้แทนกันได้หลายคำ เช่น แหล่งการเรียนรู้ ทรัพยากรการเรียนรู้ซึ่งตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ได้ใช้คำว่า แหล่งการเรียนรู้ สำหรับการวิจัยครั้งนี้จะใช้คำว่า “แหล่งเรียนรู้” และมีผู้ให้ความหมายของแหล่งเรียนรู้ไว้อย่างหลากหลายดังนี้

คำรี บุญชู (2548: 27) กล่าวว่า แหล่งเรียนรู้ หมายถึง แหล่งข้อมูล ข่าวสาร ความรู้และประสบการณ์ทั้งหลายที่สามารถทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ด้วยตนเองจากการ ได้คิด

เอง ปฏิบัติเอง และสร้างความรู้ด้วยตนเองและต่อเนื่องจนเกิดการเรียนรู้ และกลายเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ในที่สุด

ศุมาลี สังข์ศรี และคณะ (2548: 23) กล่าวว่า แหล่งเรียนรู้ หมายถึง แหล่งข้อมูล ข่าวสาร สารสนเทศ สถาบัน หน่วยงาน และวัตถุสิ่งของที่มนุษย์สร้างขึ้น เทคโนโลยี สิ่งที่มีอยู่ตามธรรมชาติ กิจกรรมประเพณี หรือการดำรงชีวิตในชุมชน ในท้องถิ่นที่มีคุณค่าและมีความสำคัญต่อการเรียนการสอนเพราะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้

วิชัย ฤกษ์ภูริทัต (2548: 3) กล่าวว่า แหล่งเรียนรู้ หมายถึง สถานที่ซึ่งประกอบด้วยสิ่งที่น่าสนใจ สามารถทำให้เกิดความรู้ต่อผู้ที่ได้เข้าไปอบรมหรือศึกษา คำนวณว่า แหล่งเรียนรู้นั้นอาจเกิดขึ้นโดยธรรมชาติ หรือเกิดจากการสร้างของมนุษย์

อ้อมใจ วงษ์มณฑา (2548: 85) กล่าวว่า แหล่งเรียนรู้ หมายถึง สภาพแวดล้อมที่เป็นสถานที่ภูมิปัญญาท้องถิ่น และเทคโนโลยีสารสนเทศซึ่งช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และได้ศึกษาค้นคว้าความรู้ที่เป็นประโยชน์ในการพัฒนาตนเองอย่างยั่งยืนตลอดชีวิต

อาชญญา รัตนอุบล และคณะ (2548: 64) กล่าวว่า แหล่งเรียนรู้เป็นสิ่งที่อยู่ในสังคครอบตัวเราที่เป็นทั้งสิ่งมีชีวิตและไม่มีชีวิต เป็นสิ่งที่อยู่ในธรรมชาติและมนุษย์สร้างขึ้น ซึ่งเป็นแหล่งความรู้ที่ทำให้คนในสังคมเกิดการเรียนรู้และเกิดประสบการณ์ในการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2552: 13) กล่าวว่า แหล่งเรียนรู้ หมายถึง แหล่งข้อมูล ข่าวสาร สารสนเทศและประสบการณ์ที่สนับสนุนส่งเสริมให้ผู้เรียนใฝ่เรียนรู้ แสวงหาความรู้ และเรียนรู้ด้วยตนเองตามอัธยาศัยอย่างกว้างขวาง และต่อเนื่อง เพื่อเสริมสร้างให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ มีความสนใจใฝ่เรียนรู้และเป็นบุคคลที่มีการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยมีหลักการดำเนินงานที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางและแนวคิดที่มุ่งเน้นการเรียนรู้ของผู้เรียน

ทัศนีย์ อันติมานนท์ (2553: 15) กล่าวว่า แหล่งเรียนรู้ แหล่งข้อมูลข่าวสาร สารสนเทศ วิทยาการ ประสบการณ์ตรง วัตถุสิ่งของต่างๆที่มีอยู่ในท้องถิ่น สมาคม บุคคล สถานที่ สถาบัน หน่วยงานและวัตถุสิ่งของที่มนุษย์สร้างขึ้น เทคโนโลยี สิ่งที่มีอยู่ตามธรรมชาติ กิจกรรม ประเพณี หรือการดำรงชีวิตในชุมชนท้องถิ่นที่มีคุณค่าและมีความสำคัญต่อการเรียนการสอนเพราะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้

วรจักร ใจแก้ว (2554: 9) กล่าวว่า แหล่งเรียนรู้ หมายถึง แหล่งหรือที่รวบรวม ข้อมูลข่าวสารสารสนเทศ วิทยาการ ประสบการณ์ตรง วัตถุสิ่งของต่างๆที่มีอยู่ในท้องถิ่นรวมถึง บุคคล สถานที่ สถาบัน หน่วยงาน เทคโนโลยี สิ่งที่มีอยู่ตามธรรมชาติ กิจกรรม ประเพณี หรือการดำรงชีวิตในชุมชน ท้องถิ่นที่มีคุณค่าและมีความสำคัญต่อการเรียนการสอนอันจะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างกว้างขวาง

เจียมทอง สิริแสงเลิศ (2555: 77) กล่าวว่า แหล่งเรียนรู้ หมายถึง สถานที่รวมแห่งความรู้หลายประเภท ซึ่งสามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้ทั้งการศึกษาในระบบโรงเรียน การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย ผู้เรียนสามารถใช้แหล่งเรียนรู้ในการศึกษาค้นคว้าหาความรู้ได้ด้วยตนเองจากการแนะนำของครูหรือวิทยากร และศึกษาโดยอิสระตามความสนใจ กิจกรรมการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้จะมีความแตกต่างจากกิจกรรมการเรียนการสอนในห้องเรียนทั้งกระบวนการเรียนรู้ ระยะเวลาในการศึกษาเรียนรู้และการวัดประเมินผล

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (ม.ป.ป.: 1) กล่าวว่า แหล่งเรียนรู้ หมายถึง แหล่งที่มีข้อมูลข่าวสารความรู้ ประสบการณ์ สารสนเทศ และเทคโนโลยีสำหรับผู้เรียนใช้ในการแสวงหาความรู้ซึ่งมีอยู่ตามธรรมชาติและมนุษย์สร้างขึ้น

สรุปได้ว่า แหล่งเรียนรู้ หมายถึง แหล่งหรือสถานที่รวมแห่งความรู้ที่ให้ข้อมูลข่าวสารและ สารสนเทศ ทั้งที่มีอยู่ตามธรรมชาติและมนุษย์สร้างขึ้น หรืออาจเป็นแหล่งสะสมประสบการณ์ที่สนับสนุนส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดเรียนรู้ด้วยตนเอง จากการฝึกปฏิบัติ จากการแนะนำของครูหรือวิทยากร และจากการศึกษาโดยอิสระตามความสนใจ ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนได้ประโยชน์จากการเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้นั้นๆ เพื่อการพัฒนาตนเองอย่างยั่งยืนและตลอดชีวิต

1.2 ความสำคัญของแหล่งเรียนรู้

โรงเรียนเป็นสถานศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และเป็นแหล่งเรียนรู้ที่สำคัญของผู้เรียน เพราะเป็นองค์ประกอบในการทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามหลักสูตร มีการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ ตามมาตรา 24 ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ได้ระบุอย่างชัดเจนว่าในการจัดกระบวนการเรียนรู้ สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และมีความรอบรู้ ทั้งนี้ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อการเรียนการสอนและแหล่งเรียนรู้ประเภทต่างๆ ซึ่งความสำคัญของแหล่งเรียนรู้มีผู้ที่กล่าวไว้ดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2545: 1) กล่าวว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนนั้นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายควรคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดที่จะเกิดกับผู้เรียนจึงต้องเน้นการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ซึ่งการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเป็นการจัดกระบวนการที่มุ่งประโยชน์สูงสุด ผู้เรียนได้รับการพัฒนาเต็มศักยภาพ มีทักษะในการแสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย สามารถนำวิธีการเรียนรู้ไปใช้ในชีวิตจริงได้

เจ็จันท์ จงสถิตอยู่ (2547: 2) กล่าวว่า “...สำหรับการเรียนรู้ของนักเรียนครูและผู้บริหารจำเป็นต้องรู้จักแหล่งเรียนรู้ที่มีอยู่และใช้เป็นแหล่งในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้แก่ นักเรียนได้อย่างเหมาะสม แหล่งเรียนรู้ในชุมชนอาจจะเป็นตัวบุคคล อาทิ ประชาชนชาวบ้าน ภูมิปัญญาท้องถิ่นในด้านต่างๆไม่ว่าจะเป็นภูมิปัญญาด้านศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ อาชีพหรือผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านเช่น แพทย์ พยาบาล ตำรวจ ฯลฯ หรืออาจจะเป็นสถานที่ที่มีอยู่ในชุมชน เช่น วัด พิพิธภัณฑ์ อุทยานแห่งชาติ โบราณสถาน โบราณวัตถุ ป่า หรือแหล่ง ทรัพยากรธรรมชาติต่าง ๆ หรือสถานประกอบการ เป็นต้น”

กิ่งแก้ว อารีรักษ์ (2548: 118) กล่าวว่า แหล่งเรียนรู้มีความสำคัญ ดังนี้

1. กระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ในเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยอาศัยการมีปฏิสัมพันธ์กับสื่อที่หลากหลาย
2. ช่วยเสริมสร้างการเรียนรู้ให้ลึกซึ้งขึ้นโดยใช้เวลาในการรวบรวมข้อมูลและสะท้อนความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อมูล
3. กระตุ้นให้มุ่งเน้นลงลึกในเรื่องใดเรื่องหนึ่งซึ่งผลักดันให้นักเรียนแสวงหาความรู้ที่เกี่ยวข้องเพิ่มมากขึ้นสามารถสร้างผลผลิตในการเรียนให้มีคุณภาพสูงขึ้น
4. การสร้างการเรียนรู้จนเกิดทักษะในการแสวงหาข้อมูลที่มีประสิทธิภาพโดยอาศัยการสร้างความตระหนักเชิงมโนทัศน์เกี่ยวกับธรรมชาติและ ความแตกต่างของข้อมูล
5. เสริมสร้างการพัฒนาทักษะการคิดเช่น การแก้ปัญหา การให้เหตุผล และการประเมินอย่างมีวิจารณญาณ โดยอาศัยการวิจัยอิสระและการควบคุมข้อมูล
6. เปลี่ยนเจตคติของครูและนักเรียนที่มีต่อเนื้อหาในรายวิชาและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
7. พัฒนาทักษะการวิจัยและความเชื่อมั่นในตนเองในการค้นหาข้อมูลโดยบูรณาการทักษะการใช้ห้องสมุด เข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตร
8. เพิ่มสัมฤทธิ์ผลด้านวิชาการในด้านเนื้อหา เจตคติ และการคิดอย่างมีวิจารณญาณโดยอาศัยแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย

คำริ บุญชู (2548: 28) กล่าวว่า แหล่งเรียนรู้มีความสำคัญ ดังนี้

1. เป็นแหล่งรวบรวมองค์ความรู้อันหลากหลาย พร้อมทั้งจะให้ผู้เรียนได้ศึกษา ค้นคว้า ด้วยกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่แตกต่างกันของแต่ละบุคคล และเป็นส่งเสริม การเรียนรู้ตลอดชีวิต
2. เป็นแหล่งเชื่อมโยงให้สถานศึกษาและชุมชนมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกันทำให้คนในชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาแก่บุตรหลานของตน

3. เป็นแหล่งข้อมูลที่ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุขเกิดความสนุกสนาน และมีความสนใจที่จะเรียนรู้

4. ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้จากการที่ได้คิดเอง ปฏิบัติเอง และสร้างความรู้ด้วยตนเอง ขณะเดียวกันก็สามารถเข้าร่วมกิจกรรมและ ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้

5. ทำให้ผู้เรียนได้รับการปลูกฝังให้รู้และรักท้องถิ่นของตน มองเห็นคุณค่าและตระหนักถึงปัญหาในชุมชนของตน พร้อมทั้งเป็นสมาชิกที่ดีของชุมชนทั้งในปัจจุบันและอนาคต สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2550: 2) ได้ให้ความสำคัญกับแหล่งเรียนรู้ กล่าวว่า นักเรียนทุกคนได้เรียนรู้จากแหล่งการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์อย่างคุ้มค่า โดยโรงเรียนทุกแห่งจำเป็นต้องดำเนินการให้มีแหล่งเรียนรู้ขึ้นทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน รวมถึงการจัดให้มีกระบวนการใช้แหล่งเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างถูกต้องเหมาะสมและต่อเนื่อง

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า แหล่งเรียนรู้มีความสำคัญ กล่าวคือเป็นแหล่งที่ให้ความรู้ในด้านต่างๆในการจัดการเรียนการสอนซึ่ง แหล่งเรียนรู้จะช่วยส่งเสริมและกระตุ้นให้ผู้เรียนมีความอยากรู้อยากเรียน ได้เรียนรู้จากประสบการณ์ตรงจากแหล่งเรียนรู้ประเภทต่างๆทั้งภายในโรงเรียนและชุมชน และยังเป็น การเชื่อมโยงให้โรงเรียนมีความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชน ทำให้ผู้เรียนได้รับการปลูกฝังในการรักท้องถิ่นของตนเอง

1.3 ประเภทของแหล่งเรียนรู้

การจัดประเภทของแหล่งเรียนรู้มีการจัดหรือจำแนกได้หลายรูปแบบตามความเหมาะสมและการให้ความสำคัญของแหล่งเรียนรู้นั้น ซึ่งมีผู้ที่ให้แนวคิดในการจัดประเภทของแหล่งเรียนรู้ไว้อย่างหลากหลาย ดังนี้

เนาวรัตน์ ลิขิตวัฒน์เศรษฐ (2544: 28-29) ได้จำแนกแหล่งเรียนรู้ไว้ดังนี้

1. แหล่งเรียนรู้ในห้องเรียน ได้แก่ ตัวครูที่จัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้สื่อ และเทคนิควิธีการที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เช่น จัดกิจกรรมให้นักเรียนได้คิด ได้แสดงออก ได้ทำงานร่วมกัน โดยครูอาจใช้ชุดการสอน จัดการเรียนการสอนแบบศูนย์การเรียนรู้ บทเรียนสำเร็จรูป การศึกษา ฟัง พูด อ่าน เขียนด้วยตนเอง มีมุมค้นคว้า มุมฝึกปฏิบัติ ป้ายความรู้และห้องหมวดวิชา

2. แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน ได้แก่ บริเวณโรงเรียนที่ถูกจัดไว้เป็นระเบียบ มีต้นไม้ ใบหญ้า มีอาคารต่างๆ มีป้ายบอก มีห้องสมุดห้องพิพิธภัณฑน์ มีสวนสมุนไพรและสวนวิทยาศาสตร์

3. แหล่งเรียนรู้นอกโรงเรียน ได้แก่ รอบโรงเรียนภายในชุมชน และห่างไกลออกไปอาจเป็นต่างจังหวัดที่ให้นักเรียนไปศึกษาค้นคว้าได้ทุกสาขาวิชา ทั้งด้านวิชาการ ศิลปวัฒนธรรม ประเพณีอาชีพ และภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นต้น

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547: 3) ได้จัดประเภทของแหล่งเรียนรู้ไว้ 2 แบบ ดังนี้

แบบที่ 1 จัดตามลักษณะของแหล่งเรียนรู้

1. แหล่งเรียนรู้ตามธรรมชาติ เป็นแหล่งเรียนรู้ที่นักเรียนจะศึกษาหาความรู้ได้จากสิ่งที่มีอยู่แล้วตามธรรมชาติ เช่น แม่น้ำ ภูเขา ป่าไม้ ลำธาร กรวด หิน ดิน ทราย ชายทะเล เป็นต้น
2. แหล่งเรียนรู้ที่มนุษย์สร้างขึ้น เป็นแหล่งเรียนรู้ที่มนุษย์สร้างเพื่อสืบทอดศิลปวัฒนธรรม ตลอดจนเทคโนโลยีและสิ่งอำนวยความสะดวกของมนุษย์ เช่น โบราณสถาน โบราณวัตถุ พิพิธภัณฑ์ ห้องสมุดประชาชน สถาบันทางการศึกษา สวนสาธารณะ ตลาด บ้านเรือนที่อยู่อาศัย สถานประกอบการ เป็นต้น
3. บุคคล เป็นแหล่งเรียนรู้ที่ถ่ายทอดความรู้ ความสามารถ คุณธรรม จริยธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ทั้งด้านการประกอบอาชีพและการสืบสานวัฒนธรรม ตลอดจนนักคิด นักประดิษฐ์ และผู้ที่มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในด้านต่าง ๆ

แบบที่ 2 จัดตามแหล่งที่ตั้งของแหล่งเรียนรู้

1. แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน เดิมจะมีแหล่งเรียนรู้ที่เป็นหลัก คือ ครู อาจารย์ ห้องเรียน ห้องสมุด ต่อมามีการพัฒนาเป็นห้องปฏิบัติการต่าง ๆ เช่น ห้องปฏิบัติการวิทยาศาสตร์ ห้องศิลปะ ตลอดจนการใช้อาคารสถานที่ บริเวณและสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน เช่น ห้องอาหาร สนาม ห้องน้ำ สวนดอกไม้ สวนสมุนไพร แหล่งน้ำในโรงเรียน ฯลฯ
2. แหล่งเรียนรู้ในชุมชน ครอบคลุมทั้งด้านสถานที่และบุคคล ซึ่งอาจอยู่ในชุมชนใกล้เคียง โรงเรียนและชุมชนที่โรงเรียนพานักเรียนไปศึกษาหาความรู้ เช่น แม่น้ำ ภูเขา ชายทะเล วัด ตลาด ห้องสมุดประชาชน ร้านอาหาร คนตรีพื้นบ้าน การละเล่นพื้นเมือง เทคโนโลยีพื้นบ้าน เทคโนโลยีในชีวิตประจำวัน แหล่งข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ

คำริ บุญชู (2548: 28) ได้จำแนกประเภทของแหล่งเรียนรู้ไว้ 4 ประเภท ดังนี้

1. แหล่งเรียนรู้ประเภทบุคคล ได้แก่ บุคคลทั่วไปที่อยู่ในชุมชนซึ่งสามารถถ่ายทอดองค์ความรู้ให้กับผู้เรียนได้ เช่น ชาวนา ชาวสวน ชาวไร่ ช่างฝีมือ พ่อค้า นักธุรกิจ พนักงานบริษัท ข้าราชการ ภิภุสงฆ์ ศิลปิน นักกีฬา
2. แหล่งเรียนรู้ประเภทสิ่งที่มีมนุษย์สร้างขึ้น เช่น สถานที่สำคัญทางด้านประวัติศาสตร์ โบราณสถาน สถานที่ราชการ สถาบันทางศาสนา พิพิธภัณฑ์ ตลาด ร้านค้า ห้างร้าน บริษัท ธนาคาร โรงมโหรีสพ โรงงานอุตสาหกรรม ห้องสมุด ถนน สะพาน เขื่อน ฝ่ายท่อน้ำ สวนสาธารณะ สนามกีฬา สนามบิน

3. แหล่งเรียนรู้ประเภททรัพยากรธรรมชาติ เช่น ภูเขา ป่าไม้ พืช ดิน หิน แร่ ทะเล เกาะ แม่น้ำ ห้วย หนอง คลอง บึง น้ำตก ทุ่งนา สัตว์ป่า สัตว์น้ำ

4. แหล่งเรียนรู้ประเภทกิจกรรมทางสังคม ประเพณี และความเชื่อ ได้แก่ ขนบธรรมเนียมประเพณีพื้นบ้าน การละเล่นพื้นบ้าน กีฬาพื้นบ้าน วรรณกรรมท้องถิ่น ศิลปะพื้นบ้าน ดนตรีพื้นบ้าน วิถีชีวิตความเป็นอยู่ประจำวัน

อาชัญญา รัตนอุบล และคณะ (2548: 36) แบ่งประเภทแหล่งเรียนรู้ในชุมชนออกเป็น 7 ประเภท ดังนี้

1. แหล่งเรียนรู้ในชุมชนที่เป็นทรัพยากรธรรมชาติที่อยู่ในบริเวณชุมชน เช่น ภูเขา ป่าไม้

2. แหล่งเรียนรู้ในชุมชนที่เกิดขึ้นตามวิถีการดำเนินชีวิตและการประกอบอาชีพของประชาชนในชุมชน ตลาด

3. แหล่งเรียนรู้ในชุมชนประเภทศาสนา ประเพณี ได้แก่ ศาสนสถาน ประเพณีทางศาสนา

4. แหล่งเรียนรู้ในชุมชนประเภทภูมิปัญญาท้องถิ่น ในแต่ละท้องถิ่นอาจมีภูมิปัญญา หลายด้าน เช่น การเกษตร ช่างฝีมือ ดนตรีไทย เป็นต้น

5. แหล่งเรียนรู้ในชุมชนประเภทหน่วยงานองค์กรของรัฐและเอกชน เช่น หน่วยงานที่มีเจ้าหน้าที่ไปปฏิบัติงานในชุมชน เกษตรตำบล ครูอาสาการศึกษาออกโรงเรียน เจ้าหน้าที่เหล่านี้สามารถเป็นแหล่งความรู้ในด้านต่าง ๆ ตามที่หน่วยงานนั้นๆ ให้ความสำคัญกับประชาชนในชุมชนได้

6. แหล่งเรียนรู้ประเภทสื่อต่างๆที่ประชาชนในชุมชนได้รับชม รับฟัง เช่น หนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ ฯลฯ

7. แหล่งเรียนรู้ที่รัฐและชุมชนสร้างขึ้นเพื่อการศึกษาเพื่อการเรียนรู้โดยตรง ได้แก่ โรงเรียนหรือสถานศึกษา ห้องสมุด ที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ฯลฯ แหล่งเรียนรู้ประเภทนี้มุ่งให้การศึกษาแก่ประชาชนโดยตรง จึงมีการเตรียมการและการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมความรู้

เจียมทอง สิริแสงเลิศ (2555: 78) ได้จำแนกแหล่งเรียนรู้ไว้ 4 ประเภท ดังนี้

1. แหล่งเรียนรู้ประเภทบุคคลและองค์กร ได้แก่ บุคคลทั่วไปที่เป็นภูมิปัญญาในท้องถิ่นและหน่วยงานหรือองค์กรต่างๆในชุมชนซึ่งมีความรู้ ความเชี่ยวชาญและสามารถถ่ายทอดองค์ความรู้ให้แก่ผู้เรียนได้

2. แหล่งเรียนรู้ประเภทสิ่งของหรือทรัพยากรที่สร้างขึ้นโดยมนุษย์ ได้แก่ สถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ สถานที่ราชการ หน่วยงานเอกชน พิพิธภัณฑ์ ห้องสมุด สวนสัตว์ สวนพฤกษศาสตร์ ไร่นาหรือสวนเกษตร โรงงานอุตสาหกรรม สนามกีฬา สนามบิน ตลาด โรงมหรสพ สถานีวิทยุโทรทัศน์ และเครือข่ายอินเทอร์เน็ต เป็นต้น

3. แหล่งเรียนรู้ประเภททรัพยากรธรรมชาติ ได้แก่ วนอุทยาน ภูเขา ป่าไม้ แม่น้ำ ทะเล หินและแร่ธาตุ

4. แหล่งเรียนรู้ประเภทกิจกรรมทางสังคม ซึ่งเกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมประเพณี และความเชื่อในท้องถิ่นและชุมชน ได้แก่ การละเล่นพื้นบ้าน ดนตรีพื้นบ้าน กีฬาพื้นบ้าน และประเพณีในท้องถิ่น เป็นต้น

จากข้อมูลข้างต้นอาจ สรุปได้ว่า แหล่งเรียนรู้ สามารถจำแนกเป็น 4 ประเภทคือ

1. แหล่งเรียนรู้ประเภทบุคคล ได้แก่ บุคคลทั่วไปที่อยู่ในชุมชนซึ่งสามารถถ่ายทอดองค์ความรู้ให้กับผู้เรียนได้ เช่น ชวนา ชาวสวน ชาวไร่ ช่างฝีมือ พ่อค้า นักธุรกิจ พนักงานบริษัท ข้าราชการ ภิภุสงฆ์ ศิลปิน นักกีฬา

2. แหล่งเรียนรู้ประเภทสิ่งที่มีมนุษย์สร้างขึ้น เช่น สถานที่สำคัญทางด้านประวัติศาสตร์ โบราณสถาน สถานที่ราชการ สถาบันทางศาสนา พิพิธภัณฑ์ ตลาด ร้านค้า ห้างร้าน บริษัท ธนาคาร โรงมหรสพ โรงงานอุตสาหกรรม ห้องสมุด ถนน สะพาน เขื่อน ฝายทดน้ำ สวนสาธารณะ สนามกีฬา สนามบิน

3. แหล่งเรียนรู้ประเภททรัพยากรธรรมชาติ เช่น ภูเขา ป่าไม้ พืช ดิน หิน แร่ ทะเล เกาะ แม่น้ำ ห้วย หนอง คลอง บึง น้ำตก ทุ่งนา สัตว์ป่า สัตว์น้ำ

4. แหล่งเรียนรู้ประเภทกิจกรรมทางสังคม ประเพณี และความเชื่อ ได้แก่ ขนบธรรมเนียมประเพณีพื้นบ้าน การละเล่นพื้นบ้าน กีฬาพื้นบ้าน วรรณกรรมท้องถิ่น ศิลปะพื้นบ้าน ดนตรีพื้นบ้าน วิถีชีวิตความเป็นอยู่ประจำวัน

2. หลักการและแนวคิดเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหาร

2.1 ความหมายของบทบาท นักการศึกษาและนักวิชาการได้ให้ความหมายของคำว่า บทบาทไว้อย่างหลากหลาย ดังนี้

แคมเบล (Campbell, 1983: 81) กล่าวว่า บทบาท หมายถึงหน้าที่รับผิดชอบและ กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานที่ถูกกำหนดไว้ควบคู่กับตำแหน่งที่ผู้นั้น ได้รับการแต่งตั้งหรือ สิ่งทีผู้นั้นสมควรกระทำ

เซอร์จิโอวานนิ (Sergiovanni, 1992: 196) กล่าวว่า บทบาท หมายถึง กลุ่มพฤติกรรมที่แสดงถึงลักษณะเฉพาะตำแหน่งใดตำแหน่งหนึ่งในองค์การ

พูลสุข สังข์รุ่ง (2546: 102) กล่าวว่า บทบาท หมายถึงพฤติกรรมที่ได้รับการคาดหวังเอาไว้ในองค์การหลายๆ องค์การในการอธิบายลักษณะงาน เป็นสิ่งที่จะบอกว่าใครจะต้องทำหน้าที่อะไร ซึ่งสมาชิกแต่ละคนสามารถจะอ่านเพื่อจะมีความคิดว่าตัวเองจะมีหน้าที่ทำอะไร คำอธิบายนี้อาจจะไม่ครอบคลุมทุกสิ่ง แต่อย่างน้อยจะให้ข้อมูลทั่วไปสำหรับที่จะทำให้สมาชิกแต่ละคนเริ่มทำหน้าที่ของตน

ไพรัช วังช่วย (2548: 34) กล่าวว่า บทบาทหมายถึง พฤติกรรมที่คาดหวังของผู้ดำรงตำแหน่งใดตำแหน่งหนึ่งซึ่งปฏิบัติไปในแนวเดียวกันกับงานหรือตำแหน่งที่ตนรับผิดชอบ

ประยงค์ เนาบุตร (2555: 9) กล่าวว่า บทบาทหมายถึงลักษณะของพฤติกรรมที่สังคมมีความคาดหวัง สถาบันหรือบุคคลพึงแสดงออกให้เหมาะสมกับสถานภาพ ตำแหน่งหรือหน้าที่

สรุปได้ว่า บทบาท หมายถึง พฤติกรรมการแสดงออกของบุคคลที่ควรปฏิบัติตามตำแหน่ง และหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย

2.2 บทบาทของผู้บริหารโรงเรียน

โรงเรียนจัดเป็นสถานศึกษาตามความที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2547 ได้ใช้คำว่า ผู้บริหารสถานศึกษาหรือผู้อำนวยการสถานศึกษา เป็นผู้บริหารกิจการของสถานศึกษา สำหรับการวิจัยในครั้งนี้ได้ใช้คำว่า “ผู้บริหารโรงเรียน” ซึ่งผู้บริหารโรงเรียนมีบทบาทในบริหารงาน ดังนี้

2.2.1 บทบาทในการบริหารงานโรงเรียน ตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ.2547 มาตรา 27 ได้กำหนดให้ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้บังคับบัญชาของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษา และมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

- 1) ควบคุม ดูแลให้การบริหารบุคคลในสถานศึกษาสอดคล้องกับนโยบาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ หลักเกณฑ์ และวิธีการตามที่ ก.ค.ศ. และ อ.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษากำหนด
- 2) พิจารณาเสนอความดีความชอบของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษา
- 3) ส่งเสริม สนับสนุนข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษาให้มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

4) จัดทำมาตรฐาน ภาระงานสำหรับข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษา

5) ประเมินผลการปฏิบัติงานตามมาตรฐานของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาเพื่อเสนอ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา

6) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้ กฎหมายอื่นหรือตามที่ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาหรือคณะกรรมการสถานศึกษามอบหมาย

เมื่อพิจารณาตามบทบาทและหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียน จะมีบทบาทในการควบคุม ดูแล กำกับ ติดตาม และประเมินผลการปฏิบัติงานโดยผู้บริหารโรงเรียนจะต้องยึดถือ ภาระเบี่ยง หรือข้อบังคับต่างๆในการบริหารงาน ได้แก่ การบริหารงานบุคคล การบริหารงานงบประมาณ การบริหารงานวิชาการ และการบริหารงานทั่วไป ซึ่งมีผู้ที่ให้ความเห็นเกี่ยวกับบทบาทในการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียน ไว้ดังนี้

กอร์ดัน (Gorton, 1983: 71 อ้างถึงใน เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ 2551: 33) กล่าวว่า บทบาทที่สำคัญของผู้บริหารสถานศึกษาคือ บทบาทในฐานะเป็นผู้บริหาร บทบาทในฐานะผู้นำด้านการสอนหรือด้านวิชาการ บทบาทในฐานะเป็นผู้รักษาระเบียบวินัย บทบาทในฐานะเป็นผู้ส่งเสริมมนุษยสัมพันธ์ บทบาทในฐานะเป็นผู้ประเมินผล และบทบาทในฐานะเป็นผู้แก้ปัญหาความขัดแย้ง

อุทัย บุญประเสริฐ (2546: 40) กล่าวว่า บทบาทของผู้บริหารในแบบการบริหารที่ใช้โรงเรียนเป็นฐานนั้น ผู้บริหารจะเป็นผู้นำการพัฒนาไปสู่เป้าหมาย เป็นผู้กระตุ้นและชักนำสมาชิกและพัฒนาทรัพยากร เป็นผู้พัฒนาเป้าหมายใหม่ๆ ของโรงเรียน โดยมีความร่วมมือและเกี่ยวข้องกับฝ่ายต่างๆ และแสวงหาทรัพยากรเพื่อพัฒนาโรงเรียน

เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ (2551: 34) กล่าวว่า บทบาทที่สำคัญของผู้บริหารการศึกษาคือ บทบาทในฐานะผู้บริหาร บทบาทในฐานะผู้นำวิชาการ และบทบาทในฐานะเป็นหัวหน้ากลุ่ม

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553: 12-13) กล่าวว่า ผู้บริหารโรงเรียน มีบทบาทสำคัญต่อการบริหารมาก เพราะโรงเรียนเป็นระบบย่อยของระบบการศึกษาและระบบสังคม การจัดการศึกษาในโรงเรียนจึงต้องสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางสภาพเศรษฐกิจและสังคม รวมทั้งการเปลี่ยนแปลงที่เกิดจากความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีผู้บริหารยังต้องเป็นผู้ชำนาญทางการเปลี่ยนแปลง รวมทั้งการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพด้วย

จากที่กล่าวมาข้างต้นนี้จะเห็นได้ว่าผู้บริหารโรงเรียนมีบทบาทหลายอย่าง เช่น บทบาทในฐานะเป็นผู้บริหาร บทบาทในฐานะเป็นผู้นำทางการสอน บทบาทในฐานะการเป็นผู้

แก้ปัญหาความขัดแย้ง และบทบาทในการเป็นผู้ประเมิน แต่เป้าหมายที่สำคัญของโรงเรียนอยู่ที่การพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพ ดังนั้นการที่ผู้บริหารจะพัฒนาโรงเรียนไปสู่เป้าหมายได้สำเร็จ บทบาทที่สำคัญของผู้บริหารโรงเรียนคือบทบาทในการเป็นผู้นำทางด้านวิชาการ

2.2.2 บทบาทด้านวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน งานวิชาการเป็นงานหลักของการบริหารโรงเรียน มาตรฐานและคุณภาพของโรงเรียนจะพิจารณาได้จากผลงานด้านวิชาการ เนื่องจากงานวิชาการจะเกี่ยวข้องกับการบริหารหลักสูตร การจัดโปรแกรมการศึกษา และการจัดการเรียนการสอนซึ่งเป็นหัวใจของสถานศึกษา (ปรีชาพร วงศ์อนุตรโรจน์ 2553: 1) ผู้บริหารโรงเรียนจึงมีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรงกับงานวิชาการ และมีนักวิชาการหลายท่านได้กล่าวถึงบทบาททางด้านวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนไว้ดังนี้

นวลจิตต์ เขาวงกตพิงศ์, เบญจลักษณ์ น้าฟ้า, ชัดเจน ไทยแท้ (2545: 48-53) กล่าวว่า ผู้บริหารโรงเรียนมีบทบาทสำคัญในการบริหารงานวิชาการ ดังนี้

1. บทบาทในการสนับสนุนสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ผู้บริหารโรงเรียนให้การสนับสนุนสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ได้แก่ การพัฒนาหลักสูตร การจัดหาแหล่งเรียนรู้ การวิจัยในชั้นเรียน การจัดหาสื่อ วัสดุอุปกรณ์ และเครื่องมือเครื่องใช้ การจัดสรรงบประมาณสนับสนุน การเผยแพร่ผลงานครู และการให้ขวัญและกำลังใจ

2. บทบาทในการสนับสนุนการนิเทศการเรียนการสอน ผู้บริหารโรงเรียนสามารถจัดกิจกรรมนิเทศเพื่อพัฒนาครู ให้ปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยการปรึกษาหารือ การสร้างความตระหนักในความสำคัญของการนิเทศ การเรียนการสอน การวางแผนการนิเทศการเรียนการสอน การดำเนินการนิเทศการจัดการเรียนการสอน และ การประเมินผลการนิเทศการจัดการเรียนการสอน

3. บทบาทในการกำกับ ติดตาม และประเมินผล วิธีการกำกับ ติดตาม และประเมินผลของผู้บริหารโรงเรียน โดยการสร้างความตระหนักในความสำคัญของการกำกับ ติดตามและประเมินผล การวางแผนการกำกับ ติดตามและประเมินผล การดำเนินการกำกับ ติดตามและประเมินผล และ การสรุปผลการดำเนินการ

ประยงค์ เนาบุตร (2555: 31-40) กล่าวถึง บทบาทและหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียนด้านวิชาการไว้ว่า ผู้บริหารโรงเรียนมีบทบาทหน้าที่ในการพัฒนาการเรียนการสอน โดยผู้บริหารจะต้องมีความรู้ความสามารถหรือมีความรอบรู้เกี่ยวกับขอบข่ายและลักษณะงานการเรียนการสอนหรืองานวิชาการ ดังนี้

1. งานหลักสูตรผู้บริหาร โรงเรียนจะต้องศึกษาหลักสูตรแกนกลางและหลักสูตรทุกประเภทที่จะต้องใช้ในการจัดการเรียนการสอนให้เข้าใจอย่างถ่องแท้โดยศึกษา

สาระสำคัญเกี่ยวกับจุดมุ่งหมายโครงสร้างของหลักสูตร เนื้อหาสาระแนวการใช้หลักสูตร การประเมินผลหลักสูตร และการพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและท้องถิ่น

2. แผนการสอน ผู้บริหารต้องกำกับ ดูแล และพัฒนาการจัดทำแผนการสอนของครูอย่างเป็นระบบเพื่อรักษามาตรฐานในการจัดการเรียนการสอน โดยเน้นให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ

3. การจัดทำตารางสอน ผู้บริหารจะต้องมีความรู้ความสามารถในการจัดตารางสอนและจัดครูเข้าสอนได้อย่างเหมาะสม

4. การปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอน ผู้บริหารจะต้องรู้และเข้าใจระบบการสอน วิธีการสอนแบบต่างๆ และสามารถเสนอแนะให้ครูเลือกใช้วิธีการสอนได้อย่างเหมาะสม

5. การใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีในการเรียนการสอน ผู้บริหารควรให้ความสำคัญในการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีในการเรียนการสอน และควรจัดหาหรือสนับสนุนให้ครูนำไปใช้ในการเรียนการสอนสม่ำเสมอ

6. การจัดหนังสือเรียน ผู้บริหารจะต้องรู้และสามารถกำหนดหนังสือเรียนทั้งหนังสือบังคับและหนังสืออ่านประกอบได้อย่างเหมาะสม

7. การจัดบริการห้องสมุดและแหล่งเรียนรู้ ผู้บริหารควรเห็นความสำคัญต่อการจัดบริการห้องสมุดเพราะห้องสมุดเป็นแหล่งวิชาการสำหรับการศึกษาค้นคว้าและการสร้างนิสัยรักการอ่านสำหรับผู้เรียนทุกคนนอกจากนี้ควรจัดหาและจัดระบบการใช้แหล่งอื่นๆทั้งในโรงเรียนและในชุมชนให้เพียงพอและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อการจัดการเรียนรู้

8. การวัดผลและประเมินผลการศึกษา ผู้บริหารจะต้องควบคุมดูแลเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลการเรียนอย่างจริงจัง และนำผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ ความสามารถและคุณลักษณะที่พึงประสงค์สอดคล้องตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

9. การนิเทศการสอน ผู้บริหารควรสามารถให้คำปรึกษา แนะนำ และติดตามช่วยเหลือครูให้มีความรู้ความสามารถในการพัฒนาการเรียนการสอนให้ดีขึ้น

10. งานวิจัยในชั้นเรียน ผู้บริหารควรกระตุ้นและส่งเสริมให้ครูทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอนให้ดีขึ้น

ทัศนีย์ วงศ์ยืน (2555: 42-45) กล่าวถึง บทบาทของผู้บริหาร โรงเรียนในด้านการบริหารงานวิชาการ ไว้ดังนี้

1. บทบาทการพัฒนาความเป็นผู้นำทางวิชาการ เป็นบทบาทสำคัญที่ผู้บริหาร โรงเรียนต้องฝึกฝนและและพัฒนาความรู้ความสามารถอย่างต่อเนื่องตลอดเวลา ด้วย

การศึกษาเพิ่มเติมจากสถาบันการศึกษา ศึกษาจากผู้เชี่ยวชาญ หรือศึกษาด้วยตนเอง เพื่อพัฒนาองค์ความรู้แห่งวิชาชีพ สมรรถนะในการปฏิบัติงานและการบ่มเพาะคุณธรรม จริยธรรมที่ส่งเสริมให้มีความคิดดี เชี่ยวแหลม มีความเป็นคนดี รวมทั้งการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างในการเรียนรู้ตลอดชีวิต เป็นตัวอย่างที่ดีแก่ผู้ร่วมงาน

2. บทบาทการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมเพื่อการบริหารงานวิชาการ ผู้บริหารโรงเรียนในฐานะของผู้นำทางวิชาการที่แท้จริง ต้องมีวิสัยทัศน์ มีทัศนะกว้างไกล มีความสามารถที่จะทำให้ผู้ร่วมงานยอมรับความคิดเห็นในการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมเพื่อการศึกษาในการบริหารงานวิชาการและยินดีร่วมปฏิบัติงานด้วย

3. บทบาทการพัฒนาด้านวิชาการ ผู้บริหารโรงเรียนในฐานะของผู้นำทางวิชาการ ต้องมีความรู้ ความสามารถ และมีความมุ่งมั่นที่จะพัฒนาด้วยการพัฒนาทั้งระบบให้เป็นอย่างดี เรียนรู้อยู่ตลอดเวลา ใช้ระบบบริหารแบบยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ และกระจายอำนาจให้ประชาชนทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

จากการกล่าวมาข้างต้นนี้ในการบริหารงานด้านวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต อาจใช้คำว่า “การบริหารจัดการเรียนรู้” แทนซึ่งมีนักวิชาการได้ให้ความเห็นไว้ ดังนี้

เข็มทอง ศิริแสงเลิศ (255: 51-52) กล่าวถึง บทบาทของผู้บริหารด้านวิชาการในการบริหารจัดการเรียนรู้ไว้ดังนี้

1. บทบาทผู้จัดระบบการจัดการเรียนรู้ ในการบริหารจัดการเรียนรู้ ผู้บริหารมีบทบาทในการจัดระบบการจัดการเรียนรู้ ดังต่อไปนี้

1.1 กำหนดนโยบาย เป้าหมาย และวัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน

1.2 จัดโครงสร้างระบบการจัดการเรียนรู้ให้พร้อมสำหรับการปฏิบัติ ด้วยการจัดหน่วยงานเพื่อรองรับการจัดการเรียนรู้

1.3 จัดบุคลากรเข้าสู่ตำแหน่งต่างๆตามความสามารถ และความถนัด

1.4 กำหนดช่องทางในการติดต่อประสานระหว่างบุคคล และหน่วยงานต่างๆ

2. บทบาทผู้สนับสนุนระบบการจัดการเรียนรู้ ผู้บริหารโรงเรียนต้องให้การสนับสนุนระบบการจัดการเรียนรู้ดังต่อไปนี้

2.1 จัดให้มีการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

- 2.2 พัฒนาผู้สอนให้มีความรู้และทักษะเกี่ยวกับหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การใช้สื่อและเทคโนโลยี การวัดประเมินผล การวิจัยในชั้นเรียน
- 2.3 พัฒนาบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ให้มีความสามารถและเชี่ยวชาญในสาขาวิชาชีพของตน
- 2.4 ส่งเสริมและให้กำลังใจแก่บุคลากรในการปฏิบัติงาน
- 2.5 จัดสรรงบประมาณเพื่อการบริหารจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- 2.6 ส่งเสริมสนับสนุนให้สถานศึกษาเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้
3. บทบาทผู้อำนวยการความสะอาด ผู้บริหาร โรงเรียนต้องจัดให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ เพื่อให้การจัดการเรียนรู้ดำเนินไปอย่างราบรื่นดังนี้
- 3.1 จัดหาสื่อ วัสดุ อุปกรณ์และเทคโนโลยีที่เหมาะสมและจำเป็นต่อการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ
- 3.2 จัดหาแหล่งเรียนรู้ แหล่งวิทยากรและปราชญ์ท้องถิ่นภายในท้องถิ่นและชุมชน
- 3.3 จัดอาคารสถานที่ และสิ่งแวดล้อมภายในสถานศึกษาให้เป็นแหล่งเรียนรู้และเอื้อต่อการเรียนรู้
- 3.4 ประสานงานกับบุคคลและหน่วยงานต่างๆภายนอกสถานศึกษาเพื่อสร้างเครือข่ายการเรียนรู้
4. บทบาทผู้นิเทศ ผู้บริหาร โรงเรียนต้องมีบทบาทเป็นผู้นิเทศการจัดการเรียนการสอน โดยการดำเนินการต่างๆดังนี้
- 4.1 ดำเนินการนิเทศและสร้างความตระหนักให้แก่ผู้สอน เพื่อปรับเปลี่ยนบทบาทการเป็นผู้สอนมาเป็นผู้วางแผนการเรียนรู้ ผู้อำนวยการความสะอาดในการเรียนรู้ และผู้จัดการเรียนรู้
- 4.2 วางแผนการนิเทศร่วมกับผู้สอน
- 4.3 จัดให้มีกิจกรรมการนิเทศเพื่อพัฒนาผู้สอนตามความต้องการและความสมัครใจ
5. บทบาทผู้กำกับ ติดตาม ประเมินผล ผู้บริหาร โรงเรียนต้องมีบทบาทเป็นผู้กำกับ ติดตามและประเมินผลการจัดการเรียนรู้ ด้วยวิธีการต่างๆดังนี้
- 5.1 วางแผนการกำกับ ติดตาม ประเมินผล และสื่อสารให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายได้ได้รับทราบ

5.2 กำหนดวัตถุประสงค์ ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์ในการประเมินผล

5.3 ดำเนินการกำกับ ติดตาม และประเมินผลอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง

จากแนวคิดของนักวิชาการสรุปได้ว่า ผู้บริหารโรงเรียนมีบทบาทสำคัญในการบริหารงานวิชาการทั้งโดยตรงและโดยอ้อม ได้แก่ บทบาทในการสนับสนุนสิ่งอำนวยความสะดวก การพัฒนาหลักสูตร การบริหารสื่อและเทคโนโลยี การเป็นผู้นิเทศการจัดการเรียนการสอน การกำกับ ติดตามและประเมินผลการจัดการเรียนการสอน การเป็นผู้ประสานงานกับบุคคลและหน่วยงานต่างๆ เพื่อสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ และการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ซึ่งหากเจาะจงลงไปก็ บทบาทในการบริหารแหล่งเรียนรู้ ผู้บริหารโรงเรียนมีบทบาทสำคัญในการวางแผนการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ที่มีอยู่อย่างหลากหลายทั้งภายใน โรงเรียนและชุมชน ได้แก่ แหล่งเรียนรู้ที่เป็นบุคคล แหล่งเรียนรู้ที่มนุษย์ประดิษฐ์หรือสร้างขึ้น แหล่งเรียนรู้ที่เป็นทรัพยากรธรรมชาติ และแหล่งเรียนรู้ที่เป็นกิจกรรมทางสังคม ประเพณี และความเชื่อ เป็นต้น โดยผู้บริหารโรงเรียนมีหน้าที่ในการสนับสนุนทรัพยากรในการบริหารแหล่งเรียนรู้ การส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ การนิเทศกำกับ ติดตาม และประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้ ซึ่งการบริหารแหล่งเรียนรู้ผู้บริหารโรงเรียนก็สามารถนำกระบวนการบริหารมาประยุกต์ใช้ในการบริหารแหล่งเรียนรู้ได้ ดังจะกล่าวต่อไป

2.3 บทบาทด้านการบริหารแหล่งเรียนรู้ของผู้บริหารโรงเรียน

โรงเรียนเป็นแหล่งเรียนรู้ที่มีความสำคัญต่อกระบวนการจัดการเรียนการสอน เนื่องจากโรงเรียนเป็นแหล่งเรียนรู้ที่มีความสำคัญซึ่งจะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และพัฒนาตนเองได้ตามธรรมชาติ ผู้บริหารโรงเรียนจึงมีบทบาทสำคัญต่อการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ และสามารถนำกระบวนการบริหารมาใช้ตามบทบาทหน้าที่ในการบริหารแหล่งเรียนรู้ ดังนี้

2.3.1 บทบาทในการบริหารแหล่งเรียนรู้ตามภารกิจของผู้บริหาร พระราชบัญญัติ

ระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ.2546 ได้กำหนดบทบาทและหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาตามภารกิจในการบริหารสถานศึกษา ไว้ดังนี้

- 1) บริหารกิจการของสถานศึกษาหรือส่วนราชการให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับของทางราชการและของสถานศึกษาหรือส่วนราชการ รวมทั้งนโยบายและวัตถุประสงค์ของสถานศึกษาหรือส่วนราชการ
- 2) ประสานการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา รวมทั้งควบคุมดูแลบุคลากร การเงิน การพัสดุ สถานที่ และทรัพย์สินอื่นของสถานศึกษาหรือส่วนราชการให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับของทางราชการ

3) เป็นผู้แทนของสถานศึกษาหรือส่วนราชการในกิจการทั่วไป รวมทั้งการจัดทำนิติกรรมสัญญาในราชการของสถานศึกษาหรือส่วนราชการตามวงเงินงบประมาณที่สถานศึกษาหรือส่วนราชการได้รับตามที่ได้รับมอบอำนาจ

4) จัดทำรายงานประจำปีเกี่ยวกับกิจการของสถานศึกษาหรือส่วนราชการ เพื่อเสนอต่อคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา

5) อำนาจหน้าที่ในการอนุมัติประกาศนียบัตรและวุฒิปริญญาบัตรของสถานศึกษาให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนด

6) ปฏิบัติงานอื่นตามที่ได้รับมอบหมายจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ปลัดกระทรวง เลขานุการสภาการศึกษา เลขานุการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เลขานุการคณะกรรมการการอุดมศึกษา เลขานุการคณะกรรมการการอาชีวศึกษา และผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา รวมทั้งหน่วยงานอื่นที่กระทรวงมอบหมาย

เมื่อพิจารณาบทบาทตามภารกิจของการบริหารโรงเรียน บทบาทในการบริหารแหล่งเรียนรู้ของผู้บริหารโรงเรียนจึงเป็นพฤติกรรมที่กระทำควบคู่กับตำแหน่งที่ดำรงอยู่เป็นบทบาทที่จะต้องแสดงออกในการบริหารงาน ซึ่งกระบวนการในการบริหารงาน มีนักวิชาการทางการศึกษาได้ให้แนวคิดไว้ ดังนี้

สมาคมผู้บริหารการศึกษาของสหรัฐอเมริกา (American Association of School Administrators, 1955, pp. 17) กล่าวว่า กระบวนการบริหารการศึกษาประกอบด้วยขั้นตอนสำคัญ ดังนี้

1. การวางแผน (Planning) หมายถึง การกำหนดแผนงานและโครงการที่ว่าจะทำในอนาคต ตามเป้าหมายของหน่วยงาน

2. การจัดสรรทรัพยากร (Allocation) หมายถึง การจัดหาและจัดสรรทรัพยากร การเงิน กำลังคน และวัสดุตามความต้องการของแผนงาน

3. การกระตุ้น (Stimulation) หมายถึง การให้แรงจูงใจและบำรุงขวัญ เพื่อให้บุคลากรมีพฤติกรรมตามเป้าหมาย

4. การประสานงาน (Coordination) หมายถึง การประสานงานด้านกิจการต่างๆ เพื่อสัมฤทธิ์ผลของงาน

5. การประเมินผล (Evaluation) หมายถึง การติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอ

คุนทซ์ และ โอ คอนเนลล์ (Koontz and O'Donnell, 1972 pp. 47-49) กล่าวว่า กระบวนการบริหารจัดการ มี 5 ขั้นตอน ได้แก่

1. การวางแผน (Planning) เป็นการกำหนดเป้าหมายที่จะทำในอนาคต เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร
2. การจัดองค์กร (Organizing) เป็นการจัดความสัมพันธ์ขององค์กรโดยกรให้อำนาจและหน้าที่ตามวัตถุประสงค์ขององค์กร
3. การจัดบุคลากร (Staffing) เป็นการเลือกและฝึกอบรมบุคลากรให้มีความเหมาะสมกับตำแหน่งในองค์กร
4. การอำนวยการ (Directing) เป็นการสร้างบรรยากาศที่จะให้ความช่วยเหลือ และกระตุ้นการทำงานเพื่อให้บรรลุผลตามที่ตั้งไว้
5. การควบคุม (Controlling) เป็นการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานเพื่อเปรียบเทียบผลการปฏิบัติงานกับวัตถุประสงค์ตามแผนที่วางไว้

ชัยงค์ พรหมวงศ์ (2541: 41-65) กล่าวว่า ขั้นตอนการบริหารองค์กรเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา ประกอบด้วย 8 ขั้นตอน คือ การวางแผน การจัดหน่วยงาน การจัดบุคลากร การอำนวยการ การประสานงาน การจัดสรรทรัพยากร การรายงาน และการติดตามประเมินการดำเนินงาน หรือ “POSDCARE” ดังนี้

1. การวางแผน (P-Planning) องค์กรเทคโนโลยีและการสื่อสารต้องกำหนดแผนงานและโครงการที่จะดำเนินการในอนาคต โดยกำหนดเป็นแผนแม่บทระยะยาว (3-5 ปี) และแผนปฏิบัติการเป็นรายปี
2. การจัดหน่วยงาน (O-Organize) องค์กรเทคโนโลยีและการสื่อสารต้องมีการกำหนดโครงสร้างอำนาจหน้าที่ การแบ่งสายงาน และการจัดสายงาน เพื่อให้สามารถดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยแบ่งเป็นฝ่าย ศูนย์ หน่วย และแผนกที่จะครอบคลุมกิจกรรม การให้บริการที่ผู้รับบริการพึงพอใจ
3. การจัดบุคลากร (S-Staffing) องค์กรเทคโนโลยีและการสื่อสารต้องบริหารงานด้านบุคลากรด้วยระบบคุณธรรม ได้แก่ การจัดอัตรากำลัง การสรรหาและพัฒนาบุคลากร การเลื่อนขั้นเลื่อนตำแหน่ง การส่งเสริมขวัญและกำลังใจ การให้สวัสดิการ และการเสริมสร้างบรรยากาศในการทำงาน
4. การอำนวยการ (D-Directing) องค์กรเทคโนโลยีและการสื่อสารต้องมีระบบการวินิจฉัยสั่งการ การควบคุมบังคับบัญชา และการควบคุมดูแลการปฏิบัติงานของผู้บริหาร ในฐานะหัวหน้าหน่วยงาน

5. การประสานงาน (Co-ordinating) องค์กรเทคโนโลยีและการสื่อสารต้องจัดระบบการประสานกิจกรรมด้านต่าง ๆ ของหน่วยงาน เพื่อให้เกิดมีการร่วมมือที่ดีและนำไปสู่จุดหมายปลายทางเดียวกัน

6. การจัดสรรทรัพยากร (A-Allocating of Resources) องค์กรเทคโนโลยีและการสื่อสารต้องจัดหาและจัดสรรทรัพยากรให้เพียงพอที่จะดำเนินการให้ได้ตามแผน โดยกำหนดแหล่งทรัพยากร และการจัดหาทรัพยากร โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดงบประมาณ เพื่อดำเนินงานเทคโนโลยี และสื่อสารการศึกษาให้ตรงความต้องการของแผนงาน

7. การรายงาน (R-Reporting) องค์กรเทคโนโลยีและการสื่อสารต้องให้มีการรายงานผลการปฏิบัติงานของบุคลากรระดับต่างๆ ในหน่วยงาน เพื่อให้ผู้บริหารและสมาชิกของหน่วยงานได้ทราบความเคลื่อนไหว และความคืบหน้าของกิจการอย่างสม่ำเสมอ

8. การติดตามผลประเมินการดำเนินงาน (E-Evaluating) องค์กรเทคโนโลยีและการสื่อสารต้องมีการติดตามประเมินผลการดำเนินงานด้านการผลิตและการบริการอย่างสม่ำเสมอ เพื่อจะได้แน่ใจว่าการผลิตและบริการด้านเทคโนโลยีและการศึกษาจะสนองความต้องการของผู้รับบริการ

วิทยา ด้านธำรงกุล (2546: 29) กล่าวว่า การบริหารเป็นกระบวนการของการวางแผน การจัดองค์การ การนำและการบังคับบัญชา และการควบคุมทรัพยากรต่างๆ ขององค์กรเพื่อการบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ มี 4 ขั้นตอน ดังนี้

1. การวางแผน (Planning) การวางแผนเป็นกระบวนการของการกำหนดเป้าหมายของงานระบุถึงกิจกรรมที่ต้องทำเพื่อให้บรรลุเป้าหมายดังกล่าว กระบวนการวางแผนประกอบด้วยขั้นตอนการตัดสินใจว่าองค์กรต้องการบรรลุเป้าหมายอะไร การตัดสินใจว่าจะทำอะไรบ้างเพื่อนำไปสู่การบรรลุเป้าหมาย และการตัดสินใจว่าจะใช้ทรัพยากรอะไรและอย่างไรเพื่อการบรรลุเป้าหมายนั้น

2. การจัดองค์การ (Organizing) เป็นกระบวนการจัดสรรงาน ทรัพยากร และกำหนดความสัมพันธ์ของงานต่างๆ เพื่อที่จะตอบสนองความสำเร็จของแผนงาน การจัดองค์การเป็นการเปลี่ยนแปลงออกมาเป็นการปฏิบัติจริง โดยระบุ งาน โครงสร้างขององค์กร กำหนดอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบของแต่ละงาน รวมไปถึงการจัดสรรคนเข้าทำงานแต่ละงานให้ชัดเจน

3. การนำและการบังคับบัญชา (Leading) เป็นกระบวนการของการกระตุ้นและผลักดันให้พนักงานเกิดความกระตือรือร้นที่จะทำงานและทุ่มเทให้กับองค์การเพื่อการบรรลุความสำเร็จตามเป้าหมาย ผู้บริหารจะต้องกระตุ้นให้พนักงานเกิดความผูกพันในเป้าหมายและ

ทิศทางขององค์กร จูงใจ และสื่อสารกับพนักงานและทีมงานต่างๆเพื่อให้เกิดการอุทิศตนอย่างเต็มที่ให้กับองค์กร การนำและการบังคับบัญชาจะต้องเกิดขึ้นทั้งในระดับกลุ่มงาน แผนกหรืองานหรือหน่วยงานจนไปถึงระดับสูงขององค์กร

4. การควบคุม (Controlling) การควบคุมเป็นกระบวนการวัดและประเมินผลงานที่เกิดขึ้น เปรียบเทียบผลงานกับเป้าหมายที่กำหนดและการดำเนินการแก้ไขปรับปรุงหากจำเป็น ผู้บริหารทำหน้าที่ควบคุมเพื่อสร้างหลักประกันว่าองค์กรกำลังเดินไปในทิศทางที่จะไปสู่เป้าหมายที่กำหนดไว้อย่างแท้จริง ในการควบคุม ผู้บริหารจะต้องตัดสินใจว่าจะประเมินผลงานในเรื่องอะไรบ้าง เช่น คุณภาพ ประสิทธิภาพการผลิต ผลตอบแทนทางการเงิน จากนั้นจึงออกแบบระบบข้อมูล และระบบควบคุมที่จะทำให้ได้ข้อมูลที่จะใช้ในการประเมินผลงาน การควบคุมเอื้ออำนวยให้ผู้บริหารสามารถประเมินผลหน้าที่บริหารอื่นๆคือ การวางแผน การจัดองค์กร การนำและการบังคับบัญชาว่าประสบความสำเร็จเพียงใด

จากแนวคิดของนักวิชาการสรุปได้ว่า ภารกิจของผู้บริหารในการบริหารงานโรงเรียนผู้บริหารมีบทบาทสำคัญในการวางแผน การอำนวยความสะดวกในการจัดสรรทรัพยากรเพื่อการบริหารเช่น งบประมาณ บุคลากร หรือวัสดุอุปกรณ์ เป็นต้น นอกจากนี้ผู้บริหารยังมีหน้าที่ในการควบคุม หรือกำกับ ติดตามในกระบวนการทำงานในทุกขั้นตอนและมีการประเมินผลการทำงานในขั้นตอนสุดท้าย เมื่อนำกระบวนการบริหารมาประยุกต์ใช้กับการบริหารแหล่งเรียนรู้ผู้บริหารโรงเรียนจึงมีหน้าที่ในการวางแผนการบริหารแหล่งเรียนรู้ การสนับสนุนทรัพยากรในการบริหารแหล่งเรียนรู้ การส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ การนิเทศ กำกับ ติดตามการใช้แหล่งเรียนรู้ และการประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้

จากการศึกษาเอกสารข้างต้นผู้วิจัยจึงสังเคราะห์แนวคิดของสมาคมผู้บริหารการศึกษาของสหรัฐอเมริกา (American Association of School Administrators, 1955: 17) แนวคิดของคุนทซ์ และ โอ ดอนเนลล์ (Koontz and O'Donnell, 1972: 47-49) และแนวคิดของชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2541: 41-65) ร่วมกับแนวคิดเกี่ยวกับแหล่งเรียนรู้มาบูรณาการและใช้เป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยเรื่องบทบาทในการบริหารแหล่งเรียนรู้ของผู้บริหาร โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้วเขต 1 ซึ่งแบ่งออกเป็น 5 ด้าน คือ บทบาทด้านการวางแผนการบริหารแหล่งเรียนรู้ บทบาทด้านการสนับสนุนทรัพยากรในการบริหารแหล่งเรียนรู้ บทบาทด้านการส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ บทบาทด้านการนิเทศ กำกับ ติดตามการใช้แหล่งเรียนรู้ และบทบาทด้านการประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้ ดังนี้

2.3.2 บทบาทด้านการวางแผนการบริหารแหล่งเรียนรู้ แหล่งเรียนรู้มีความสำคัญต่อกระบวนการเรียนรู้ เพราะเป็นองค์ประกอบในการทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามหลักสูตร มี

ส่วนช่วยในการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ ผู้บริหารโรงเรียนเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการวางแผนการบริหารแหล่งเรียนรู้ สมาคมผู้บริหารการศึกษาของสหรัฐอเมริกา (American Association of School Administrators, 1955: 17) ได้กล่าวถึงการวางแผนว่า การวางแผน เป็นการกำหนดแผนงานและโครงการที่น่าจะทำในอนาคต ตามเป้าหมายของหน่วยงาน คูนท์ซ์ และ โอ คอนเนลล์ (Koontz and O'Donnell, 1972: 47-49) กล่าวว่า การวางแผน เป็นการกำหนดเป้าหมายที่จะทำในอนาคต เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร และชัชชงค์ พรหมวงศ์ (2541: 41-65) กล่าวว่า การวางแผนองค์กรเทคโนโลยีและการสื่อสาร เป็นการกำหนดแผนงานและโครงการที่จะดำเนินการในอนาคต โดยกำหนดเป็นแผนแม่บทระยะยาว และแผนปฏิบัติการเป็นรายปี ซึ่งในการบริหารแหล่งเรียนรู้นั้นมีนักวิชาการได้กล่าวถึงแนวทางในการวางแผนการบริหารแหล่งเรียนรู้ไว้ดังนี้

ชนิดา วิสะมิตนันท์ (2541: 44) ได้เสนอขั้นตอนในการวางแผนใช้แหล่งเรียนรู้ คือการวางแผนเป็นจุดเริ่มต้นที่สำคัญในการส่งเสริมให้ผู้เรียนและครูผู้สอนใช้แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนและในท้องถิ่น ร่วมมือกันจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยคณะกรรมการบริหารหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน หรือมอบหมายให้สำรวจแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่นจัดทำสารสนเทศแหล่งเรียนรู้ในชุมชน และท้องถิ่น การรวบรวมข้อมูลสารสนเทศสามารถทำได้หลายรูปแบบตามความต้องการของผู้ใช้และประเภทแหล่งเรียนรู้

สุมน อมรวิวัฒน์ (2544: 25-26) ได้เสนอแนวทางการบริหารแหล่งเรียนรู้ เพื่อการพัฒนาและใช้แหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษา ดังนี้

1. กำหนดนโยบายการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ โดยทำความเข้าใจในนโยบายตามแผนหลักสูตร รวมทั้งแนวดำเนินการของสถานศึกษา เพื่อกำหนดนโยบายการพัฒนาและใช้แหล่งเรียนรู้โดยคณะครูมีส่วนร่วมในการกำหนด
2. จัดตั้งคณะกรรมการสำรวจแหล่งเรียนรู้ เพื่อวิเคราะห์สภาพความพร้อมในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนและชุมชน ซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้ช่วยผู้บริหารสถานศึกษาฝ่ายวิชาการ หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระ หัวหน้างานกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนผู้เกี่ยวข้องที่สถานศึกษาพิจารณาตามความเหมาะสม
3. จัดทำแผนงานพัฒนาแหล่งเรียนรู้ โดยคณะกรรมการพัฒนาแหล่งเรียนรู้มีบทบาทหน้าที่สำคัญที่จะเป็นผู้สำรวจ วิเคราะห์ความพร้อม รวบรวมข้อมูลแล้วจัดทำแผนพัฒนาแหล่งเรียนรู้ให้สามารถดำเนินการได้อย่างเหมาะสม
4. สร้างความเข้าใจแก่บุคลากรของสถานศึกษาและชุมชน โดยสถานศึกษาสร้างความเข้าใจกับบุคลากรทุก ๆ ฝ่ายในโรงเรียนและบุคลากรอื่นที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ คณะกรรมการ

สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เครือข่ายผู้ปกครอง เพื่อสร้างความตระหนักและเห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วมในการพัฒนาและใช้แหล่งเรียนรู้

5. ประชาสัมพันธ์โครงการ โดยสถานศึกษาจัดให้มีการประชาสัมพันธ์โครงการพัฒนาและใช้แหล่งเรียนรู้ เพื่อให้ครู อาจารย์ นักเรียน ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานรวมทั้งผู้เกี่ยวข้องมีความเข้าใจตรงกัน เกิดความร่วมมือในการสนับสนุน ช่วยเหลือเพื่อใช้แหล่งเรียนรู้ให้เกิดประโยชน์ต่อผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่า

วิทยา ด้านธำรงกุล (2546: 29) กล่าวว่า การวางแผนเป็นกระบวนการของการกำหนดเป้าหมายของงานระบุถึงกิจกรรมที่ต้องทำเพื่อให้บรรลุเป้าหมายดังกล่าว กระบวนการวางแผนจะประกอบด้วย 3 ขั้นตอน คือ การตัดสินใจว่าองค์การต้องการบรรลุเป้าหมายอะไร การตัดสินใจว่าจะทำอะไรบ้างเพื่อนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายดังกล่าว และการตัดสินใจว่าจะใช้ทรัพยากรอะไรและอย่างไรเพื่อการบรรลุเป้าหมายนั้น

ประทุม รอดประเสริฐ (2547: 89) กล่าวว่า การวางแผนเป็นกระบวนการที่บุคคลหรือหน่วยงานได้กำหนดขึ้นไว้ล่วงหน้าเพื่อการปฏิบัติงานในอนาคต การวางแผนประกอบด้วยกระบวนการต่างๆหลายขั้นตอน ซึ่งบางขั้นตอนมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องได้รับการกระทำก่อนด้วยความรวดเร็ว ทั้งนี้เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ การวางแผนมีคุณค่าอย่างมากต่อวัตถุประสงค์ขององค์การหรือหน่วยงาน และมีความสำคัญยิ่งต่อความมุ่งหมายส่วนตนของแต่ละบุคคลในการปฏิบัติงานหรือการปฏิบัติการกิจทั้งหลาย

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (ม.ป.ป.: 4) ได้กำหนดแนวทางในการวางแผนการบริหารแหล่งเรียนรู้ ไว้ดังนี้

1. กำหนดนโยบายการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ โรงเรียนกำหนดนโยบายการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ โดย ทำความเข้าใจนโยบายตามแผนหลัก หลักสูตร รวมทั้งแนวดำเนินการของโรงเรียนในพื้นที่ เพื่อกำหนดนโยบายการพัฒนาและใช้แหล่งเรียนรู้ โดยให้คณะกรรมการมีส่วนร่วมในการกำหนด

2. จัดตั้งคณะกรรมการสำรวจแหล่งเรียนรู้เพื่อวิเคราะห์สภาพความพร้อมในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนและชุมชน ซึ่งอาจประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนฝ่ายวิชาการ หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระ หัวหน้างานกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ผู้เกี่ยวข้องที่โรงเรียนพิจารณาตามความเหมาะสม

3. จัดทำแผนงานพัฒนาแหล่งเรียนรู้ คณะกรรมการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ มีบทบาทหน้าที่สำคัญที่จะเป็นผู้สำรวจ วิเคราะห์ความพร้อม รวบรวมข้อมูลแล้วจัดทำแผนพัฒนาแหล่งเรียนรู้ให้สามารถดำเนินการได้อย่างเหมาะสม

4. สร้างความเข้าใจแก่บุคลากรของโรงเรียนและชุมชนโรงเรียนดำเนินการสร้างความเข้าใจกับบุคลากรทุก ๆ ฝ่ายในโรงเรียนและบุคลากรอื่นที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เครือข่ายผู้ปกครอง เพื่อสร้างความตระหนักและเห็นความสำคัญมีส่วนร่วมในการพัฒนาและใช้แหล่งเรียนรู้

5. ประชาสัมพันธ์โครงการ โรงเรียนมีการประชาสัมพันธ์โครงการพัฒนาและใช้แหล่งเรียนรู้ เพื่อให้ครู อาจารย์ นักเรียน ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน รวมทั้งผู้เกี่ยวข้อง มีความเข้าใจตรงกัน เกิดความร่วมมือในการสนับสนุน ช่วยเหลือ เพื่อให้แหล่งเรียนรู้เกิดประโยชน์ต่อผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่า

สรุปได้ว่า บทบาทของผู้บริหารในการวางแผนการบริหารแหล่งเรียนรู้ ประกอบด้วยบทบาทในการกำหนดนโยบายพัฒนาแหล่งเรียนรู้ การจัดทำแผนงานบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ การกำหนดวัตถุประสงค์และรายละเอียดในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ การจัดตั้งคณะกรรมการในการวิเคราะห์และสำรวจแหล่งเรียนรู้ และการประชาสัมพันธ์สร้างความเข้าใจในการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้

2.3.3 บทบาทด้านการสนับสนุนทรัพยากรในการบริหารแหล่งเรียนรู้ ผู้บริหารโรงเรียนมีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนให้เกิดการจัดการเรียนการสอนจากแหล่งเรียนรู้โดยการสนับสนุนทรัพยากรในการบริหารแหล่งเรียนรู้ ซึ่งสมาคมผู้บริหารการศึกษาของสหรัฐอเมริกา (American Association of School Administrators, 1955, pp. 17) กล่าวว่า กระบวนการในการจัดสรรทรัพยากร เป็นการจัดหาและจัดสรรทรัพยากร การเงิน กำลังคน และวัสดุตามความต้องการของแผนงาน คูนท์ซ์ และ โอ ดอนเนลล์ (Koontz and O'Donnell, 1972, pp. 47-49) กล่าวว่า การจัดองค์กร เป็นการจัดบุคลากรให้มีความสัมพันธ์กับหน้าที่และตำแหน่งตามวัตถุประสงค์ขององค์กร และชียงค์ พรหมวงศ์ (2541: 41-65) กล่าวว่า การจัดสรรทรัพยากรองค์กรเทคโนโลยีและสื่อสารเป็นการจัดหา และจัดสรรทรัพยากรให้เพียงพอที่จะดำเนินการให้ได้ตามแผน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดงบประมาณ เพื่อดำเนินงานเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษาให้ตรงความต้องการของแผนงาน ซึ่งในการบริหารแหล่งเรียนรู้นั้น ได้มีผู้ที่ให้แนวคิดเกี่ยวกับการสนับสนุนทรัพยากร ไว้ดังนี้

นวลจิตต์ เขวกิรติพงษ์ และคณะ (2545: 48-53) กล่าวว่า ผู้บริหารโรงเรียนมีบทบาทในการสนับสนุนสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ได้แก่ การพัฒนาหลักสูตร การจัดหาแหล่งเรียนรู้ การวิจัยในชั้นเรียน การจัดหาสื่อ วัสดุอุปกรณ์ และเครื่องมือเครื่องใช้ การจัดสรรงบประมาณ สนับสนุน การเผยแพร่ผลงานครู และการให้ขวัญและกำลังใจ

วิทยา ด่านธำรงกุล (2546: 29) กล่าวว่า ขั้นตอนการจัดองค์การในกระบวนการบริหารเป็นกระบวนการจัดสรรงาน ทรัพยากร และกำหนดความสัมพันธ์ของงานต่างๆ เพื่อที่จะ

ตอบสนองความสำเร็จของแผนงาน การจัดองค์การเป็นการเปลี่ยนแผนออกมาเป็นการปฏิบัติจริง โดยระบุงาน โครงสร้างขององค์การ กำหนดอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบของแต่ละงาน รวมไปถึงการจัดสรรคนเข้าทำงานแต่ละงานให้ชัดเจน

เข้มทอง ศิริแสงเลิศ (2555: 51-52) กล่าวว่า ผู้บริหารโรงเรียนมีบทบาทในการสนับสนุนทรัพยากรการบริหารจัดการเรียนรู้ ซึ่งผู้บริหารต้องจัดให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ เพื่อให้การจัดการเรียนรู้ดำเนินไปอย่างราบรื่น โดยการจัดหาสื่อ วัสดุ อุปกรณ์และเทคโนโลยีที่เหมาะสมและจำเป็นต่อการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ การจัดหาแหล่งเรียนรู้ แหล่งวิชาการ และปราชญ์ท้องถิ่น การจัดหาอาคารสถานที่ และสิ่งแวดล้อมภายในสถานศึกษา ให้เป็นแหล่งเรียนรู้ และเอื้อต่อการเรียนรู้

สรุปได้ว่า บทบาทของผู้บริหารในการสนับสนุนทรัพยากรในการบริหารแหล่งเรียนรู้ประกอบด้วยบทบาทในการสนับสนุนและอำนวยความสะดวกในการจัดสรรทรัพยากรการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ โดยการจัดหางบประมาณการดำเนินงาน การจัดหาสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ และเทคโนโลยีที่เหมาะสมจำเป็นต่อการจัดการเรียนการสอน การจัดหาแหล่งเรียนรู้ ที่เป็นแหล่งวิชาการและปราชญ์ท้องถิ่น การจัดหาอาคารสถานที่ และสิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียน ให้เป็นแหล่งเรียนรู้ ตลอดจนการส่งเสริมและสนับสนุนบุคลากรให้มีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง

2.3.4 บทบาทด้านการส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ ในการสนับสนุนและส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้นั้นผู้บริหารจะต้องสร้างบรรยากาศของการเรียนการสอน โดยการกระตุ้น การให้แรงจูงใจ การอำนวยความสะดวก และการประสานงานเพื่อให้ครูใช้แหล่งเรียนรู้ในกิจกรรมการเรียนการสอน ซึ่งสมาคมผู้บริหารการศึกษาของสหรัฐอเมริกา (American Association of School Administrators, 1955, pp. 17) กล่าวว่า การกระตุ้นและการประสานงาน เป็น การให้แรงจูงใจและบำรุงขวัญเพื่อให้บุคลากรมีพฤติกรรมตามเป้าหมาย และประสานด้านกิจการต่างๆ เพื่อสัมฤทธิ์ผลของงาน คูนท์ซ์ และ โอ คอนเนลล์ (Koontz and O'Donnell, 1972: 47-49) กล่าวว่า การอำนวยความสะดวก เป็น การสร้างบรรยากาศที่จะให้ความช่วยเหลือและกระตุ้นการทำงานเพื่อให้บรรลุผลตามที่ตั้งไว้ และชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2541: 41-65) กล่าวว่า การอำนวยความสะดวกและการประสานงาน องค์กรเทคโนโลยีและการสื่อสาร เป็นการวินิจฉัยสั่งการ การควบคุมบังคับบัญชา และการควบคุมดูแลการปฏิบัติงานของผู้บริหาร ในฐานะหัวหน้าหน่วยงาน และในการประสานงานจะเป็นการจัดระบบการประสานกิจกรรมด้านต่าง ๆ ของหน่วยงาน เพื่อให้เกิดมีการร่วมมือที่ดีและนำไปสู่จุดหมายปลายทางเดียวกัน ซึ่งในการบริหารแหล่งเรียนรู้นั้น ได้มีผู้ที่ให้แนวคิดเกี่ยวกับการส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ไว้ดังนี้

ชนิตา วิสะมิตนันท์ (2541: 44) กล่าวถึง การใช้แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน และ ท้องถิ่นเพื่อประโยชน์ในการจัดการเรียนการสอน ให้เกิดประโยชน์สูงสุดและคุ้มค่าต่อผู้เรียนมากที่สุด โรงเรียนควรดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. การเตรียมการ ซึ่งจะมีการ ประชุมชี้แจงบุคลากร ทำความเข้าใจรายละเอียดของแผนงานการจัดและใช้แหล่งเรียนรู้ มีการกำหนดรายละเอียดการดำเนินงาน จัดหางบประมาณ จัดเตรียมเอกสารประกอบการศึกษา จัดเตรียมอาหาร พาหนะและสถานที่ เป็นต้น
2. การประสานงาน ซึ่งจะเป็นการติดต่อ ประสานงานกับหน่วยงาน องค์กร หรือ ผู้รับผิดชอบแหล่งเรียนรู้ก่อนไปใช้บริการ มีการประสานงานติดต่อกับวิทยากรผู้ทรงคุณวุฒิ และ ประสานงานกับครูผู้สอนรายวิชาต่าง ๆ เพื่อจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่สามารถนำมาบูรณาการได้
3. การปฏิบัติ ซึ่งจะเป็นการปฐมนิเทศผู้เรียนกับวิธีการใช้ระเบียบ มารยาทและ ข้อปฏิบัติในการใช้แหล่งเรียนรู้ มีการกำหนดให้ผู้เรียนบันทึก สรุปรายงานผลการใช้แหล่งเรียนรู้ และดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการ

ประจักษ์ บุญอารีย์ (2545: 47-48) กล่าวถึง การใช้แหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น ผู้บริหารควรดำเนินการดังนี้ คือ มีการกำหนดเป็นนโยบายของเขตพื้นที่การศึกษาให้ชัดเจน ศึกษาสำรวจศักยภาพแหล่งเรียนรู้ทุกประเภทสร้างความเข้าใจกับผู้นำและองค์กรประชาชน และกำหนดแผนและแนวทางการปฏิบัติ จัดทำโครงการวิจัย การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น จัดเตรียมเอกสาร เนื้อหาสาระ โดยประสานให้ประชาชนเข้ามีส่วนร่วมในการจัดทำ โดยเริ่มการใช้พัฒนาจากสิ่งที่ ใกล้ตัว มีการร่วมมือกันเป็นเครือข่ายในการใช้ไปศึกษาเรียนรู้ซึ่งกันและกัน มีการติดตาม ประเมินผล นำไปปรับปรุงแก้ไข สร้างใหม่และพัฒนาอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ยังสามารถนำมา พัฒนาระบบบริหารให้สามารถพัฒนาต่อเนื่อง มีการ ยกย่องเชิดชูเกียรติผู้ที่มีผลงานดีเด่น จัดทำ เอกสาร สื่อ เผยแพร่แลกเปลี่ยนซึ่งกันและกัน โดยส่งเสริมสนับสนุนให้เอกชน องค์กรเอกชน พัฒนาแหล่งเรียนรู้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (ม.ป.ป.: 5) ได้กำหนดแนวทาง ใน การดำเนินการใช้แหล่งเรียนรู้ โดยโรงเรียนอาจมีแนวทางการสร้าง พัฒนา และใช้แหล่งเรียนรู้ ดังนี้

1. จัดตั้งคณะผู้รับผิดชอบแหล่งเรียนรู้ ซึ่งอาจประกอบด้วย บุคลากร ดังต่อไปนี้ คือรองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ หัวหน้างานห้องสมุด หัวหน้าศูนย์คอมพิวเตอร์ของโรงเรียน โดยมีหน้าที่รับผิดชอบการดำเนินการสร้างและพัฒนาแหล่ง เรียนรู้ ตามความพร้อมที่ได้ดำเนินการสำรวจ และวิเคราะห์ข้อมูล ทั้งในโรงเรียนและชุมชน กำหนดแหล่งเรียนรู้และจัดระบบสารสนเทศเกี่ยวกับแหล่งเรียนรู้
2. สร้างและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ดำเนินการสร้างและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ตาม

สารสนเทศที่มีอยู่ ให้มีประสิทธิภาพจัดระบบการใช้ สำหรับผู้เรียน และผู้สนใจ

3. ใช้แหล่งเรียนรู้โดยผู้เรียนและผู้สนใจ ได้ใช้แหล่งเรียนรู้ที่เหมาะสมและคุ้มค่า มีการรวบรวมข้อมูลการใช้ เพื่อเป็นข้อมูลกำหนดแนวทางในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ต่อไป สรุปได้ว่า บทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ประกอบด้วย บทบาทในการสร้างบรรยากาศในการจัดการเรียนการสอน โดยการกระตุ้น ให้แรงจูงใจ การอำนวยความสะดวก และการประสานงานเพื่อให้ครูใช้แหล่งเรียนรู้ในการจัดการเรียนการสอน การส่งเสริมให้มีการวิจัยในชั้นเรียน เพื่อพัฒนาการเรียนการสอน การให้ขวัญและกำลังใจในการจัดการเรียนการสอน โดยใช้แหล่งเรียนรู้ และการส่งเสริมให้มีการเผยแพร่ผลงาน เพื่อจูงใจให้ครูกระตือรือร้นที่จะพัฒนาการเรียนการสอน โดยใช้แหล่งเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

2.3.5 บทบาทด้านการนิเทศ กำกับ ติดตามการใช้แหล่งเรียนรู้ ในขั้นตอนของการนิเทศ กำกับ และติดตาม เป็นกระบวนการทำงานที่ผู้บริหารโรงเรียนมีหน้าที่ในการอำนวยความสะดวก หรือควบคุมการทำงาน ซึ่งสมาคมผู้บริหารการศึกษาของสหรัฐอเมริกา (American Association of School Administrators, 1955: 17) กล่าวว่า การกระตุ้นเป็นการให้แรงจูงใจและบำรุงขวัญเพื่อให้บุคลากรมีพฤติกรรมตามเป้าหมาย คูนท์ซ์ และ โอ ดอนเนลล์ (Koontz and O'Donnell, 1972: 47-49) กล่าวว่า การอำนวยความสะดวก เป็นการสร้างบรรยากาศที่จะให้ความช่วยเหลือและกระตุ้นการทำงานเพื่อให้บรรลุผลตามที่ตั้งไว้ และชัชชงค์ พรหมวงศ์ (2541: 41-65) กล่าวว่า การอำนวยความสะดวก เป็นการควบคุมและการบังคับบัญชา และการควบคุมดูแลการปฏิบัติงาน ส่วนกระบวนการนิเทศจะเป็นงานทางด้านการศึกษาซึ่งเป็นบทบาทของผู้บริหารโรงเรียน โดยตรงในฐานะเป็นผู้บริหารจัดการนิเทศในโรงเรียน จึงมีหน้าที่ในการนิเทศการศึกษาให้สามารถนำเนินการไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งในการบริหารแหล่งเรียนรู้ที่มีนักวิชาการได้กล่าวถึงกระบวนการนิเทศ ไว้ดังนี้ สมศักดิ์ สินธุระเวชญ์ (2542: 39-41) กล่าวว่า การนิเทศ กำกับติดตาม ทำให้ทราบถึงสภาพการณ์ของงานที่เป็นอยู่เปรียบเทียบกับสิ่งที่วางแผนไว้โดยมีกระบวนการ คือ การกำหนดวัตถุประสงค์ของการตรวจสอบ รวบรวมข้อมูล พิจารณากระบวนการทำงานเป็นตอนๆ เพื่อแสดงจำนวนและคุณภาพของผลงานที่ได้รับในแต่ละขั้นตอนเปรียบเทียบกับที่ได้วางแผนไว้การรายงานและเสนอผลการประเมินรวม

เก็จกนก เอื้อวงศ์ (2555: 63) กล่าวถึง การจัดระบบการนิเทศในโรงเรียน มีดังนี้

1. การกำหนดนโยบายและแผนการนิเทศ ผู้บริหารควรต้องกำหนดนโยบายเกี่ยวกับการนิเทศในโรงเรียนให้ชัดเจน

2. การจัดเตรียมปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดระบบการนิเทศในโรงเรียน ซึ่งประกอบด้วย หลักการแนวคิดที่ใช้เป็นฐานความคิดในการปฏิบัติการนิเทศ บุคลากรทางการนิเทศ การศึกษา และปัจจัยสนับสนุนอื่นๆ

3. การให้ความสำคัญกับการดำเนินการตามกระบวนการนิเทศ ซึ่งประกอบด้วย การศึกษาความต้องการจำเป็นในการนิเทศ การกำกับ ติดตามและประเมินผลเพื่อการพัฒนาการนิเทศอย่างต่อเนื่อง และการจัดบรรยากาศที่เป็นมิตรและการเสริมสร้างวัฒนธรรมการทำงานเชิงคุณภาพ

4. การประสานสร้างเครือข่ายในการนิเทศและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน เป็นการทำให้มีเครือข่ายการเรียนรู้จากภายนอกโดยการประสานสร้างเครือข่ายจากผู้รู้ภูมิปัญญาจากชุมชน หรือการมีผู้นิเทศจากภายนอก หรือศึกษานิเทศก์มาร่วมนิเทศให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ประสพการณ์ร่วมกัน

เจ้มทอง ศิริแสงเลิศ (2555: 52) กล่าวว่า ขั้นตอนที่สำคัญของการนิเทศการศึกษา ผู้บริหารโรงเรียนต้องมีบทบาทเป็นผู้นิเทศการจัดการเรียนการสอน โดยดำเนินการนิเทศและสร้างความตระหนักให้แก่ผู้สอน เพื่อปรับเปลี่ยนบทบาทการเป็นผู้สอนมาเป็นผู้วางแผนการเรียนรู้ ผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ และผู้จัดการเรียนรู้ ผู้บริหารมีการวางแผนนิเทศร่วมกับครูผู้สอน และจัดให้มีกิจกรรมการนิเทศเพื่อพัฒนาผู้สอนตามความต้องการและความสมัครใจ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (ม.ป.ป.: 5) กล่าวว่า การนิเทศกำกับ ติดตามการใช้แหล่งเรียนรู้ โรงเรียนกำหนดให้มีผู้รับผิดชอบในการนิเทศ ตรวจสอบ และติดตามการพัฒนาและใช้แหล่งเรียนรู้อย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ เพื่อแก้ไข ปัญหาอุปสรรค ในระหว่างการดำเนินการ มีการประเมินทบทวนปรับปรุงกระบวนการดำเนินการ ให้เกิดการ พัฒนาและใช้แหล่งเรียนรู้ ซึ่งมีแนวทางดำเนินการ คือ การกำหนดวิธีการและเครื่องมือประเมินผล การดำเนินการ การสร้าง พัฒนาและใช้แหล่งเรียนรู้ วิเคราะห์ผลการประเมินและสรุปผลการ ประเมิน

สรุปได้ว่า บทบาทของผู้บริหารในการนิเทศ กำกับ ติดตามการใช้แหล่งเรียนรู้ ประกอบด้วยบทบาทในการกำหนดนโยบายการนิเทศ การจัดเตรียมกระบวนการนิเทศ การสร้างเครือข่ายการนิเทศโดยการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การกำหนดให้มีผู้รับผิดชอบในการนิเทศ ตรวจสอบ และติดตามการใช้แหล่งเรียนรู้ในการจัดการเรียนการสอน การกำหนดวิธีการหรือ เครื่องมือการนิเทศ การให้คำแนะนำและเป็นที่ปรึกษาในกระบวนการทำงานตามแผนงาน ที่กำหนดไว้

2.3.6 บทบาทด้านการประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้ เป็นขั้นตอนของการ ตรวจสอบกระบวนการทำงาน ซึ่งสมาคมผู้บริหารการศึกษาของสหรัฐอเมริกา (American Association

of School Administrators, 1955, pp. 17) กล่าวว่า การประเมินผลการทำงานเป็นการติดตาม ประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอ คุนทซ์ และ โอ ดอนเนลล์ (Koontz and O'Donnell, 1972: 47-49) กล่าวว่า เป็นการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานเพื่อเปรียบเทียบผลการปฏิบัติงานกับ วัตถุประสงค์ตามแผนที่วางไว้ และชัชยงค์ พรหมวงศ์ (2541: 41-65) กล่าวว่า เป็นการรายงานผลการ ปฏิบัติงานให้ผู้บริหารและสมาชิกของหน่วยงานทราบ และจะต้องมีการติดตามผลการดำเนินงานอย่าง สม่ำเสมอ และมีผู้ที่ให้แนวคิดเกี่ยวกับการประเมินผล ไว้ดังนี้

ชนิดา วิสะมิตนันท์ (2541: 44) กล่าวว่า วิธีการประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้ ของโรงเรียนจะเป็นการประเมินเพื่อทราบความสำเร็จของการดำเนินงานในรอบปี หรือประเมินผล เป็นระยะตลอดปีการศึกษา ซึ่งจะเป็นการประเมินก่อนการใช้แหล่งเรียนรู้ การประเมินระหว่างการใช้ แหล่งเรียนรู้และ การประเมินหลังการใช้แหล่งเรียนรู้

ประจักษ์ บุญอารีย์ (2545: 48) กล่าวว่า ในการบริหารแหล่งเรียนรู้จะต้องมีการ ตรวจสอบหรือประเมินผลควบคู่กันไป มีการรายงานผลการบริหารแหล่งเรียนรู้ตามสาระการเรียนรู้ หรือกลุ่มวิชาต่างๆ เพื่อรายงานผลการใช้แหล่งเรียนรู้ เพื่อประกอบการวางแผนโครงการในปีต่อไป

ประยงค์ เนาวบุตร (2555: 40) กล่าวว่า ผู้บริหารจะต้องมีบทบาทที่สำคัญในการ วัดและประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้โดยผู้บริหารจะต้องควบคุมดูแลเกี่ยวกับการวัดและ ประเมินผลการเรียนอย่างจริงจัง และนำผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ ความสามารถ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (ม.ป.ป. : 6) ได้กล่าวถึงการ ประเมินผลให้นำแหล่งเรียนรู้ไปใช้โดยกำหนดให้โรงเรียนมีการประเมิน ทบทวน ปรับปรุง กระบวนการดำเนินการเพื่อให้เกิดการพัฒนาและใช้แหล่งการเรียนรู้ตามแผนหลักและแนว ดำเนินการของโรงเรียนในพื้นที่โรงเรียนกำหนดไว้ ตามบริบทของโรงเรียนเอง และโรงเรียน กำหนดวิธีการ และเครื่องมือประเมินผลการดำเนินการ การสร้างการพัฒนา และใช้แหล่งเรียนรู้ วิเคราะห์ผลการประเมินและสรุปผลการประเมิน ซึ่งการสรุปรายงานการพัฒนาและใช้แหล่งเรียนรู้ ควรรวบรวมข้อมูลตั้งแต่เริ่มดำเนินการ ระหว่างดำเนินการ และเสร็จสิ้นการดำเนินการ เพื่อสรุป เป็นรายงานนำเสนอให้หน่วยงานต้นสังกัดทุกระดับและผู้เกี่ยวข้องทราบ ตลอดจนการประชาสัมพันธ์ ให้เกิดการใช้แหล่งเรียนรู้ให้กว้างขวางยิ่งขึ้น เป็นการส่งเสริมการพัฒนาต่อๆ ไป

สรุปได้ว่า บทบาทของผู้บริหารในการประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้ เป็นบทบาทใน การประเมิน ทบทวน ปรับปรุงหรือตรวจสอบ กระบวนการดำเนินการเพื่อให้เกิดการพัฒนาและใช้ แหล่งเรียนรู้ ซึ่งจะเป็นการประเมินก่อนการใช้แหล่งเรียนรู้ การประเมินระหว่างการใช้แหล่งเรียนรู้ และ การประเมินหลังการใช้แหล่งเรียนรู้ โดยการกำหนดตัวบ่งชี้และเกณฑ์ในการประเมินผลการใช้แหล่ง

เรียนรู้ การใช้รูปแบบการประเมินที่หลากหลาย การประเมินตามสภาพจริง การเป็นผู้กำกับและติดตาม การใช้แหล่งเรียนรู้เพื่อแก้ปัญหาและอุปสรรคในการใช้ และการรายงานสรุปผลการใช้แหล่งเรียนรู้

3. ลักษณะและสภาพการจัดการศึกษาของจังหวัดสระแก้ว

3.1 สภาพทั่วไปของจังหวัดสระแก้ว

จังหวัดสระแก้ว เป็นจังหวัดที่ตั้งอยู่ทางด้าน ตะวันออกของประเทศไทยแยกออกจากจังหวัดปราจีนบุรี เมื่อวันที่ 1 ธันวาคม 2536 อยู่ห่างจากกรุงเทพมหานคร 256 กิโลเมตร มีเนื้อที่ประมาณ 7,195.436 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 4,496,962 ไร่ มีอาณาเขต ดังนี้ ทิศเหนือติดต่อกับอำเภอครบุรี จังหวัดนครราชสีมา อำเภอสะพานทราย จังหวัดบุรีรัมย์ ทิศใต้ติดต่อกับอำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี ทิศตะวันออกติดต่อกับราชอาณาจักรกัมพูชา ทิศตะวันตกติดต่อกับ อำเภอกบินทร์บุรี อำเภอนาดิ จังหวัดปราจีนบุรี และอำเภอสนามชัยเขต จังหวัดฉะเชิงเทรา จังหวัดสระแก้วแบ่งการปกครองออกเป็น 9 อำเภอ ประกอบด้วย อำเภอเมืองสระแก้ว อำเภอลองหาด อำเภอตาพระยา อำเภอวัฒนานคร อำเภออรัญประเทศ อำเภอวังน้ำเย็น อำเภอเขาฉกรรจ์ อำเภอวังสมบูรณ์ และอำเภอโคกสูง

ลักษณะภูมิประเทศส่วนใหญ่ของจังหวัดสระแก้วเป็นพื้นที่ราบถึงราบสูงและมีภูเขาสูง สลับซับซ้อนมีระดับความสูงจากน้ำทะเล 74 เมตร ด้านเหนือ มีเทือกเขาบรรทัด ซึ่งเป็นต้นกำเนิดของแม่น้ำบางปะกง มีลักษณะเป็นป่าเขาทึบ ได้แก่ บริเวณอุทยานแห่งชาติปางสีดา เป็นแหล่งต้นน้ำลำธาร ด้านใต้ มีลักษณะเป็นที่ราบเชิงเขา มีสภาพเป็นป่าโปร่ง ส่วนใหญ่ถูกบุกรุก แล้วถางป่าเพื่อทำการเกษตร ทำให้เกิดสภาพป่าเสื่อมโทรม ตอนกลางมีลักษณะเป็นพื้นที่ราบ ได้แก่ อำเภอวังน้ำเย็น อำเภอวังสมบูรณ์ซึ่งเป็นเขตติดต่อกับจังหวัดจันทบุรี ด้านตะวันออก ลักษณะเป็นที่ราบถึงราบสูง และมีสภาพเป็นป่าโปร่ง ทำไร่ ทำนา ด้านตะวันตก นับตั้งอำเภอวัฒนานคร มีลักษณะเป็นสันปันน้ำ และพื้นที่ลาดไปทางอำเภอเมืองสระแก้ว และอำเภออรัญประเทศ เข้าเขตประเทศกัมพูชา ลักษณะภูมิอากาศของจังหวัดสระแก้วมี 3 ฤดู ได้แก่ ฤดูร้อน ฤดูฝน และฤดูหนาว (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้วเขต 1, 2553: 1-2)

3.2 สภาพการจัดการศึกษาของจังหวัดสระแก้ว

จังหวัดสระแก้ว มีหน่วยงานรับผิดชอบจัดการศึกษาทั้ง 3 รูปแบบ คือ การศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการจัดการศึกษาตามอัธยาศัย ซึ่งเป็นไปตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 โดยมีหน่วยงานทางการศึกษาทั้งหมด 14 หน่วยงาน ประกอบด้วย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว

เขต 1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 สถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สถานศึกษาเอกชน โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน สถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษา สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดสระแก้ว ศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดสระแก้ว วิทยาลัยโพธิวิชชาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒจังหวัดสระแก้ว มหาวิทยาลัยบูรพา วิทยาเขตสระแก้ว มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์ ศูนย์สระแก้ว วิทยาลัยชุมชนสระแก้ว ศูนย์ฝึกและพัฒนาอาชีพราษฎรไทยบริเวณชายแดน สระแก้ว และศูนย์วิทยาศาสตร์เพื่อการศึกษาจังหวัดสระแก้ว

3.2.1 การจัดการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้วเขต 1 ตั้งอยู่หมู่ที่ 3 บ้านหนองนกเขา ถนนสุวรรณศร อำเภอเมืองสระแก้ว มีพื้นที่ความรับผิดชอบประกอบด้วย 5 อำเภอ ได้แก่ อำเภอเมืองสระแก้ว อำเภอเขาคอวัง อำเภอวังน้ำเย็น อำเภอลองหาด และอำเภอวังสมบูรณ์ ปัจจุบันสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 มีโรงเรียนในสังกัด 147 โรงเรียน มีจำนวนข้าราชการครูและบุคลากร จำนวน 1,859 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้วเขต 1, 2555: 2-3) รายละเอียดดังแสดงใน ตารางที่ 2.1 -2.3

ตารางที่ 2.1 จำนวนโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้วเขต 1
จำแนกตามอำเภอ

อำเภอ	จำนวนโรงเรียน
เมืองสระแก้ว	58
เขาคอวัง	24
วังน้ำเย็น	24
วังสมบูรณ์	19
คลองหาด	22
รวม	147

ตารางที่ 2.2 จำนวนโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้วเขต 1
จำแนกตามจำนวนนักเรียน ปีการศึกษา 2555

ขนาดโรงเรียน	จำนวน
ขนาดที่ 1 นักเรียนต่ำกว่า 120 คน (ขนาดเล็ก)	63
ขนาดที่ 2 นักเรียน 121-200 คน	37
ขนาดที่ 3 นักเรียน 201-300 คน	15
ขนาดที่ 4 นักเรียน 301-499 คน	20
ขนาดที่ 5 นักเรียน 500- 1,499 คน	11
ขนาดที่ 6 นักเรียน 1,500-2,499 คน	1
ขนาดที่ 7 นักเรียนมากกว่า 2,500 คน	-
รวม	147

ตารางที่ 2.3 จำนวนครูและบุคลากรในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาสระแก้วเขต 1 จำแนกตามอำเภอ

อำเภอ	ประเภท			รวม
	ข้าราชการครู	พนักงานราชการ	ลูกจ้างประจำ	
เมืองสระแก้ว	617	18	34	669
เขาฉกรรจ์	340	18	16	374
คลองหาด	197	9	13	219
วังน้ำเย็น	325	14	15	354
วังสมบูรณ์	217	19	7	243
รวม	1,696	78	85	1,859

3.2.2 ผลการจัดการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว

เขต 1 จากการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้วเขต 1 ได้ผลดังแสดงในตารางที่ 2.4

ตารางที่ 2.4 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยผลการจัดสอบทางการศึกษาระดับชาติ (O-NET) ในระดับประเทศกับระดับ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้วเขต 1 ปีการศึกษา 2555

วิชา	คะแนนเฉลี่ยชั้น ป.6 (ร้อยละ)			คะแนนเฉลี่ยชั้น ม.3 (ร้อยละ)		
	ระดับประเทศ	ระดับ เขตพื้นที่	+สูง/-ต่ำ	ระดับประเทศ	ระดับเขต พื้นที่	+สูง/-ต่ำ
ภาษาไทย	45.68	42.39	-3.29	54.48	50.39	-4.09
คณิตศาสตร์	35.77	30.44	-5.33	26.95	23.70	-3.25
วิทยาศาสตร์	37.46	34.85	-2.61	35.37	31.52	-3.85
ภาษาอังกฤษ	36.99	31.22	-5.77	28.71	25.50	-3.21
สังคมศึกษา	44.22	40.86	-3.36	47.12	41.51	-5.61
สุขศึกษา	54.84	52.78	-2.06	56.67	54.04	-2.63
ศิลปะ	52.27	49.44	-2.83	43.31	40.21	-3.10
การงานอาชีพฯ	53.85	51.69	-2.16	47.39	43.42	-3.97
รวม	45.14	41.71	-3.43	42.50	38.81	-3.69

ที่มา: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้วเขต1 (2555: 6)

3.2.3 ทิศทางการพัฒนาการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้วเขต 1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้วเขต 1 ใช้ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านการศึกษาดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ 1 ประกัน โอกาส คุณภาพ ประสิทธิภาพการบริหารจัดการศึกษาและความปลอดภัยในการได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย 4 กลยุทธ์ คือ

1. กลยุทธ์ที่ 1 ประกันโอกาสและสร้างความสะดวกสบายทางการศึกษาให้กับประชากรวัยเรียนการศึกษาขั้นพื้นฐานและประชาชนในเขตพื้นที่การศึกษาอย่างทั่วถึงและต่อเนื่อง และได้รับโอกาสในการศึกษาปฐมวัยอย่างน้อย 1 ปี ก่อนเข้าเรียนในระดับการศึกษาภาคบังคับ รวมทั้งผู้พิการ ผู้ด้อยโอกาสและผู้มีความสามารถพิเศษ ต้องได้รับการศึกษาดังกล่าวอย่างเท่าเทียมและทั่วถึงตามลักษณะผู้เรียนในแต่ละกลุ่มและประเภท

2. กลยุทธ์ที่ 2 ประกันคุณภาพการศึกษาให้ได้คุณภาพตามมาตรฐาน การศึกษาขั้นพื้นฐานและการศึกษาปฐมวัยในแต่ละระดับ ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 และหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 และสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจัดอัตราค่าจ้างครูผู้สอนให้เพียงพอและพัฒนา ให้สามารถ จัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรได้อย่างมีประสิทธิภาพและให้ความสำคัญกับพื้นฐานและศักยภาพของ ผู้เรียน สถานศึกษาทุกแห่งมีระบบประกันคุณภาพภายในและผ่านการประเมินภายนอกของ สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา

3. กลยุทธ์ที่ 3 ประกันประสิทธิภาพในการบริหารจัดการ สำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาตลอดจนองค์กรคณะบุคคลตามกฎหมายมีความพร้อมและมีความ เข้มแข็งที่จะปฏิบัติหน้าที่ตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีอย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผล โดยใช้เครือข่ายความร่วมมือทุกภาคส่วน

4. กลยุทธ์ที่ 4 ประกันความปลอดภัย

ยุทธศาสตร์ที่ 2 ปฏิรูปหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ ครู ผู้บริหาร บุคลากร ทางการศึกษาและการบริหารจัดการเพื่อการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ ประกอบด้วย 4 กลยุทธ์ คือ

1. กลยุทธ์ที่ 5 ปฏิรูปหลักสูตร

2. กลยุทธ์ที่ 6 ปฏิรูปการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐาน การศึกษาเต็มตามศักยภาพของแต่ละคน

3. กลยุทธ์ที่ 7 ปฏิรูปครูและบุคลากรทางการศึกษาให้เป็นมืออาชีพ

4. กลยุทธ์ที่ 8 ปฏิรูปการบริหารจัดการของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษา

ยุทธศาสตร์ที่ 3 การประเมินคุณภาพผู้เรียน ครู ผู้บริหารและสถานศึกษา เพื่อตรวจสอบคุณภาพ ประกอบด้วย 3 กลยุทธ์

1. กลยุทธ์ที่ 9 ประเมินคุณภาพนักเรียน ในปีสุดท้ายของช่วงชั้นตามเกณฑ์ที่ กำหนดอย่างน้อย ปีละ 1 ครั้ง

2. กลยุทธ์ที่ 10 ประเมินคุณภาพครูตามเกณฑ์ที่กำหนด

3. กลยุทธ์ที่ 11 ประเมินคุณภาพผู้บริหารสถานศึกษาและสถานศึกษาตาม เกณฑ์ที่กำหนด

ยุทธศาสตร์ที่ 4 การประชาสัมพันธ์เชิงรุก ประกอบด้วย 1 กลยุทธ์ คือ

1. กลยุทธ์ที่ 12 เร่งรัดการประชาสัมพันธ์ในระดับสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาและสถานศึกษาในเชิงรุก เชิงลึก และเชิงกว้างในรูปแบบที่หลากหลายและต่อเนื่อง

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

4.1 งานวิจัยในประเทศ

สายสุณีย์ แสงเงื่อนแก้ว (2547: 57) ศึกษาการบริหารแหล่งเรียนรู้เพื่อการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของโรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษาลำพูน เขต 2 พบว่า สภาพการบริหารแหล่งเรียนรู้ด้านการวางแผน และด้านการดำเนินงานตามแผน มีปฏิบัติทุกกิจกรรมปริมาณน้อย ในทุกประเภทแหล่งเรียนรู้ ยกเว้นแหล่งเรียนรู้ประเภทห้องสมุด โรงเรียน ส่วนด้านการตรวจสอบ ทบทวน ติดตาม และการนำผลการประเมิน ไปใช้ในการปรับปรุงการดำเนินการ มีการปฏิบัติน้อยกว่าการวางแผน และการดำเนินงานตามแผน ในทุกกิจกรรมยกเว้นแหล่งเรียนรู้ประเภทพิพิธภัณฑ์หอศิลป์ และอุทยานการเรียนรู้ที่มีการปฏิบัติน้อยมากจนเกือบไม่มีทุกรายการ โดยภาพรวมแล้วโรงเรียนส่วนใหญ่ไม่ได้ดำเนินการบริหารแหล่งเรียนรู้เชิงระบบ หรือมีการปฏิบัติไม่ครบวงจร คือปฏิบัติเฉพาะบางส่วน ไม่มีการลำดับขั้นตอนในการดำเนินงาน

ไพรัช วังช่วย (2548: 89) ศึกษาบทบาทของผู้บริหารเกี่ยวกับการใช้แหล่งเรียนรู้ในการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุราษฎร์ธานี เขต 3 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทเกี่ยวกับการใช้แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนทุกด้านอยู่ในระดับมากได้แก่ ด้านการจัดการเรียนการสอนในด้านการกำหนดนโยบายส่งเสริม สนับสนุน จัดหา จัดสร้างหรือพัฒนา และใช้แหล่งเรียนรู้ ด้านการสนับสนุนให้บุคลากรทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการนำเสนอผลงานที่เกิดจากการใช้แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน ด้านการกำกับติดตามดูแล และประเมินระบบการจัดการเรียนการสอนโดยใช้แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน

ศิริพร กองแก้ว (2548: 100) ศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนสังกัดเทศบาลจังหวัดลพบุรี พบว่าสภาพและปัญหาการบริหารแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนสังกัดเทศบาลจังหวัดลพบุรี โดยใช้กระบวนการบริหารงานด้วยวงจรเดมิ่ง มีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมากทุกขั้นตอน โดยภาพรวมแต่มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย เมื่อเปรียบเทียบสภาพและปัญหาการบริหารแหล่งเรียนรู้พบว่า โดยรวมและรายด้านของสภาพการบริหารแหล่งเรียนรู้จำแนกตามเขตที่ตั้งของโรงเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

มีศักดิ์ แสงศิลา (2549: 90) ศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุราษฎร์ธานี พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนขนาดต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารแหล่งเรียนรู้ในห้องสมุด โดยภาพรวม ด้านการบริหารแหล่งเรียนรู้ ด้านการบริการและกิจกรรม ด้านอาคารสถานที่ วัสดุครุภัณฑ์และสิ่งแวดล้อม ด้านงบประมาณ และด้านประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้แตกต่างกัน และยังมีความคิดเห็นเกี่ยวกับ

สภาพการบริหารแหล่งเรียนรู้นอกห้องสมุดโดยภาพรวมและด้านประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้แตกต่างกัน โดยผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็กพบว่าปัญหาการบริหารมากกว่าโรงเรียนขนาดอื่นๆ

อารี สนั่นดี (2549: 85) ศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาห้องสมุดโรงเรียนให้เป็นแหล่งเรียนรู้ที่สำคัญ ของโรงเรียน ในเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2 พบว่าบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาห้องสมุดโรงเรียนให้เป็นแหล่งเรียนรู้ที่สำคัญมีบทบาทอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ด้านส่งเสริมสนับสนุนการใช้ห้องสมุดเพื่อการเรียนรู้ ด้านกำหนดนโยบายการพัฒนางานห้องสมุด ด้านการประสานสัมพันธ์กับบุคลากรในการจัดกิจกรรม ด้านสนับสนุนบุคลากรและขวัญกำลังใจ ด้านสนับสนุนงบประมาณ และด้านการนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผล

เบญจมาศ สหะเดช (2550: 155) ศึกษาการบริหารแหล่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษารุงเทพมหานครเขต 2 พบว่าการปฏิบัติการบริหารแหล่งการเรียนรู้ในโรงเรียนอยู่ในระดับมากด้าน การวางแผน ด้านการปฏิบัติ และด้านการปรับปรุงแก้ไขส่วนด้านการประเมินผลอยู่ในระดับปานกลาง และการบริหารการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ในด้านการวางแผน การประเมินผล และด้านการปรับปรุงแก้ไขส่วนด้านการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

ศศิธร ภิรมย์นภา (2550: 94-96) ศึกษาสภาพการดำเนินงานแหล่งเรียนรู้เพื่อการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนในอำเภอบ้านนาสาร จังหวัดสุราษฎร์ธานี มีการดำเนินงานแหล่งเรียนรู้เพื่อการจัดการศึกษาทั้งภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อเปรียบเทียบกับโรงเรียนขนาดใหญ่และขนาดเล็ก มีการดำเนินงานแหล่งเรียนรู้เพื่อการจัดการศึกษา ในภาพรวมไม่แตกต่างกัน

มงคล พลภูมิ (2551: 102-104) ศึกษาสภาพการดำเนินงานพัฒนาแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานองคายเขต 1 มีการดำเนินงานพัฒนาแหล่งเรียนรู้โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมาก 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการพัฒนาอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม ด้านการพัฒนากิจกรรมที่ส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ และด้านการพัฒนาบุคลากรเพื่อส่งเสริมการจัดและใช้แหล่งเรียนรู้ส่วนด้านการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศอยู่ในระดับปานกลาง

ปริญญา ไตรพรหม (2552: 83) ศึกษาการพัฒนาแนวทางการส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้สำหรับสถานศึกษาขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระนองศรีอยุธยา วิทยาลัยศึกษา : โรงเรียนวัดท่าใหม่ โรงเรียนวัดศรีภักดิ์และโรงเรียนวัดลาดกระโหง พบว่า แนวทางการส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ สำหรับสถานศึกษาขนาดเล็กที่ได้พัฒนาขึ้นประกอบด้วย 3 ขั้นตอน คือ

(1) การวางแผนแนวทาง การส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ (2) การดำเนินงานและเก็บรวบรวมข้อมูล ส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ และ(3) การติดตามประเมินผล และรายงาน

วรรณรติ โคตรบั้ง (2552: 110) ศึกษา บทบาทแหล่งเรียนรู้ทางวัฒนธรรมของ พิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นจังหวัดเลย มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย พบว่า แหล่งเรียนรู้ทางวัฒนธรรม มีบทบาท ในด้านการทำนุ บำรุง ส่งเสริม อนุรักษ์ สืบสานศิลปะและวัฒนธรรมระดับท้องถิ่น และระดับชาติ ทั้งยังให้บริการความรู้และสารสนเทศทางวัฒนธรรมท้องถิ่นจังหวัดเลยและมีการประสานงานเป็น เครือข่ายทางวัฒนธรรมเพื่อการเรียนรู้ มีการดำเนินงานวัฒนธรรมแบบมีส่วนร่วม มีการจัดการ ความรู้ร่วมกัน สร้างจิตสำนึกรักวัฒนธรรมท้องถิ่น และวัฒนธรรมไทย ให้คงอยู่สืบไป

อศวิน งอยผาลา (2552: 102) ศึกษาสภาพและปัญหาการใช้แหล่งเรียนรู้ของ โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศกนนคร เขต 1 พบว่าสภาพการใช้แหล่งเรียนรู้ใน โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศกนนคร เขต 1 โดยรวมพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน ปัญหาการใช้แหล่งเรียนรู้โดยรวม อยู่ในระดับน้อย และเมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับสภาพปัญหาการใช้ แหล่งเรียนรู้ไม่มีความแตกต่างกัน

อดิพันธ์ อมาตยคง (2552: 96) ศึกษาการจัดการเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ของ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุทสรสงคราม พบว่า การจัดการเรียนรู้ของ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุทสรสงครามอยู่ในระดับมากโดยด้านที่มีค่าเฉลี่ย มากกว่าด้านอื่นๆคือการกำหนดตารางเวลาสำหรับให้นักเรียนใช้แหล่งเรียนรู้ เครื่องอำนวยความสะดวก และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยกว่าด้านอื่นๆคือ การตรวจสอบว่าการเรียนรู้เกิดขึ้นจริงหรือไม่อยู่ใน ระดับปานกลาง ส่วนการเปรียบเทียบระหว่างสถานศึกษาขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ พบว่าการจัดการเรียนรู้ในภาพรวมไม่แตกต่างกันแต่จะมีความแตกต่างกันเพียงด้านเดียวคือด้านการ นำแผนการการใช้แหล่งเรียนรู้ไปใช้ที่พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ทัศนีย์ อันติมานนท์ (2553: 61) ศึกษาการบริหารแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดเทศบาลเมืองตะกั่วป่าจังหวัดพังงา พบว่า สภาพการบริหารแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียนสังกัด เทศบาลเมืองตะกั่วป่าจังหวัดพังงา ในภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลางโดยด้านการ ส่งเสริม สนับสนุนให้ครูใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกโรงเรียนอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านอื่นๆอยู่ใน ระดับปานกลางได้แก่ ด้านการสำรวจแหล่งเรียนรู้ ด้านการจัดทำทะเบียนแหล่งเรียนรู้และ ด้าน การกำกับ ติดตามประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้

วรจักร ใจแก้ว (2554: 59-60) ศึกษาสภาพการบริหารแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด พบว่าสภาพการบริหารแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษาในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการวางแผนการบริหารแหล่งเรียนรู้ในระดับมาก ด้านการดำเนินการใช้แหล่งเรียนรู้ในระดับปานกลาง ด้านการตรวจสอบ ติดตามการใช้แหล่งเรียนรู้ในระดับปานกลางและด้านการประเมินผลการนำแหล่งเรียนรู้ไปใช้อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนการเปรียบเทียบสภาพการบริหารแหล่งเรียนรู้ระหว่างโรงเรียนขนาดเล็กและโรงเรียนขนาดใหญ่มีสภาพการบริหารแหล่งเรียนรู้แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4.2 งานวิจัยต่างประเทศ

อินไดร์เยนโต (Indriyanto, 1993: 3418-A) ศึกษาเรื่อง การศึกษาอิทธิพลของแหล่งเรียนรู้ในบ้านกับแหล่งเรียนรู้ในชุมชนที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระดับประถมศึกษาในประเทศอินโดนีเซีย พบว่า ในระหว่างตัวแปรบ้านและแหล่งเรียนรู้ในชุมชนมีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน เพราะผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการเรียนการสอน ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์สูงขึ้น เมื่อเทียบกับแหล่งชุมชนใดก็ตามที่ได้รับความร่วมมือจากบ้านและชุมชนน้อย ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก็มีแนวโน้มต่ำลง

เบิร์คส์ (Burks, 1994: 196) ศึกษาวิจัยเรื่อง สภาพและการส่งเสริมการใช้ห้องสมุดของโรงเรียนมัธยม 3 แห่งในมลรัฐเท็กซัสตอนเหนือ พบว่า ครูมีบทบาทและอิทธิพลต่อนักเรียนในการใช้ทรัพยากรห้องสมุด ซึ่งครูจำนวนมากยังไม่ตระหนักถึงคุณค่าของหนังสือและสิ่งพิมพ์ต่างๆในห้องสมุดที่เกี่ยวกับการเรียนการสอน บรรณารักษ์และครูต้องทำงานสัมพันธ์กันมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้บรรณารักษ์ต้องส่งเสริมให้ทุกคนใช้ห้องสมุดเป็นศูนย์กลางการศึกษาของโรงเรียนเพิ่มขึ้น ส่งเสริมในห้องสมุดมีความพร้อมมีคุณค่าสอดคล้องกับวิชาการของโรงเรียนประสานงานกับครูผู้สอนนำนักเรียนเข้าไปใช้ห้องสมุดในการเรียนการสอน

เพียร์ซ (Pierce, 1994: 37-41) ศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาความสำคัญบรรยากาศของห้องเรียนที่มีต่อกลุ่มนักเรียนที่มีปัญหาโดยศึกษาตามแนวคิดของแมรี มอร์แกน (Mary Mogan) ซึ่งเป็นผู้มีประสบการณ์สอนในโรงเรียนเป็นเวลา 24 ปี ในสหรัฐอเมริกา โดยศึกษาจากนักเรียนจำนวน 21 คน เป็นคนผิวขาว 29 %และคนผิวดำ 71% และในจำนวนนักเรียนดังกล่าวมีกลุ่มนักเรียนที่มีปัญหา 17 คน (จากการระบุจากครูผู้สอนและครูแนะแนว) ในการเก็บข้อมูลใช้วิธีสังเกตการฉวีเคราะห์และแปรผลข้อมูล ใช้วิธีเชิงอนุมาน พบว่า การจัดบรรยากาศในห้องเรียนที่ดีโดยคำนึงถึงธรรมชาติ และความต้องการของนักเรียน โดยแสดงออกถึงความรักและความห่วงใยต่อกันการยอมรับนับถือกัน ความใกล้ชิดกัน และในการจัดห้องเรียนนั้นต้องทำให้นักเรียนเกิด

ความล้มเหลวน้อยที่สุด และพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้สึกมั่นคงปลอดภัยมากที่สุด การจัดบรรยากาศดังกล่าวช่วยให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการสูงขึ้นทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพนอกจากนี้ยังทำให้เกิดเจตคติที่ดีต่อตนเองและโรงเรียนด้วย

มัลลิน (Mullins, 1999: 2431-A) ได้ศึกษาศึกษาผลกระทบที่มีต่อครูและนักเรียนจากการไปศึกษานอกสถานที่โดยใช้พิพิธภัณฑ์ทางธรรมชาติ ผลการศึกษาพบว่า การไปศึกษานอกสถานที่ ทำให้ครูและนักเรียนมีชีวิตใหม่และเกิดแรงจูงใจ สำหรับอุปสรรคของการจัดการศึกษานอกสถานที่ คือ ครูผู้สอนจะปิดกั้นตนเอง เพราะกลัวการพานักเรียนไปนอกสถานที่และเขาเชื่อว่างานวิจัยเป็นแบบอย่างของการจัดการศึกษานอกสถานที่โดยใช้พิพิธภัณฑ์ทางธรรมชาติต่อไป

เบรย์บอย และล๊อคเคิลียร์ (Brayboy-Locklear, 2003: 1158-A) ได้ศึกษาอิทธิพลของแรงจูงใจ ที่มีต่อสภาพแวดล้อมของโรงเรียนที่มีผลต่อการปรับปรุงผลการเรียนของนักเรียนเชื้อสายอเมริกันดั้งเดิม จากโรงเรียนในรัฐแคลิฟอร์เนีย โดยยึดกรอบความคิดจาก Resiliency Theory ของ Henderson และ Milstien เนื่องจากนักเรียนกลุ่มดังกล่าวมีผลการเรียนต่ำกว่านักเรียนกลุ่มอื่น โดยเลือกศึกษากับนักเรียนทั้ง 2 กลุ่ม จำนวน 50 คน จาก 3 โรงเรียน การเก็บข้อมูลใช้แบบทดสอบ วัดความสามารถคณิตศาสตร์ และภาษาอังกฤษ และแบบวัดแรงจูงใจสำหรับการเรียนให้ดีที่สุด และใช้การสัมภาษณ์ ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่ได้คะแนนผ่านเกณฑ์มีคะแนนแรงจูงใจในการเรียนให้ดีที่สุดแตกต่างกัน และจากการสัมภาษณ์ก็ได้ผลอย่างเดียวกัน ดังนั้นการจัดสภาพแวดล้อมของโรงเรียนให้มีความเอื้ออาทร และมีการสื่อสาร ความคาดหวังที่ดีต่อนักเรียนเชื้อสายอเมริกันดั้งเดิม จะมีเพิ่มให้นักเรียนมีโอกาสกลับตัวเรียนให้ดีขึ้น

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทำให้ได้แนวคิดเกี่ยวกับบทบาทในการบริหารแหล่งเรียนรู้ของผู้บริหารโรงเรียน โดยแสดงให้เห็นว่าบทบาทของผู้บริหารโรงเรียนมีขั้นตอนที่สำคัญในการบริหารแหล่งเรียนรู้ ได้แก่ บทบาทในการวางแผนการบริหารแหล่งเรียนรู้ บทบาทในการสนับสนุนทรัพยากรในการบริหารแหล่งเรียนรู้ บทบาทในการส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ บทบาทในการนิเทศ กำกับ ติดตามการใช้แหล่งเรียนรู้ และบทบาทในการประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้ ซึ่งจากข้อมูลที่ได้ทำการศึกษาตามลำดับทำให้ผู้วิจัยสามารถนำมาวิจัยเรื่องบทบาทในการบริหารแหล่งเรียนรู้ของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับขั้นตอนซึ่งได้นำเสนอไว้ตามลำดับหัวข้อ
ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ได้แก่ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
สระแก้วเขต 1 ในปีการศึกษา 2557 จำนวน 147 โรงเรียน จำแนกออกเป็น โรงเรียนขนาดเล็ก
จำนวน 63 โรงเรียน ขนาดกลางจำนวน 52 โรงเรียน และโรงเรียนขนาดใหญ่จำนวน 32 โรงเรียน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเคร็จซี่และมอร์แกน
(Krejcie & Morgan, 1970: 607-610 อ้างถึงใน สิทธิ ชีรสรณ์, 2550: 283) ได้โรงเรียนที่เป็นกลุ่ม
ตัวอย่างจำนวน 107 โรงเรียน เทียบตามสัดส่วน ได้โรงเรียนขนาดเล็กจำนวน 46 โรงเรียน
ขนาดกลางจำนวน 38 โรงเรียน และโรงเรียนขนาดใหญ่จำนวน 23 โรงเรียน และกลุ่มตัวอย่างได้มาโดย
วิธีการสุ่มอย่างง่าย (ดังรายละเอียดในตารางภาคผนวก จ)

1.3 ผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้อำนวยการโรงเรียนหรือผู้ที่รักษาราชการแทนในตำแหน่ง
ผู้อำนวยการโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้วเขต 1
โรงเรียนละ 1 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มีลักษณะของเครื่องมือ การสร้างและการหาคุณภาพของเครื่องมือ ดังนี้

2.1 ลักษณะของเครื่องมือ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้เป็นแบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นให้ครอบคลุมบทบาทในการบริหารแหล่งเรียนรู้ของผู้บริหารโรงเรียนในด้าน การวางแผนการบริหารแหล่งเรียนรู้ การสนับสนุนทรัพยากรในการบริหารแหล่งเรียนรู้ การส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ การนิเทศ กำกับ ติดตาม การใช้แหล่งเรียนรู้ และการประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้ แบบสอบถามแบ่งเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นแบบเลือกตอบ จำนวน 3 ข้อ เกี่ยวกับ สถานภาพ ขนาด โรงเรียน และผลการประเมินคุณภาพภายนอกของโรงเรียนจาก สมศ. รอบสอง (พ.ศ.2549-2553)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับเกี่ยวกับบทบาทในการบริหารแหล่งเรียนรู้ของผู้บริหาร โรงเรียน จำนวน 56 ข้อ จำแนกเป็นด้านการวางแผนการบริหารแหล่งเรียนรู้ มีข้อคำถาม 11 ข้อ ด้านการสนับสนุนทรัพยากรในการบริหารแหล่งเรียนรู้ มีข้อคำถาม 8 ข้อ ด้านการส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้มีข้อคำถาม 9 ข้อ ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตามการใช้แหล่งเรียนรู้มีข้อคำถาม 12 ข้อ และด้านการประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้ มีข้อคำถาม 16 ข้อ

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามแบบปลายเปิดเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทในการบริหารแหล่งเรียนรู้ของผู้บริหาร โรงเรียน

2.2 การสร้างและการหาคุณภาพของเครื่องมือ ผู้วิจัยดำเนินการสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ โดยดำเนินการตามลำดับขั้นตอนดังนี้

2.2.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบทบาทในการบริหารแหล่งเรียนรู้ของผู้บริหาร โรงเรียน

2.2.2 กำหนดโครงสร้างและข้อคำถามในแบบสอบถาม แต่ละตอนให้ครอบคลุมบทบาทในการบริหารแหล่งการเรียนรู้ของผู้บริหาร โรงเรียน

2.2.3 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจพิจารณาและให้ข้อเสนอแนะ

2.2.4 นำแบบสอบถามไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 คน (ดังรายชื่อในภาคผนวก ก) ตรวจสอบพิจารณาความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของคำถามแต่ละข้อโดยใช้แบบประเมินค่าตรงกันความสอดคล้อง (Index of Item-Objective Congruence : IOC) ผลปรากฏว่าแบบสอบถามทั้งฉบับมีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 0.80 – 1.00

2.2.5 ปรับปรุงแบบสอบถามร่วมกับอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ก่อนนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) กับโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 โรงเรียน แล้วนำมาวิเคราะห์หาค่าความเที่ยง (Reliability) โดยการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha – Coefficient) ตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach, 1990: 61) ปรากฏว่าแบบสอบถามทั้งฉบับมีค่าความเที่ยงเท่ากับ .98 (ดังรายละเอียดในภาคผนวก ง) และเมื่อจำแนกรายด้านได้ค่าความเที่ยงดังนี้ คือ ด้านการวางแผนการบริหารแหล่งเรียนรู้มีค่าความเที่ยง เท่ากับ .96 ด้านการสนับสนุนทรัพยากรในการบริหารแหล่งเรียนรู้มีค่าความเที่ยง เท่ากับ .94 ด้านการส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้มีค่าความเที่ยง เท่ากับ .95 ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม การใช้แหล่งเรียนรู้มีค่าความเที่ยง เท่ากับ .94 และด้านการประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้มีค่าความเที่ยง เท่ากับ .96 ตามลำดับ

2.2.6 ปรับปรุงและจัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปใช้เก็บข้อมูลต่อไป

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยดำเนินการด้วยตนเองในระหว่างวันที่ 1 ตุลาคม – 31 ธันวาคม พ.ศ. 2557 โดยดำเนินการเป็นขั้นตอนดังนี้

3.1 ขอนหนังสือจากสาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.2 นำส่งแบบสอบถามพร้อมหนังสือของผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 ไปถึงผู้อำนวยการโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างพร้อมนัดหมาย วัน เวลา ในการขอรับแบบสอบถามคืน

3.3 แบบสอบถามที่ส่งไปทั้งหมด 107 ฉบับ ได้รับคืน จำนวน 107 ฉบับ แบบสอบถามที่ได้รับคืนคิดเป็นร้อยละ 100

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 การจัดกระทำข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการดังต่อไปนี้

4.1.1 ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับคืน 100 ฉบับ พบว่ามีความสมบูรณ์ทั้ง 100 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

4.1.2 นำแบบสอบถามมาตรวจให้คะแนนแต่ละข้อ ดังนี้

ถ้ากาเครื่องหมาย ✓ ในช่อง มากที่สุด	มีค่า 5 คะแนน
ถ้ากาเครื่องหมาย ✓ ในช่อง มาก	มีค่า 4 คะแนน
ถ้ากาเครื่องหมาย ✓ ในช่อง ปานกลาง	มีค่า 3 คะแนน
ถ้ากาเครื่องหมาย ✓ ในช่อง น้อย	มีค่า 2 คะแนน
ถ้ากาเครื่องหมาย ✓ ในช่อง น้อยที่สุด	มีค่า 1 คะแนน

4.1.3 นำแบบสอบถามไปบันทึกลงในตารางบันทึกข้อมูลเพื่อคำนวณหาค่าทางสถิติด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์

4.2 การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

4.2.1 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามโดยหาค่าความถี่และร้อยละ

4.2.2 วิเคราะห์บทบาทในการบริหารแหล่งเรียนรู้ของผู้บริหารโรงเรียน โดยการหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วแปรผลตามเกณฑ์ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545, น. 103)

ค่าเฉลี่ย 4.51-5.00 หมายถึง ผู้บริหารแสดงบทบาทในการบริหารแหล่งเรียนรู้
อยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51-4.50 หมายถึง ผู้บริหารแสดงบทบาทในการบริหารแหล่งเรียนรู้
อยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50 หมายถึง ผู้บริหารแสดงบทบาทในการบริหารแหล่งเรียนรู้
อยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50 หมายถึง ผู้บริหารแสดงบทบาทในการบริหารแหล่งเรียนรู้
อยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00-1.50 หมายถึง ผู้บริหารแสดงบทบาทในการบริหารแหล่งเรียนรู้
อยู่ในระดับน้อยที่สุด

4.2.3 เปรียบเทียบบทบาทในการบริหารแหล่งเรียนรู้ของผู้บริหารโรงเรียนตามขนาดของโรงเรียนโดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวและทดสอบค่าเฉลี่ยรายคู่โดยใช้การทดสอบ LSD (Least Significance Difference)

4.2.4 เปรียบเทียบบทบาทในการบริหารแหล่งเรียนรู้ของผู้บริหารโรงเรียนจำแนกตามระดับคุณภาพของโรงเรียนโดยใช้การทดสอบค่าที

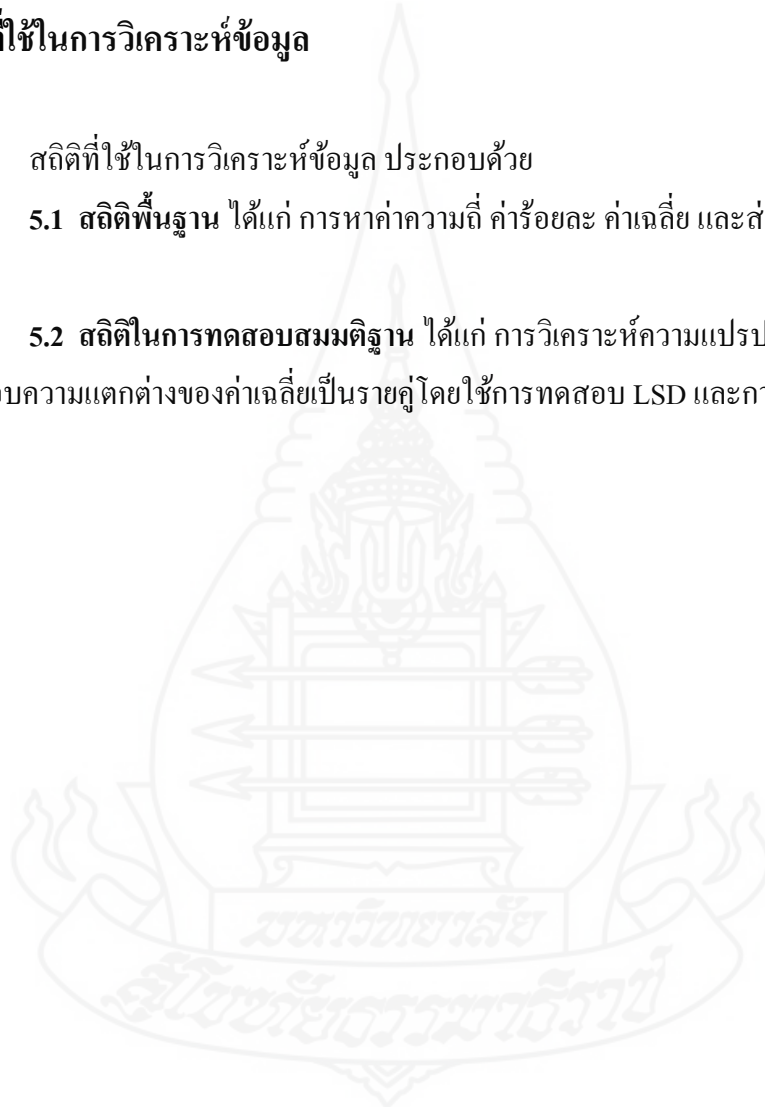
4.2.5 วิเคราะห์ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทในการบริหารแหล่งเรียนรู้ของผู้บริหารโรงเรียนโดยการวิเคราะห์เนื้อหา จัดหมวดหมู่และเจงนั้บ และการหาค่าร้อยละ

5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วย

5.1 สถิติพื้นฐาน ได้แก่ การหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

5.2 สถิติในการทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว โดยทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่โดยใช้การทดสอบ LSD และการทดสอบค่าที

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยเรื่อง บทบาทในการบริหารแหล่งเรียนรู้ของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สระแก้ว เขต 1 ผู้วิจัยได้นำเสนอเรียงตามลำดับ ดังนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อสร้างความเข้าใจให้ตรงกันในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

- n แทน กลุ่มตัวอย่าง
- $\bar{x}$ แทน ค่าเฉลี่ย
- S.D. แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
- t แทน ค่าสถิติที่ใช้ตรวจสอบสมมติฐาน
- p แทน ค่า p value
- * แทน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้นำเสนอโดยแบ่งเป็น 4 ตอน เรียงตามลำดับ ดังนี้

- ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
- ตอนที่ 2 การวิเคราะห์บทบาทในการบริหารแหล่งเรียนรู้ของผู้บริหารโรงเรียน
- ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบบทบาทในการบริหารแหล่งเรียนรู้ของผู้บริหารโรงเรียน
- ตอนที่ 4 ปัญหาและข้อเสนอแนะในการบริหารแหล่งเรียนรู้ของผู้บริหารโรงเรียน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏดังรายละเอียดที่ได้นำเสนอไว้ตามลำดับ ดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามตำแหน่ง ขนาดของโรงเรียน และระดับคุณภาพของโรงเรียนในการประเมินคุณภาพภายนอกจาก สมศ.รอบสอง (พ.ศ.2549-2553) ปรากฏรายละเอียด ดังแสดงไว้ในตารางที่ 4.1 ดังนี้

ตารางที่ 4.1 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามตำแหน่งหน้าที่การปฏิบัติงาน และระดับคุณภาพของโรงเรียน

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน(คน)	ร้อยละ
1. ตำแหน่งหน้าที่ของผู้ตอบแบบสอบถาม		
1.1 ผู้อำนวยการโรงเรียนหรือผู้รักษาราชการแทน		
- โรงเรียนขนาดเล็ก	46	43.00
- โรงเรียนขนาดกลาง	38	35.50
- โรงเรียนขนาดใหญ่	23	21.50
รวม	107	100.00
2. ระดับคุณภาพของโรงเรียนในการประเมินคุณภาพภายนอกจาก สมศ.รอบสอง (พ.ศ.2549-2553)		
2.1 โรงเรียนได้รับการรับรองมาตรฐานจาก สมศ. (โรงเรียนคุณภาพระดับดี)	84	78.50
2.2 โรงเรียนไม่ได้รับการรับรองมาตรฐานจาก สมศ. (โรงเรียนคุณภาพระดับปรับปรุง)	23	21.50
รวม	107	100.00

จากตารางที่ 4.1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นผู้อำนวยการโรงเรียนหรือผู้รักษาราชการแทน โดยเป็นผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็กมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 43.00 เป็นผู้บริหารโรงเรียนขนาดกลางร้อยละ 35.50 และเป็นผู้บริหารโรงเรียนขนาดใหญ่คิดเป็นร้อยละ 21.50 และเมื่อจำแนกตามระดับคุณภาพของโรงเรียนพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนคุณภาพระดับดีที่ได้รับการรับรองจาก สมศ. คิดเป็นร้อยละ 78.50 และปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนคุณภาพระดับปรับปรุงที่ไม่ได้รับการรับรองมาตรฐานจาก สมศ. คิดเป็นร้อยละ 21.50

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์บทบาทในการบริหารแหล่งเรียนรู้ของผู้บริหารโรงเรียน

ผลการวิเคราะห์บทบาทในการบริหารแหล่งเรียนรู้ของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สระแก้ว เขต 1 จำแนกเป็นรายด้าน ปรากฏรายละเอียดดังแสดงไว้ในตารางที่ 4.2 ดังนี้

ตารางที่ 4.2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานบทบาทในการบริหารแหล่งเรียนรู้ของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สระแก้ว เขต 1 จำแนกเป็นรายด้าน

บทบาทด้าน	ระดับการปฏิบัติ (n=107)		
	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
1. การวางแผนการบริหารแหล่งเรียนรู้	4.49	.52	มาก
2. การสนับสนุนทรัพยากรในการบริหารแหล่งเรียนรู้	4.42	.53	มาก
3. การส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้	4.33	.60	มาก
4. การนิเทศ กำกับ ติดตาม การใช้แหล่งเรียนรู้	4.30	.57	มาก
5. การประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้	4.37	.57	มาก
รวม	4.38	.52	มาก

จากตารางที่ 4.2 พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สระแก้ว เขต 1 มีบทบาทในการบริหารแหล่งเรียนรู้โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.38$) และเมื่อจำแนกเป็นรายด้านปรากฏว่ามีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านการวางแผนการบริหารแหล่งเรียนรู้มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.49$) ส่วนด้านอื่นๆก็มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับดังนี้ ด้านการสนับสนุนทรัพยากรในการบริหารแหล่งเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.42$) ด้านการประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.37$) ด้านการส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.33$) และด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม การใช้แหล่งเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.30$)

ตารางที่ 4.3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานบทบาทในการบริหารแหล่งเรียนรู้ของผู้บริหาร
โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สระแก้ว เขต 1
ด้านการวางแผนการบริหารแหล่งเรียนรู้ จำแนกเป็นรายชื่อ

รายการ	ระดับการปฏิบัติ (n=107)		
	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
1.กำหนดนโยบายพัฒนาแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียน อย่างชัดเจน	4.47	.70	มาก
2.กำหนดให้มีการจัดทำแผนงานบริหารจัดการ แหล่งเรียนรู้	4.50	.65	มาก
3.กำหนดวัตถุประสงค์อย่างชัดเจนในการพัฒนา แหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียน	4.52	.57	มากที่สุด
4.กำหนดให้มีการจัดทำรายละเอียดในการพัฒนา แหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียน	4.47	.67	มาก
5.แต่งตั้งคณะทำงานในการสำรวจแหล่งเรียนรู้ทั้ง ภายในและภายนอกโรงเรียน	4.55	.64	มากที่สุด
6.แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานในการพัฒนาแหล่ง เรียนรู้ภายในโรงเรียน	4.51	.67	มากที่สุด
7.กำหนดปฏิทินการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการบริหาร จัดการแหล่งเรียนรู้	4.37	.69	มาก
8.กำหนดให้มีการสำรวจและจัดทำทะเบียนแหล่ง เรียนรู้ภายในชุมชน	4.45	.73	มาก
9.วางแผนร่วมกับครูในการปรับปรุงบรรยากาศและ สิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียนให้เป็นแหล่งเรียนรู้	4.59	.59	มากที่สุด
10.ประชุมชี้แจงขั้นตอนการดำเนินงานบริหาร จัดการแหล่งเรียนรู้ให้ครูรับทราบ	4.48	.66	มาก
11.ประชาสัมพันธ์นโยบายและแผนการบริหาร แหล่งเรียนรู้ให้ผู้ปกครองและชุมชนรับทราบ	4.49	.67	มาก
รวม	4.49	.52	มาก

จากตารางที่ 4.3 พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา สระแก้ว เขต 1 มีบทบาทในการบริหารแหล่งเรียนรู้ด้านการวางแผนการบริหารแหล่งเรียนรู้โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.49$) โดยรายการที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ การวางแผนร่วมกับครูในการปรับปรุงบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียนให้เป็นแหล่งเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.59$) การแต่งตั้งคณะกรรมการทำงานในการสำรวจแหล่งเรียนรู้ทั้ง ภายในและภายนอกโรงเรียน ($\bar{X} = 4.55$) การกำหนดวัตถุประสงค์อย่างชัดเจนในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียน ($\bar{X} = 4.52$) และ การแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียน ($\bar{X} = 4.51$) ส่วนรายการอื่นๆ นอกนั้นมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 4.4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานบทบาทในการบริหารแหล่งเรียนรู้ของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สระแก้ว เขต 1 ด้านการสนับสนุนทรัพยากรในการบริหารแหล่งเรียนรู้ จำแนกเป็นรายชื่อ

รายการ	ระดับการปฏิบัติ (n=107)		
	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
1.มอบหมายให้ครูดำเนินการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ที่เหมาะสม	4.47	.63	มาก
2.จัดหาและจัดสรรงบประมาณเพื่อการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้เพียงพอ	4.43	.73	มาก
3.จัดหาสื่อ อุปกรณ์ และเทคโนโลยีที่เหมาะสมในการดำเนินงานพัฒนาแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียน	4.36	.75	มาก
4.ส่งเสริมให้มีการสำรวจและประสานงานกับปราชญ์ท้องถิ่นและแหล่งเรียนรู้ในชุมชน	4.25	.75	มาก
5.อำนวยความสะดวกในการเชิญวิทยากรท้องถิ่น มาสาธิต หรือให้ความรู้แก่ครู และนักเรียน	4.35	.70	มาก
6.ปรับปรุงสภาพแวดล้อม และอาคารสถานที่ภายในโรงเรียนให้เป็นแหล่งเรียนรู้	4.54	.66	มากที่สุด

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

รายการ	ระดับการปฏิบัติ (n=107)		
	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
7.สนับสนุนให้ครูนำเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้	4.54	.58	มากที่สุด
8.สนับสนุนและส่งเสริมให้ครูเข้าร่วมการอบรมสัมมนา หรือพัฒนาตนเองในการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง	4.57	.56	มากที่สุด
รวม	4.42	.53	มาก

จากตารางที่ 4.4 พบว่า ผู้บริหาร โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา สระแก้ว เขต 1 มีบทบาทในการบริหารแหล่งเรียนรู้ด้านการสนับสนุนทรัพยากรในการบริหารแหล่งเรียนรู้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.42$) โดยรายการที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ การสนับสนุนและส่งเสริมให้ครูเข้าร่วมการอบรมสัมมนา หรือพัฒนาตนเองในการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ($\bar{X} = 4.57$) และการปรับปรุงสภาพแวดล้อมและอาคารสถานที่ภายในโรงเรียนให้เป็นแหล่งเรียนรู้มีค่าเฉลี่ยเท่ากันกับการสนับสนุนให้ครูนำเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.54$) ส่วนรายการอื่นๆ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 4.5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานบทบาทในการบริหารแหล่งเรียนรู้ของผู้บริหาร โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สระแก้ว เขต 1 ด้านการส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ จำแนกเป็นรายข้อ

รายการ	ระดับการปฏิบัติ (n=107)		
	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
1.จัดอบรมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการใช้แหล่งเรียนรู้ในการจัดการเรียนการสอน	4.32	.70	มาก
2.จัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับการใช้แหล่งเรียนรู้ในการจัดการเรียนการสอน	4.23	.76	มาก

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

รายการ	ระดับการปฏิบัติ (n=107)		
	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
3.กำหนดให้ครุนำแหล่งเรียนรู้มาใช้ในการจัดกิจกรรม			
การเรียนการสอนอย่างหลากหลาย	4.37	.66	มาก
4.ชมเชยและให้กำลังใจครูที่ใช้แหล่งเรียนรู้ที่			
หลากหลายในกิจกรรมการเรียนการสอน	4.36	.78	มาก
5.สนับสนุนและส่งเสริมให้ครูจัดการเรียนการสอน			
โดยปราศผู้ท้องถิ่นหรือจากแหล่งเรียนรู้ในชุมชน	4.37	.68	มาก
6.อำนวยความสะดวกในการเชิญวิทยากรท้องถิ่น			
มาให้ความรู้ในการจัดการเรียนการสอน	4.38	.70	มาก
7.ส่งเสริมให้ครูทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนา			
การจัดการเรียนการสอนจากแหล่งเรียนรู้	4.45	.74	มาก
8.ให้รางวัลสำหรับครูที่มีผลงานดีเด่นในการจัด			
กิจกรรมการเรียนการสอนจากแหล่งเรียนรู้	4.23	.80	มาก
9.ส่งเสริมให้มีการเผยแพร่ผลงานเกี่ยวกับ			
การจัดการเรียนการสอนจากแหล่งเรียนรู้	4.28	.68	มาก
รวม	4.33	.60	มาก

จากตารางที่ 4.5 พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา สระแก้ว เขต 1 มีบทบาทในการบริหารแหล่งเรียนรู้ด้านการส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.33$) และมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกรายการโดยรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดในระดับมากได้แก่ การส่งเสริมให้ครูทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอนจากแหล่งเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.45$) ส่วนรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดมีสามรายการได้แก่ การส่งเสริมให้มีการเผยแพร่ผลงานเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนจากแหล่งเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.28$) และการจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับการใช้แหล่งเรียนรู้ในการจัดการเรียนการสอน กับการให้รางวัลสำหรับครูที่มีผลงานดีเด่นในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนจากแหล่งเรียนรู้ที่มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน ($\bar{X} = 4.23$)

ตารางที่ 4.6 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานบทบาทในการบริหารแหล่งเรียนรู้ของผู้บริหาร
โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สระแก้ว เขต 1
ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม การใช้แหล่งเรียนรู้ จำแนกเป็นรายชื่อ

รายการ	ระดับการปฏิบัติ (n=107)		
	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
1.กำหนดนโยบายการนิเทศการใช้แหล่งเรียนรู้โดย เน้นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างเพื่อนครู	4.24	.72	มาก
2.จัดให้มีกระบวนการนิเทศภายในอย่างเป็นระบบ	4.38	.66	มาก
3.ดำเนินการสร้างเครือข่ายการนิเทศภายใน โรงเรียน	4.34	.73	มาก
4.จัดทำตารางหรือปฏิทินการนิเทศการใช้แหล่งเรียนรู้	4.34	.70	มาก
5.แต่งตั้งคณะครูให้เป็นผู้นิเทศ กำกับ ติดตามการใช้ แหล่งเรียนรู้ในการจัดการเรียนการสอน	4.35	.68	มาก
6.สร้างเครือข่ายการนิเทศโดยเชิญบุคคล ภายนอก มาร่วมนิเทศ	4.17	.79	มาก
7.จัดให้มีการจัดทำเครื่องมือสำหรับใช้ในการนิเทศ อย่างหลากหลาย	4.36	.76	มาก
8.ใช้เทคนิควิธีการนิเทศติดตามการใช้แหล่งเรียนรู้ อย่างเหมาะสม	4.25	.72	มาก
9.ติดตามการใช้แหล่งเรียนรู้ในการจัดการเรียนการ สอนอย่างต่อเนื่อง	4.28	.65	มาก
10.ให้คำแนะนำช่วยเหลือครูเกี่ยวกับการใช้แหล่ง เรียนรู้ในการจัดการเรียนการสอน	4.31	.63	มาก
11.แนะนำให้ครูใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชนและ ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการจัดการเรียนการสอน	4.34	.67	มาก
12.กำกับ ติดตาม การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ของครูทุกคนอย่างใกล้ชิดสม่ำเสมอ และต่อเนื่อง	4.31	.71	มาก
รวม	4.30	.57	มาก

จากตารางที่ 4.6 พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา สระแก้ว เขต 1 มีบทบาทในการบริหารแหล่งเรียนรู้ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตามการใช้แหล่งเรียนรู้โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.30$) และมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกรายการโดยรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดในระดับมากเรียงตามลำดับ 3 รายการแรก ได้แก่ การจัดให้มีกระบวนการนิเทศภายในอย่างเป็นระบบ ($\bar{X} = 4.38$) การจัดให้มีการจัดทำเครื่องมือสำหรับใช้ในการนิเทศอย่างหลากหลาย ($\bar{X} = 4.36$) การแต่งตั้งคณะครูให้เป็นผู้นิเทศ กำกับ ติดตามการใช้แหล่งเรียนรู้ในการจัดการเรียนการสอน ($\bar{X} = 4.35$) และมีรายการที่มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน ($\bar{X} = 4.34$) คือ การดำเนินการสร้างเครือข่ายการนิเทศภายในโรงเรียน การจัดทำตารางหรือปฏิทินการนิเทศการใช้แหล่งเรียนรู้ และการแนะนำให้ครูใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชนและภูมิปัญญาท้องถิ่นในการจัดการเรียนการสอน ส่วนรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดในระดับมาก ได้แก่ การสร้างเครือข่ายการนิเทศโดยเชิญบุคคลภายนอกมาร่วมนิเทศ ($\bar{X} = 4.17$)

ตารางที่ 4.7 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานบทบาทในการบริหารแหล่งเรียนรู้ของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สระแก้ว เขต 1 ด้านการประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้ จำแนกเป็นรายชื่อ

รายการ	ระดับการปฏิบัติ (n=107)		
	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
1.ประเมินความเหมาะสมของแหล่งเรียนรู้ก่อนนำมาใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอน	4.35	.64	มาก
2.ประเมินความเป็นไปได้ในการใช้แหล่งเรียนรู้เพื่อจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	4.33	.65	มาก
3.กำหนดตัวบ่งชี้ และเกณฑ์ในการประเมินการใช้แหล่งเรียนรู้ในการจัดการเรียนการสอน	4.31	.73	มาก
4.ให้ครูมีส่วนร่วมในการกำหนดตัวบ่งชี้ และเกณฑ์ในการประเมินการใช้แหล่งเรียนรู้ในการจัดการเรียนการสอน	4.32	.73	มาก
5.แนะนำครูเกี่ยวกับวิธีการประเมินการใช้แหล่งเรียนรู้ในการจัดการเรียนการสอน	4.38	.66	มาก

ตารางที่ 4.7 (ต่อ)

รายการ	ระดับการปฏิบัติ (n=107)		
	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
6.ติดตามการปฏิบัติงานของครูในการใช้แหล่งเรียนรู้ จัดกิจกรรมการเรียนการสอน	4.36	.65	มาก
7.ตรวจสอบกระบวนการทำงานของครูเพื่อให้เกิดการ พัฒนาและใช้แหล่งเรียนรู้ในการจัดการเรียน การสอน	4.36	.67	มาก
8.สำรวจปัญหาอุปสรรคในการใช้แหล่งเรียนรู้ในการ จัดการเรียนการสอน	4.36	.69	มาก
9.ปรับปรุง แก้ไขปัญหาและการทำงานในการพัฒนา และใช้แหล่งเรียนรู้ในการจัดการเรียนการสอน	4.41	.68	มาก
10.แนะนำให้ครูใช้วิธีการประเมินผลการจัดการเรียนรู้ จากแหล่งเรียนรู้อย่างหลากหลาย	4.47	.64	มาก
11.ส่งเสริมให้ครูใช้ผลการประเมินการจัดการเรียนรู้ จากแหล่งเรียนรู้มาพัฒนาการจัดการเรียนการสอน	4.42	.68	มาก
12.กำกับและติดตามการใช้แหล่งเรียนรู้ในการจัดการ เรียนการสอนของครูอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ	4.37	.66	มาก
13.กำหนดให้ครูสรุปและรายงานผลการจัดการเรียนรู้ จากแหล่งเรียนรู้เพื่อนำข้อมูลไปพัฒนาการเรียน การสอน	4.39	.71	มาก
14.ประเมินคุณค่าของแหล่งเรียนรู้ที่มีต่อการจัดการ เรียนการสอนเป็นประจำทุกภาคเรียน หรือทุกปี การศึกษา	4.37	.74	มาก
15.ประเมินความพึงพอใจของครูเกี่ยวกับการใช้แหล่ง เรียนรู้ในการจัดการเรียนการสอน	4.41	.71	มาก
16.ประเมินความพึงพอใจของผู้เรียนเกี่ยวกับการใช้ แหล่งเรียนรู้ในการจัดการเรียนการสอน	4.37	.75	มาก
รวม	4.37	.57	มาก

จากตารางที่ 4.7 พบว่า ผู้บริหาร โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 มีบทบาทในการบริหารแหล่งเรียนรู้ด้านการประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกรายการ ($\bar{X} = 4.37$) รายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดในระดับมาก ได้แก่การแนะนำให้ครูใช้วิธีการประเมินผลการจัดการเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย ($\bar{X} = 4.47$) รายการในลำดับรองลงไป คือ การส่งเสริมให้ครูใช้ผลการประเมินการจัดการเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้มาพัฒนาการจัดการเรียนการสอน ($\bar{X} = 4.42$) การปรับปรุงแก้ไขปัญหาและการทำงานในการพัฒนาและใช้แหล่งเรียนรู้ในการจัดการเรียนการสอน และการประเมินความพึงพอใจของครูเกี่ยวกับการใช้แหล่งเรียนรู้ในการจัดการเรียนการสอน ($\bar{X} = 4.41$) ตามลำดับ ส่วนรายการที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดสามลำดับท้าย ได้แก่ การประเมินความเป็นไปได้ในการใช้แหล่งเรียนรู้เพื่อจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ($\bar{X} = 4.33$) การให้ครูมีส่วนร่วมในการกำหนดตัวบ่งชี้ และเกณฑ์ในการประเมินการใช้แหล่งเรียนรู้ในการจัดการเรียนการสอน ($\bar{X} = 4.32$) และการกำหนดตัวบ่งชี้และเกณฑ์ในการประเมินการใช้แหล่งเรียนรู้ในการจัดการเรียนการสอน ($\bar{X} = 4.31$) ตามลำดับ

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบบทบาทในการบริหารแหล่งเรียนรู้ของผู้บริหารโรงเรียน

ผลการเปรียบเทียบบทบาทในการบริหารแหล่งเรียนรู้ของผู้บริหาร โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 ปรากฏรายละเอียด ดังแสดงไว้ในตารางที่ 4.8

ตารางที่ 4.8 การเปรียบเทียบบทบาทในการบริหารแหล่งเรียนรู้ของผู้บริหาร โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 เป็นรายด้าน จำแนกตามขนาดของโรงเรียน

รายการ	โรงเรียน ขนาดเล็ก (n=46)		โรงเรียน ขนาดกลาง (n=38)		โรงเรียน ขนาดใหญ่ (n=23)	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
1. การวางแผนการบริหารแหล่งเรียนรู้	4.36	.54	4.55	.57	4.62	.35
2. การสนับสนุนทรัพยากรในการบริหารแหล่งเรียนรู้	4.25	.54	4.52	.56	4.59	.38

ตารางที่ 4.8 (ต่อ)

รายการ	โรงเรียน ขนาดเล็ก (n=46)		โรงเรียน ขนาดกลาง (n=38)		โรงเรียน ขนาดใหญ่ (n=23)	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
	3. การส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้	4.13	.59	4.45	.62	4.53
4. การนิเทศ กำกับ ติดตาม การใช้แหล่งเรียนรู้	4.11	.58	4.42	.59	4.48	.41
5. การประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้	4.19	.57	4.48	.57	4.54	.47
รวม	4.21	.52	4.49	.53	4.55	.38

จากตารางที่ 4.8 พบว่า ในภาพรวมผู้บริหาร โรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดใหญ่มีบทบาทในการบริหารแหล่งเรียนรู้ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับดังนี้คือ โรงเรียนขนาดใหญ่ ($\bar{X} = 4.55$) โรงเรียนขนาดกลาง ($\bar{X} = 4.49$) และโรงเรียนขนาดเล็ก ($\bar{X} = 4.21$)

3.1 การวิเคราะห์ความแปรปรวนบทบาทในการบริหารแหล่งเรียนรู้ของผู้บริหาร โรงเรียนจำแนกตามขนาดของโรงเรียน

ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของบทบาทในการบริหารแหล่งเรียนรู้ของผู้บริหาร โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สระแก้ว เขต 1 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน ปรากฏดังรายละเอียดในตารางที่ 4.9 -4.19

ตารางที่ 4.9 การวิเคราะห์ความแปรปรวนบทบาทในการบริหารแหล่งเรียนรู้ของผู้บริหาร โรงเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระแก้ว เขต 1 จำแนกตามขนาดของโรงเรียนใน
ภาพรวม

แหล่งความแปรปรวน	SS	Df	MS	F	p
ระหว่างกลุ่ม	2.459	2	1.229	4.845	.010*
ภายในกลุ่ม	26.386	104	.254		
รวม	28.844	106			

* $\leq .05$

จากตารางที่ 4.9 พบว่า ในภาพรวมผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดใหญ่ ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระแก้ว เขต 1 มีบทบาทในการบริหารแหล่งเรียนรู้ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่ โดยการทดสอบ LSD ปรากฏผลดังรายละเอียดในตารางที่ 4.10

ตารางที่ 4.10 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่บทบาทในการบริหารแหล่งเรียนรู้ของผู้บริหาร
โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระแก้ว เขต 1 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน
ในภาพรวม

ขนาดโรงเรียน	$\bar{X}$	ขนาดโรงเรียน		
		ขนาดเล็ก(n=46) ($\bar{X} = 4.21$)	ขนาดกลาง(n=38) ($\bar{X} = 4.49$)	ขนาดใหญ่(n=23) ($\bar{X} = 4.55$)
ขนาดเล็ก	4.21	-	.013*	.009*
ขนาดกลาง	4.49	.013*	-	.622
ขนาดใหญ่	4.55	.009*	.622	-

* $\leq .05$

จากตารางที่ 4.10 พบว่า ในภาพรวมผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดใหญ่ มีบทบาทในการบริหารแหล่งเรียนรู้ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็กมีบทบาทในการบริหารแหล่งเรียนรู้แตกต่างจากผู้บริหาร

โรงเรียนขนาดกลางและโรงเรียนขนาดใหญ่อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนผู้บริหารโรงเรียนขนาดกลางและโรงเรียนขนาดใหญ่มีบทบาทในการบริหารแหล่งเรียนรู้ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.11 การวิเคราะห์ความแปรปรวนบทบาทในการบริหารแหล่งเรียนรู้ของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 1 จำแนกตามขนาดของโรงเรียนด้านการวางแผนการบริหารแหล่งเรียนรู้

แหล่งความแปรปรวน	SS	Df	MS	F	p
ระหว่างกลุ่ม	1.244	2	.622	2.272	.108
ภายในกลุ่ม	28.472	104	.274		
รวม	29.717	106			

จากตารางที่ 4.11 พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดใหญ่ ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 มีบทบาทในการบริหารแหล่งเรียนรู้ด้านการวางแผนการบริหารแหล่งเรียนรู้ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.12 การวิเคราะห์ความแปรปรวนบทบาทในการบริหารแหล่งเรียนรู้ของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 1 จำแนกตามขนาดของโรงเรียนด้านการสนับสนุนทรัพยากรในการบริหารแหล่งเรียนรู้

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	p
ระหว่างกลุ่ม	2.333	2	1.166	4.264	.017*
ภายในกลุ่ม	28.444	104	.274		
รวม	30.777	106			

* $\leq .05$

จากตารางที่ 4.12 พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดใหญ่ มีบทบาทในการบริหารแหล่งเรียนรู้ด้านการสนับสนุนทรัพยากรในการบริหารแหล่งเรียนรู้ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่ โดยการทดสอบ LSD ปรากฏผลดังรายละเอียดในตารางที่ 4.13

ตารางที่ 4.13 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่บทบาทในการบริหารแหล่งเรียนรู้ของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 1 จำแนกตามขนาดของโรงเรียนด้านการสนับสนุนทรัพยากรในการบริหารแหล่งเรียนรู้

ขนาดโรงเรียน	$\bar{X}$	ขนาดโรงเรียน		
		ขนาดเล็ก(n=46) ($\bar{X} = 4.25$)	ขนาดกลาง(n=38) ($\bar{X} = 4.52$)	ขนาดใหญ่(n=23) ($\bar{X} = 4.59$)
ขนาดเล็ก	4.25	-	.023*	.012*
ขนาดกลาง	4.52	.023*	-	.589
ขนาดใหญ่	4.59	.012*	.589	-

* $\leq .05$

จากตารางที่ 4.13 พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็กมีบทบาทในการสนับสนุนทรัพยากรในการบริหารแหล่งเรียนรู้ แตกต่างจากผู้บริหารโรงเรียนขนาดกลางและผู้บริหารโรงเรียนขนาดใหญ่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนผู้บริหารโรงเรียนขนาดกลางและโรงเรียนขนาดใหญ่มีบทบาทด้านการสนับสนุนทรัพยากรในการบริหารแหล่งเรียนรู้ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.14 การวิเคราะห์ความแปรปรวนบทบาทในการบริหารแหล่งเรียนรู้ของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 1 จำแนกตามขนาดของโรงเรียนด้านการส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	p
ระหว่างกลุ่ม	3.441	2	1.721	5.103	.008*
ภายในกลุ่ม	35.065	104	.337		
รวม	38.506	106			

* $\leq .05$

จากตารางที่ 4.14 พบว่า ผู้บริหาร โรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดกลาง และ โรงเรียนขนาดใหญ่ มีบทบาทในการบริหารแหล่งเรียนรู้ด้านการส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่ โดยการทดสอบ LSD ปรากฏผลดังรายละเอียดในตารางที่ 4.15

ตารางที่ 4.15 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่บทบาทในการบริหารแหล่งเรียนรู้ของผู้บริหาร โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 1 จำแนกตามขนาดของโรงเรียนด้านการส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้

ขนาดโรงเรียน	$\bar{X}$	ขนาดโรงเรียน		
		ขนาดเล็ก(n=46) ($\bar{X} = 4.25$)	ขนาดกลาง(n=38) ($\bar{X} = 4.52$)	ขนาดใหญ่(n=23) ($\bar{X} = 4.59$)
ขนาดเล็ก	4.13	-	.011*	.007*
ขนาดกลาง	4.45	.011*	-	.616
ขนาดใหญ่	4.53	.007*	.616	-

* $\leq .05$

จากตารางที่ 4.15 พบว่า ผู้บริหาร โรงเรียนขนาดเล็กมีบทบาทในด้านการส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ แตกต่างจากผู้บริหาร โรงเรียนขนาดกลางและผู้บริหาร โรงเรียนขนาดใหญ่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนผู้บริหารโรงเรียนขนาดกลางและโรงเรียนขนาดใหญ่มีบทบาทด้านการสนับสนุนทรัพยากรในการบริหารแหล่งเรียนรู้ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.16 การวิเคราะห์ความแปรปรวนบทบาทในการบริหารแหล่งเรียนรู้ของผู้บริหาร โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 1 จำแนกตามขนาดของโรงเรียนด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม การใช้แหล่งเรียนรู้

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	p
ระหว่างกลุ่ม	2.967	2	1.483	4.818	.010*
ภายในกลุ่ม	32.021	104	.308		
รวม	34.988	106			

* $\leq .05$

จากตารางที่ 4.16 พบว่า ผู้บริหาร โรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ มีบทบาทในการบริหารแหล่งเรียนรู้ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม การใช้แหล่งเรียนรู้ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่ โดยการทดสอบ LSD ปรากฏผลดังรายละเอียดในตารางที่ 4.17

ตารางที่ 4.17 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่บทบาทในการบริหารแหล่งเรียนรู้ของผู้บริหาร โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 1 จำแนกตามขนาดของโรงเรียนด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม การใช้แหล่งเรียนรู้

ขนาดโรงเรียน	$\bar{X}$	ขนาดโรงเรียน		
		ขนาดเล็ก(n=46) ($\bar{X} = 4.11$)	ขนาดกลาง(n=38) ($\bar{X} = 4.42$)	ขนาดใหญ่(n=23) ($\bar{X} = 4.48$)
ขนาดเล็ก	4.11	-	.011*	.011*
ขนาดกลาง	4.42	.011*	-	.712
ขนาดใหญ่	4.48	.011*	.712	-

* $\leq .05$

จากตารางที่ 4.17 พบว่า ผู้บริหาร โรงเรียนขนาดเล็กมีบทบาทในด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม การใช้แหล่งเรียนรู้ แตกต่างจากผู้บริหาร โรงเรียนขนาดกลางและผู้บริหาร โรงเรียนขนาดใหญ่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนผู้บริหาร โรงเรียนขนาดกลางและโรงเรียนขนาดใหญ่มีบทบาทด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม การใช้แหล่งเรียนรู้ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.18 การวิเคราะห์ความแปรปรวนบทบาทในการบริหารแหล่งเรียนรู้ของผู้บริหาร โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 1 จำแนกตามขนาดของโรงเรียนด้านการประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	p
ระหว่างกลุ่ม	2.634	2	1.317	4.284	.016*
ภายในกลุ่ม	31.976	104	.307		
รวม	34.610	106			

* $\leq .05$

จากตารางที่ 4.18 พบว่า ผู้บริหาร โรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ มีบทบาทในการบริหารแหล่งเรียนรู้ด้านการประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่ โดยการทดสอบ LSD ปรากฏผลดังรายละเอียดในตารางที่ 4.19

ตารางที่ 4.19 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่บทบาทในการบริหารแหล่งเรียนรู้ของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 1 จำแนกตามขนาดของโรงเรียนด้านการประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้

ขนาด โรงเรียน	$\bar{X}$	ขนาด โรงเรียน		
		ขนาดเล็ก(n=46) ($\bar{X} = 4.19$)	ขนาดกลาง(n=38) ($\bar{X} = 4.48$)	ขนาดใหญ่(n=23) ($\bar{X} = 4.54$)
ขนาดเล็ก	4.19	-	.019*	.014*
ขนาดกลาง	4.48	.019*	-	.674
ขนาดใหญ่	4.54	.014*	.674	-

* $\leq .05$

จากตารางที่ 4.19 พบว่า ผู้บริหาร โรงเรียนขนาดเล็กมีบทบาทในด้านการประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้ แตกต่างกับผู้บริหาร โรงเรียนขนาดกลางและผู้บริหาร โรงเรียนขนาดใหญ่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนผู้บริหาร โรงเรียนขนาดกลางและ โรงเรียนขนาดใหญ่มีบทบาทด้านการประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้ไม่แตกต่างกัน

3.2 การเปรียบเทียบบทบาทในการบริหารแหล่งเรียนรู้ของผู้บริหารโรงเรียน จำแนกตามระดับคุณภาพของโรงเรียน

ผลการเปรียบเทียบบทบาทในการบริหารแหล่งเรียนรู้ของผู้บริหาร โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 จำแนกตามระดับคุณภาพของโรงเรียน ปรากฏผลดังรายละเอียดในตารางที่ 4.20 ดังนี้

ตารางที่ 4.20 การเปรียบเทียบบทบาทในการบริหารแหล่งเรียนรู้ของผู้บริหาร โรงเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สระแก้ว เขต 1 เป็นรายด้าน จำแนกตาม
ระดับคุณภาพของโรงเรียน

รายการ	โรงเรียน ที่มีคุณภาพ ระดับดี (n=84)		โรงเรียน ที่มีคุณภาพระดับ ปรับปรุง (n=23)		t	p
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
	1. การวางแผนการบริหารแหล่งเรียนรู้	4.51	.52	4.41		
2. การสนับสนุนทรัพยากรในการบริหารแหล่งเรียนรู้	4.46	.50	4.28	.65	1.38	.16
3. การส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้	4.36	.58	4.23	.67	.92	.45
4. การนิเทศ กำกับ ติดตาม การใช้แหล่งเรียนรู้	4.33	.54	4.17	.66	1.19	.47
5. การประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้	4.42	.55	4.20	.60	1.60	.82
รวม	4.41	.50	4.26	.58	1.28	.55

จากตารางที่ 4.20 พบว่า บทบาทในการบริหารแหล่งเรียนรู้ของผู้บริหาร โรงเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 จำแนกตามระดับคุณภาพของ
โรงเรียนโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าผู้บริหาร โรงเรียนที่มีคุณภาพใน
ระดับดี และผู้บริหาร โรงเรียนที่มีคุณภาพในระดับปรับปรุงมีบทบาทในการบริหารแหล่งเรียนรู้ทุก
ด้านไม่แตกต่างกัน

ตอนที่ 4 ปัญหาและข้อเสนอแนะในการบริหารแหล่งเรียนรู้ของผู้บริหารโรงเรียน

4.1 ผลการวิเคราะห์ปัญหาในการบริหารแหล่งเรียนรู้ของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้วเขต 1

ผลการวิเคราะห์ปัญหาในการบริหารแหล่งเรียนรู้ของผู้บริหาร โรงเรียนสังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 ปรากฏรายละเอียดดังแสดงไว้ใน
ตารางที่ 4.21

ตารางที่ 4.21 ความถี่ปัญหาในการบริหารแหล่งเรียนรู้ของผู้บริหาร โรงเรียนสังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 จำแนกตามหมวดหมู่

รายการปัญหาจำแนกตามหมวดหมู่	ความถี่	ร้อยละ
1. ด้านการวางแผนการบริหารแหล่งเรียนรู้	10	9.52
- การจัดทำทะเบียนแหล่งเรียนรู้ยังไม่เป็นระบบ	10	
2. ด้านการสนับสนุนทรัพยากรในการบริหารแหล่งเรียนรู้	71	67.62
- โรงเรียนขนาดเล็กที่ขาดผู้บริหารสนับสนุนให้จัดทำแหล่งเรียนรู้	18	
- การดูแลแหล่งเรียนรู้ให้มีความสมบูรณ์สำหรับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนยังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร	30	
- งบประมาณในการสนับสนุนในการจัดทำแหล่งเรียนรู้มีไม่เพียงพอ	23	
3. ด้านการส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้	14	13.33
- แหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นไม่ได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	9	
- การส่งเสริมให้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้แหล่งเรียนรู้ยังมีน้อย	5	
4. ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตามการใช้แหล่งเรียนรู้	6	5.72
- ผู้บริหารไม่ติดตามการใช้แหล่งเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง	6	
5. ด้านการประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้	4	3.81
- ขาดการประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้อย่างจริงจังจากผู้ที่เกี่ยวข้อง	4	
รวม	105	100.00

จากตารางที่ 4.21 พบว่าปัญหาในการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้วเขต 1 ด้านที่ผู้บริหารส่วนใหญ่คิดเป็นร้อยละ 67.62 มีความเห็นตรงกันว่ามีปัญหา คือ การสนับสนุนทรัพยากรในการบริหารแหล่งเรียนรู้จำแนกเป็นปัญหาเกี่ยวกับการดูแลแหล่งเรียนรู้ให้มีความสมบูรณ์สำหรับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนยังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร ปัญหาด้านงบประมาณในการสนับสนุนในการจัดทำแหล่งเรียนรู้มีไม่เพียงพอ และปัญหาโรงเรียนขนาดเล็กที่ขาดผู้บริหารสนับสนุนให้จัดทำแหล่งเรียนรู้ ตามลำดับ ส่วนด้านที่ผู้บริหารมีความเห็นว่ามีปัญหาในระดับรองลงไป คือ ด้านการส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ คิดเป็นร้อยละ 13.33 จำแนกเป็นปัญหาแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นไม่ได้รับการสนับสนุน

จากภาครัฐหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และปัญหาการส่งเสริมให้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้แหล่งเรียนรู้ยังมีน้อย และ ด้านการประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้ คิดเป็นร้อยละ 3.81 ผู้บริหารมีความเห็นตรงกันว่ามีความอยู่ในระดับน้อย คือ การขาดการประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้อย่างจริงจังจากผู้ที่เกี่ยวข้อง

4.2 ผลการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะในการบริหารแหล่งเรียนรู้ของผู้บริหารโรงเรียน

ผลการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะในการบริหารแหล่งเรียนรู้ของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 ปรากฏรายละเอียดดังแสดงไว้ในตารางที่ 4.22

ตารางที่ 4.22 ความถี่ของข้อเสนอแนะในการบริหารแหล่งเรียนรู้ของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สระแก้ว เขต 1 จำแนกตามหมวดหมู่

รายการข้อเสนอแนะจำแนกตามหมวดหมู่	ความถี่	ร้อยละ
1. ด้านการวางแผนการบริหารแหล่งเรียนรู้	31	40.26
- ควรจัดระบบการบริหารจัดการ แหล่ง เรียนรู้และกำหนด หน้าที่ความรับผิดชอบให้ชัดเจน	20	
- ควรจัดทำทะเบียนแหล่งเรียนรู้โดยนำคอมพิวเตอร์มาจัดเก็บและ สร้าง เครือข่ายการเรียนรู้ผ่านระบบสังคมออนไลน์	11	
2. ด้านการสนับสนุนทรัพยากรในการบริหารแหล่งเรียนรู้	31	40.26
- ควรจัดหาหรือจัดทำโครงการของงบประมาณในการจัดทำแหล่ง เรียนรู้จากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	19	
- ควรมีการขอความร่วมมือจากคณะกรรมการสถานศึกษาเพื่อขอ ความเห็นในการจัดทำแหล่งเรียนรู้	13	

ตารางที่ 4.22 (ต่อ)

รายการข้อเสนอแนะจำแนกตามหมวดหมู่	ความถี่	ร้อยละ
3. ด้านการส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้	12	15.58
- ควรมีการยกย่องเชิดชูเกียรติให้กับครูภูมิปัญญาท้องถิ่นใน โอกาสสำคัญ	7	
- ควรส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้แหล่งเรียนรู้ เป็นสื่อการเรียนการสอน	5	
4. ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตามการใช้แหล่งเรียนรู้	0	0.00
5. ด้านการประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้	3	3.90
- ควรมีการตรวจสอบกระบวนการทำงานของครูในการจัดการเรียน การสอน	3	
รวม	77	100.00

จากตารางที่ 4.22 พบว่า ผู้บริหารมีข้อเสนอแนะในการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้วเขต 1 ในด้านการวางแผนการ บริหารแหล่งเรียนรู้ และด้านการสนับสนุนทรัพยากรในการบริหารแหล่งเรียนรู้ คิดเป็นร้อยละ 40.26 เท่ากัน โดยเรียงลำดับข้อเสนอแนะที่มีความถี่มากไปหาน้อยดังนี้ ควรจัดระบบการบริหาร จัดการแหล่งเรียนรู้และกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบให้ชัดเจน ควรจัดหาหรือจัดทำโครงการขอ งบประมาณในการจัดทำแหล่งเรียนรู้จากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรขอความร่วมมือจาก คณะกรรมการสถานศึกษาเพื่อขอความเห็นในการจัดทำแหล่งเรียนรู้ และควรจัดทำทะเบียนแหล่ง เรียนรู้โดยนำคอมพิวเตอร์มาจัดเก็บและสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ผ่านระบบสังคมออนไลน์ ส่วน ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตามการใช้แหล่งเรียนรู้ ไม่มีผู้บริหารให้ข้อเสนอแนะ

บทที่ 5

สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยบทบาทในการบริหารแหล่งเรียนรู้ของผู้บริหาร โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 ผู้วิจัยได้นำเสนอ สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะตามลำดับ ดังนี้

1. สรุปการวิจัย

1.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.1.1 เพื่อศึกษาบทบาทในการบริหารแหล่งเรียนรู้ของผู้บริหาร โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้วเขต 1

1.1.2 เพื่อเปรียบเทียบบทบาทในการบริหารแหล่งเรียนรู้ของผู้บริหาร โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้วเขต 1 จำแนกตามขนาดและระดับคุณภาพของโรงเรียน

1.1.3 เพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทในการบริหารแหล่งเรียนรู้ของผู้บริหาร โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้วเขต 1

1.2 วิธีดำเนินการวิจัย

1.2.1 *กลุ่มตัวอย่าง* ได้แก่ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้วเขต 1 ในปีการศึกษา 2557 จำนวน 107 โรงเรียน จำแนกออกเป็น โรงเรียนขนาดเล็กจำนวน 46 โรงเรียน ขนาดกลางจำนวน 38 โรงเรียน และโรงเรียนขนาดใหญ่จำนวน 23 โรงเรียน ซึ่งได้มาโดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย

1.2.2 *เครื่องมือการวิจัย* เป็นแบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้น มีค่าความเที่ยงทั้งฉบับ เท่ากับ .98

1.2.3 *การเก็บรวบรวมข้อมูล* ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเองระหว่างวันที่ 1 ตุลาคม – 31 ธันวาคม พ.ศ.2557 แบบสอบถามที่แจกไปทั้งหมด 107 ฉบับ ได้รับคืนทั้งหมด 107 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

1.2.4 การวิเคราะห์ข้อมูล ได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

- 1) ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามวิเคราะห์โดยใช้การแจกแจงความถี่และค่าร้อยละ
- 2) บทบาทในการบริหารแหล่งเรียนรู้ของผู้บริหารโรงเรียน วิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วแปรผลตามเกณฑ์
- 3) เปรียบเทียบบทบาทในการบริหารแหล่งเรียนรู้ของผู้บริหารโรงเรียนตามขนาดของโรงเรียนโดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวและทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่โดยใช้การทดสอบ LSD
- 4) เปรียบเทียบบทบาทในการบริหารแหล่งเรียนรู้ของผู้บริหารโรงเรียนตามระดับคุณภาพของโรงเรียนวิเคราะห์โดยใช้การทดสอบค่าที
- 5) วิเคราะห์ปัญหาและข้อเสนอแนะการบริหารแหล่งเรียนรู้ของผู้บริหารโรงเรียนโดยใช้การแจกแจงและการหาค่าร้อยละ

1.3 ผลการวิจัย พบว่า

1.3.1 ผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สระแก้ว เขต 1 มีบทบาทในการบริหารแหล่งเรียนรู้โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อจำแนกเป็นรายด้านปรากฏว่ามีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกด้านโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการวางแผนการบริหารแหล่งเรียนรู้ ด้านการสนับสนุนทรัพยากรในการบริหารแหล่งเรียนรู้ ด้านการประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้ ด้านการส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ และด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม การใช้แหล่งเรียนรู้ ตามลำดับ

1.3.2 ผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดใหญ่ มีบทบาทในการบริหารแหล่งเรียนรู้โดยภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐาน โดยผู้บริหารโรงเรียนมีบทบาทอยู่ในระดับมากทุกด้านเรียงตามลำดับ คือ โรงเรียนขนาดใหญ่ โรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดเล็ก เมื่อเปรียบเทียบเป็นรายคู่พบว่าผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็กมีบทบาทในการบริหารแหล่งเรียนรู้แตกต่างจากผู้บริหารโรงเรียนขนาดกลางและโรงเรียนขนาดใหญ่อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนผู้บริหารโรงเรียนขนาดกลางและโรงเรียนขนาดใหญ่มีบทบาทในการบริหารแหล่งเรียนรู้ไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านการวางแผนการบริหารแหล่งเรียนรู้เป็นด้านเดียวที่ผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดใหญ่มีบทบาทในการบริหารแหล่งเรียนรู้ไม่แตกต่างกัน ส่วนด้านการสนับสนุนทรัพยากรในการบริหารแหล่งเรียนรู้ ด้านการส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม การใช้แหล่งเรียนรู้ และด้านการ

ประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้ พบว่าผู้บริหาร โรงเรียนขนาดเล็กมีบทบาทในการบริหารแหล่งเรียนรู้แตกต่างจากผู้บริหาร โรงเรียนขนาดกลางและ โรงเรียนขนาดใหญ่อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ผู้บริหาร โรงเรียนขนาดกลางและ โรงเรียนขนาดใหญ่มีบทบาทในการบริหารแหล่งเรียนรู้ไม่แตกต่างกัน

1.3.3 บทบาทในการบริหารแหล่งเรียนรู้ของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 จำแนกตามระดับคุณภาพของโรงเรียน พบว่าโรงเรียนที่มีคุณภาพระดับดีและโรงเรียนที่มีคุณภาพระดับปรับปรุง ผู้บริหารมีบทบาทในการบริหารแหล่งเรียนรู้ทั้งโดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐาน

1.3.4 ปัญหาในการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้วเขต 1 เรียงรายด้านตามจำนวนความเห็นของผู้บริหารจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการสนับสนุนทรัพยากรในการบริหารแหล่งเรียนรู้ ด้านการส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ ด้านการวางแผนการบริหารแหล่งเรียนรู้ ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตามการใช้แหล่งเรียนรู้ และด้านการประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้ ตามลำดับ

สำหรับข้อเสนอแนะในการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้วเขต 1 ผู้บริหารมีข้อเสนอแนะในการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ในลำดับที่ 1 เท่ากันสองด้าน คือ ด้านการวางแผนการบริหารแหล่งเรียนรู้ และด้านการสนับสนุนทรัพยากรในการบริหารแหล่งเรียนรู้ โดยเรียงลำดับข้อเสนอแนะที่มีความถี่มากไปหาน้อยดังนี้ ควรจัดระบบการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้และกำหนดบทบาทความรับผิดชอบให้ชัดเจน ควรจัดหาหรือจัดทำโครงการของงบประมาณในการจัดทำแหล่งเรียนรู้จากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรขอความร่วมมือจากคณะกรรมการสถานศึกษาเพื่อขอความเห็นในการจัดทำแหล่งเรียนรู้ และควรจัดทำทะเบียนแหล่งเรียนรู้โดยนำคอมพิวเตอร์มาจัดเก็บและสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ผ่านระบบสังคมออนไลน์ ส่วนด้านการนิเทศ กำกับ ติดตามการใช้แหล่งเรียนรู้ ไม่มีผู้ใดให้ข้อเสนอแนะ

2. อภิปรายผล

2.1 จากผลการวิจัยที่พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สระแก้ว เขต 1 มีบทบาทในการบริหารแหล่งเรียนรู้โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อจำแนกเป็นรายด้านปรากฏว่ามีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการวางแผนการบริหารแหล่งเรียนรู้ ด้านการสนับสนุนทรัพยากรในการบริหาร

แหล่งเรียนรู้ ด้านการประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้ ด้านการส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ และด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม การใช้แหล่งเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด การที่ผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 มีบทบาทในการบริหารแหล่งเรียนรู้อยู่ในระดับมากทุกด้าน อาจมีสาเหตุเนื่องมาจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 ได้กำหนดทิศทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยใช้กลยุทธ์ในการประกันคุณภาพการศึกษาให้ได้คุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานและการศึกษาปฐมวัยในแต่ละระดับ ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 และหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 และกลยุทธ์ในการปฏิรูปการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาเต็มตามศักยภาพของแต่ละคน และกำหนดกรอบแนวทางในการประเมินคุณภาพผู้บริหาร โรงเรียนและโรงเรียนให้มีคุณภาพตามเกณฑ์ที่กำหนดในการประเมินคุณภาพจากหน่วยงานภายนอก (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้วเขต 1, 2555: 21-30) จึงทำให้ผลการวิจัยบ่งชี้ว่าผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้วเขต 1 มีบทบาทในการบริหารแหล่งเรียนรู้ในระดับมากทุกด้าน ซึ่งผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของไพรัช วัชชวย (2548: 89) ที่ได้ศึกษาวิจัยบทบาทของผู้บริหารเกี่ยวกับการใช้แหล่งเรียนรู้ในการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 ซึ่งพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทเกี่ยวกับการใช้แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนทุกด้านอยู่ในระดับมากได้แก่ ด้านการจัดการเรียนการสอน ในด้านการกำหนดนโยบายส่งเสริม สนับสนุน จัดหา จัดสร้างหรือพัฒนา และใช้แหล่งเรียนรู้ ด้านการสนับสนุนให้บุคลากรทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการนำเสนอผลงานที่เกิดจากการใช้แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน ด้านการกำกับติดตามดูแล และประเมินระบบการจัดการเรียนการสอนโดยใช้แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน และยังสอดคล้องกับงานวิจัย ของอารี สนั่นดี (2549: 85) ที่ได้ศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาห้องสมุดโรงเรียนให้เป็นแหล่งเรียนรู้ที่สำคัญ ของโรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2 พบว่าบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาห้องสมุดโรงเรียนให้เป็นแหล่งเรียนรู้ที่สำคัญมีบทบาทอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ด้านส่งเสริมสนับสนุนการใช้ห้องสมุดเพื่อการเรียนรู้ ด้านกำหนดนโยบายการพัฒนางานห้องสมุด ด้านการประสานสัมพันธ์กับบุคลากรในการจัดกิจกรรม ด้านสนับสนุนบุคลากรและขวัญกำลังใจ ด้านสนับสนุนงบประมาณ และด้านการนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผล

ส่วนการที่ผลการวิจัยพบว่าในด้านการส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ และด้านการนิเทศ กำกับ ติดตามการใช้แหล่งเรียนรู้มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าด้านอื่นในภาพรวม โดยด้านการส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้รายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำได้แก่ การให้รางวัลสำหรับครูที่มีผลงานดีเด่นในการจัด

กิจกรรมการเรียนการสอนจากแหล่งเรียนรู้ และการส่งเสริมให้มีการเผยแพร่ผลงานเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนจากแหล่งเรียนรู้ ส่วนด้านการนิเทศ กำกับ ติดตามการใช้แหล่งเรียนรู้รายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำ ได้แก่ การกำหนดนโยบายการนิเทศการใช้แหล่งเรียนรู้โดยเน้นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างเพื่อนครู และการสร้างเครือข่ายการนิเทศโดยเชิญบุคคลภายนอกมาร่วมนิเทศ ซึ่งการที่ผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 1 มีบทบาทในการส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ และนิเทศกำกับติดตามการใช้แหล่งเรียนรู้น้อยกว่าด้านอื่นๆ อาจมีสาเหตุมาจากการที่โรงเรียนไม่มีแหล่งเรียนรู้ภายใน ประกอบกับแหล่งเรียนรู้ภายนอกมีระยะทางห่างจากโรงเรียน รวมทั้งไม่มีการจัดทำทะเบียนแหล่งเรียนรู้ให้เป็นระบบซึ่งอาจจะสาเหตุทำให้ผู้บริหารโรงเรียนไม่ส่งเสริมให้ใช้แหล่งเรียนรู้ในการจัดการเรียนการสอน จึงส่งผลให้ขาดการนิเทศ กำกับ และติดตามการใช้แหล่งเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของทัศนีย์ อันติมานนท์ (2553: 60) ที่ได้ศึกษาการบริหารแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองตะกั่วป่าจังหวัดพังงา พบว่า สภาพการบริหารแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองตะกั่วป่าจังหวัดพังงา ในด้านการกำกับติดตามประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้ การสำรวจแหล่งเรียนรู้ อยู่ในระดับปานกลาง และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของเบญจมาศ สหะเดช (2550: 155) ที่ได้ศึกษาการบริหารแหล่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษารุงเทพมหานครเขต 2 พบว่าด้านการบริหารการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนและด้านการประเมินผลอยู่ในระดับปานกลาง และนอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ อารี สมนุนดี (2549: 85) ที่ได้ศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาห้องสมุดโรงเรียนให้เป็นแหล่งเรียนรู้ที่สำคัญ ของโรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2 พบว่าบทบาทด้านการนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผลของผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาห้องสมุดโรงเรียนให้เป็นแหล่งเรียนรู้ที่อยู่ในระดับที่น้อยที่สุด เมื่อเปรียบเทียบกับด้านอื่นๆ ได้แก่ ด้านส่งเสริมสนับสนุนการใช้ห้องสมุดเพื่อการเรียนรู้ ด้านกำหนดนโยบายการพัฒนางานห้องสมุด ด้านการประสานสัมพันธ์กับบุคลากรในการจัดกิจกรรม ด้านสนับสนุนบุคลากรและขวัญกำลังใจ และด้านสนับสนุนงบประมาณ ตามลำดับ

2.2 จากผลการวิจัยที่พบว่า ในภาพรวมผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดใหญ่ มีบทบาทในการบริหารแหล่งเรียนรู้ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็กมีบทบาทในการบริหารแหล่งเรียนรู้แตกต่างจากผู้บริหารโรงเรียนขนาดกลางและโรงเรียนขนาดใหญ่อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนผู้บริหารโรงเรียนขนาดกลางและโรงเรียนขนาดใหญ่มีบทบาทในการบริหารแหล่งเรียนรู้ไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าในด้านการวางแผนการบริหารแหล่งเรียนรู้ผู้บริหาร

โรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดกลางและโรงเรียนขนาดใหญ่มีบทบาทไม่แตกต่างกันส่วนด้านอื่นๆมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

การที่ผู้บริหาร โรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดกลางและโรงเรียนขนาดใหญ่มีบทบาทในการบริหารด้านการวางแผนการบริหารแหล่งเรียนรู้ไม่แตกต่างกันอาจมีสาเหตุมาจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้วเขต 1 ได้มีมาตรการกำหนดให้โรงเรียนทุกแห่งต้องพัฒนาห้องปฏิบัติการต่างๆ เช่น ห้องปฏิบัติการทางภาษา ห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ ห้องปฏิบัติการทางวิทยาศาสตร์ และห้องสมุด ให้เอื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างจริงจัง และมีการสร้างเครือข่ายแหล่งเรียนรู้ชุมชนและภูมิปัญญาท้องถิ่นให้เชื่อมโยงและเอื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้วเขต 1, 2555: 23) ซึ่งจากสาเหตุดังกล่าวทำให้ผู้บริหาร โรงเรียนเห็นความสำคัญของการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ส่งผลให้เกิดการวางแผนการบริหารแหล่งเรียนรู้ทำให้บทบาทของผู้บริหารด้านนี้ไม่แตกต่างกัน ส่วนด้านอื่นๆได้แก่ ด้านการสนับสนุนทรัพยากรในการบริหารแหล่งเรียนรู้ ด้านการส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ ด้านการนิเทศกำกับติดตามการใช้แหล่งเรียนรู้ และด้านการประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้ผู้บริหาร โรงเรียนขนาดเล็กมีบทบาทแตกต่างจากผู้บริหาร โรงเรียนขนาดกลางและโรงเรียนขนาดใหญ่ ซึ่งอาจมีสาเหตุมาจากการที่โรงเรียนขนาดเล็กมีข้อจำกัดในเรื่องของงบประมาณและบุคลากรมากกว่าโรงเรียนขนาดกลางและขนาดใหญ่ เนื่องจากกระทรวงศึกษาธิการใช้จำนวนประชากรนักเรียนเป็นเกณฑ์ในการจัดสรรงบประมาณ และนอกจากนี้โรงเรียนขนาดเล็กยังมีข้อจำกัดในการระดมทรัพยากรในการบริหารสถานศึกษาเนื่องจากโรงเรียนขนาดเล็กส่วนใหญ่จะอยู่ในชุมชนขนาดเล็กและห่างไกลความเจริญ สภาพเศรษฐกิจของชุมชนและสิ่งแวดล้อมไม่เอื้อต่อการระดมทรัพยากรในการจัดการศึกษา ส่วนโรงเรียนขนาดกลางและโรงเรียนขนาดใหญ่จะอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่มีเศรษฐกิจดีกว่าและชุมชนมีความพร้อมที่จะให้การสนับสนุนโรงเรียนได้มากกว่าโรงเรียนขนาดเล็กจึงสามารถที่จะระดมทรัพยากรในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาได้ง่ายกว่าทำให้มีปัจจัยสนับสนุนในการบริหารจัดการศึกษามากกว่า ด้วยเหตุผลดังกล่าวจึงอาจทำให้ผู้บริหาร โรงเรียนขนาดเล็กมีบทบาทแตกต่างกับผู้บริหาร โรงเรียนขนาดกลางและโรงเรียนขนาดใหญ่ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ วรจักร ใจแก้ว (2554: 61) ที่ได้ศึกษาสภาพการบริหารแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด พบว่าสภาพการบริหารแหล่งเรียนรู้ระหว่างโรงเรียนขนาดเล็กและโรงเรียนขนาดใหญ่มีสภาพการบริหารแหล่งเรียนรู้แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ มีศักดิ์ แสงศิลา (2549: 90) ที่ได้ศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี พบว่า ผู้บริหาร โรงเรียนขนาดต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการ

บริหารแหล่งเรียนรู้ในห้องสมุดและแหล่งเรียนรู้นอกห้องสมุด ด้านการบริหารแหล่งเรียนรู้ ด้านการบริการและกิจกรรม ด้านอาคารสถานที่ วัสดุครุภัณฑ์และสิ่งแวดล้อม ด้านงบประมาณ และด้านประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้แตกต่างกัน โดยพบว่าผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็กจะมีปัญหาในการบริหารมาก โรงเรียนในขนาดอื่นๆ ส่วนในกรณีที่พบว่าผู้บริหารโรงเรียนขนาดกลางและโรงเรียนขนาดใหญ่ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 1 มีบทบาทในการบริหารแหล่งเรียนรู้ไม่แตกต่างกัน ยังมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของอดิพันธ์ อมาตยคง (2552: 96) ที่ได้ศึกษาการจัดการเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุทสาคร พบว่า สถานศึกษาขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่มีการจัดการเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ในภาพรวม ไม่แตกต่างกันแต่เมื่อพิจารณารายด้านจะมีความแตกต่างกันเพียงด้านเดียวคือด้านการนำแผนการใช้แหล่งเรียนรู้ไปใช้

2.3 จากผลการวิจัยที่พบว่า บทบาทในการบริหารแหล่งเรียนรู้ของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 จำแนกตามระดับคุณภาพของโรงเรียน โดยรวมไม่แตกต่างกันซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐาน

การที่ผู้บริหารโรงเรียนที่มีคุณภาพระดับดีและโรงเรียนที่มีคุณภาพระดับปรับปรุง มีบทบาทในการบริหารแหล่งเรียนรู้ไม่แตกต่างกันอาจเนื่องมาจากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้กำหนดแนวทางการจัดการเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ไว้ว่า รัฐต้องส่งเสริมการดำเนินงาน และจัดตั้งแหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตทุกรูปแบบ ได้แก่ ห้องสมุดประชาชน พิพิธภัณฑ์ หอศิลป์ สวนสัตว์ สวนสาธารณะ สวนพฤกษศาสตร์ อุทยานวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ศูนย์กีฬาและนันทนาการ แหล่งข้อมูล และแหล่งการเรียนรู้อื่น อย่างพอเพียง และมีประสิทธิภาพ ประกอบกับการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ.2552-2561) ที่ให้ความสำคัญต่อการศึกษารเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้โดยกำหนดให้สถานศึกษาเป็นแหล่งเรียนรู้ที่มีคุณภาพและมีความคาดหวังว่าจะช่วยพัฒนาผู้เรียนให้มีนิสัยใฝ่เรียนรู้ สามารถเรียนรู้ด้วยตนเอง และแสวงหาความรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2554: 3) จึงทำให้ผู้บริหารโรงเรียนซึ่งมีบทบาทโดยตรงในการกำหนดนโยบาย กำหนดวิสัยทัศน์ กำหนดโครงสร้างการบริหารงานที่มุ่งผลสัมฤทธิ์ และการสนับสนุนทรัพยากรในการจัดสร้าง จัดหาและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ เพื่อให้เกิดกระบวนการเรียนรู้กับผู้เรียน โดยการจัดเนื้อหาสาระ และกิจกรรมต่างๆให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน ด้วยเหตุผลดังกล่าวจึงทำให้โรงเรียนที่มีคุณภาพระดับดีและโรงเรียนที่มีคุณภาพระดับปรับปรุงผู้บริหารมีบทบาทในการบริหารแหล่งเรียนรู้ไม่แตกต่างกันซึ่งจากการศึกษาของ อารุง จันทวานิช (2547: 13-14) ได้ศึกษาแนวทางการบริหารและพัฒนาสถานศึกษาสู่โรงเรียนคุณภาพ พบว่า จากการศึกษาลักษณะของโรงเรียนที่ดี 44 แห่ง จากโรงเรียน

ของประเทศนิวซีแลนด์จำนวน 2,800 โรงเรียน เพื่อพิจารณาลักษณะโดยรวมของความเป็นโรงเรียนที่ดี พบว่ามีติการมองโรงเรียนที่ดีจะครอบคลุมประเด็นวิธีการจัดการศึกษาของโรงเรียน เนื่องจากโรงเรียนแต่ละแห่งมีหน้าที่จัดการศึกษาสนองความต้องการของชุมชนที่เป็นที่ตั้งของโรงเรียน ดังนั้นความแตกต่างของความเป็นโรงเรียนที่ดีจะขึ้นกับความสามารถในการจัดการศึกษาเพื่อตอบสนองความต้องการของชุมชนจากการศึกษาดังกล่าวพบว่า องค์ประกอบความเป็นโรงเรียนคุณภาพจะประกอบด้วย (1) สภาพแวดล้อมภายนอกของโรงเรียนดี มีสังคม บรรยากาศ สิ่งแวดล้อมเอื้ออำนวยต่อการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพ (2) ครูผู้บริหารและบุคลากรทางการศึกษามืออาชีพ และมีจำนวนเพียงพอ (3) ลักษณะทางกายภาพของโรงเรียนได้มาตรฐาน (4) หลักสูตรเหมาะสมกับนักเรียนและท้องถิ่น (5) สื่อ อุปกรณ์เทคโนโลยีทันสมัย (6) แหล่งการเรียนรู้ในโรงเรียนหลากหลาย (7) งบประมาณมุ่งเน้นผลงาน (8) การจัดกระบวนการเรียนรู้เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญที่สุด (9) การจัดบรรยากาศการเรียนรู้เอื้อต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน (10) การบริหารจัดการดี ใช้โรงเรียนเป็นฐาน เน้นการมีส่วนร่วม (11) การประกันคุณภาพการศึกษามีประสิทธิภาพ เป็นส่วนหนึ่งของระบบบริหาร โรงเรียน (12) ผู้เรียนมีคุณภาพมาตรฐาน มีการพัฒนาทุกด้าน เป็นคนดี คนเก่ง มีความสุข เรียนต่อและประกอบอาชีพได้ (13) โรงเรียนเป็นที่ชื่นชมของชุมชน และ (14) โรงเรียนเป็นแบบอย่างและให้ความช่วยเหลือแก่ชุมชนและโรงเรียนอื่น ซึ่งตามกรอบในการประเมินคุณภาพภายนอกจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) ในการประเมินคุณภาพรอบสอง (พ.ศ.2549-2553) มีเกณฑ์และเงื่อนไขที่ส่งผลต่อโรงเรียนไม่ได้รับการรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษา เช่น ในกรณีมาตรฐานที่กำหนดให้สถานศึกษามีการจัดองค์กร โครงสร้างและการบริหารงานอย่างเป็นระบบ ครบวงจรให้บรรลุเป้าหมายการศึกษา และกรณีมาตรฐานด้านครูที่กำหนดให้ครูมีคุณวุฒิ ความรู้ ความสามารถและมีครูเพียงพอ ซึ่งกรณีดังกล่าวจะพบว่าโรงเรียนขนาดเล็กที่มีครูไม่ครบชั้นจึงไม่สามารถที่จะจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่งผลให้โรงเรียนขนาดเล็กและโรงเรียนขนาดกลางที่มีจำนวนนักเรียนใกล้เคียงกัน และมีจำนวนครูไม่ครบชั้นไม่ได้รับการรับรองมาตรฐานการศึกษาจากภายนอกทั้งสอง ดังนั้นเกณฑ์ในการประเมินคุณภาพการศึกษาจากภายนอกทั้งสอง (พ.ศ.2549-2553) จึงไม่น่าจะเป็นตัวบ่งชี้ว่าโรงเรียนที่ไม่ผ่านการรับรองคุณภาพจากการประเมินภายนอกครั้งที่สองไม่ได้คุณภาพ นอกจากนี้สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา(องค์การมหาชน) ได้มีการปรับปรุงเกณฑ์ในการประเมินคุณภาพการศึกษา รอบสาม (พ.ศ.2554-2558) โดยมีแนวคิดและหลักการมุ่งเน้นคุณภาพผู้เรียนเป็นหลักมีการพัฒนาตัวบ่งชี้มุ่งการประเมินผลผลิต ผลลัพธ์และผลกระทบ มากกว่าปัจจัยนำเข้าและกระบวนการ กำเนินถึงลักษณะและประเภทของสถานศึกษา เน้นตัวบ่งชี้ทั้งคุณภาพและปริมาณ ทั้งเชิงบวกและลบ ตระหนักถึงความสำคัญของปัจจัย ข้อจำกัด

ตลอดจนวัฒนธรรมและความเป็นไทย (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) , 2555: 16) ด้วยเหตุผลดังกล่าว โรงเรียนที่มีคุณภาพระดับดีและโรงเรียนที่มีคุณภาพระดับปรับปรุงตามกรอบการประเมินคุณภาพจากภายนอกกรอบสองผู้บริหารมีบทบาทในการบริหารแหล่งเรียนรู้ไม่แตกต่างกัน

3. ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยบทบาทในการบริหารแหล่งเรียนรู้ของผู้บริหาร โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 ที่โดยภาพรวมผู้บริหารมีบทบาทอยู่ในระดับมากในทุกด้าน ในด้านการส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ และด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม การใช้แหล่งเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าด้านอื่นๆ ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะดังนี้

3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

3.1.1 ข้อเสนอแนะสำหรับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 ควรนำผลการวิจัยไปกำหนดเป็นแนวทางในส่งเสริมโรงเรียนดังนี้

- 1) ควรกำหนดนโยบาย และวางแผน พัฒนาแหล่งเรียนรู้โดยการส่งเสริมให้โรงเรียนใช้แหล่งเรียนรู้ในการจัดการเรียนการสอน
- 2) ควรกำหนดยุทธศาสตร์ในการจัดระบบการนิเทศและช่วยเหลือโรงเรียน โดยอาจมีมาตรการในการกำกับดูแลผู้บริหาร โรงเรียนให้มีการนิเทศ กำกับ และติดตามการจัดการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง
- 3) ควรกำหนดยุทธศาสตร์ในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียน โดยการสนับสนุนงบประมาณหรือทรัพยากรในการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ หรือ มีการจัดตั้งกลุ่มเครือข่ายการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ระหว่างโรงเรียนเพื่อให้มีการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ร่วมกัน

3.1.2 ข้อเสนอแนะสำหรับสถานศึกษา

ผู้บริหารสถานศึกษา ควรนำผลการวิจัยนี้ไปเป็นแนวทางในการพัฒนาโรงเรียน ดังนี้

- 1) วางแผนส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนในกระบวนการจัดการเรียนการสอน
- 2) จัดระบบการนิเทศ กำกับ และติดตามการใช้แหล่งเรียนรู้ให้มีความต่อเนื่องโดยอาจเชิญบุคคลภายนอกหรือศึกษานิเทศก์มาร่วมนิเทศ

3) สนับสนุนและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพพร้อมใช้ในการจัดการเรียนการสอน

4) ส่งเสริมและสนับสนุนครูและบุคลากรสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ในการจัดการเรียนการสอน

3.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ในการศึกษาวิจัยครั้งต่อไปควรมีการศึกษาวิจัยตามแนวทางดังนี้

3.2.1 ควรทำการวิจัยเกี่ยวกับบทบาทในการเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนจากแหล่งเรียนรู้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรศาสนา องค์กรเอกชน หรือองค์กรอื่นๆที่มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเพื่อเป็นแนวทางในพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในจังหวัดสระแก้ว

3.2.2 ควรทำการวิจัยในเชิงลึกเกี่ยวกับการนิเทศ กำกับ ติดตามการใช้แหล่งเรียนรู้ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้ทราบปัญหาของกระบวนการนิเทศในการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 1

3.2.3 ควรทำการวิจัยเกี่ยวกับสภาพการบริหารแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียนในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือโรงเรียนในสังกัดกองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดนสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ทั้งนี้เพื่อให้ได้ข้อมูลในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 1

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กิ่งแก้ว อารีรักษ์. (2548). *การจัดการความรู้โดยใช้รูปแบบที่หลากหลาย*. กรุงเทพฯ: เมธิทิปส์.
- เก็จกนก เอื้อวงศ์. (2555). การนิเทศในสถานศึกษา. ใน *ประมวลสาระชุดวิชาการจัดการและการบริหารองค์การทางการศึกษา* หน้าที่ 8, น. 1-68. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- แจ่มทอง ศิริแสงเลิศ. (2555). การบริหารจัดการการเรียนรู้. ใน *ประมวลสาระชุดวิชาการจัดการและการบริหารองค์การทางการศึกษา* หน้าที่ 6, น. 1-87. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- เจือจันทร์ จงสถิตอยู่. (2547). แหล่งเรียนรู้: ฐานการเรียนรู้. *ศึกษาศาสตร์ มข.* 27(4), 2.
- ชนิดา วิเศษมิตนันท์. (2541). *การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน*. สงขลา: หน่วยศึกษานิเทศก์ กระทรวงศึกษาธิการ.
- ชัยรงค์ พรหมวงศ์. (2541). การบริหารองค์กรเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา. ใน *เอกสารการสอนชุดวิชาการบริหารศูนย์สื่อการศึกษา* หน้าที่ 1-7, น. 41-65. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- คำริ บุญชู. (2548). การใช้ประโยชน์จากแหล่งการเรียนรู้ในสถานศึกษา. *วารสารวิชาการ*, 8(1), 27-31.
- ทัศนีย์ อันติมานนท์. (2553). *การบริหารแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองตะกั่วป่า จังหวัดพังงา (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์)*. มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต, กรุงเทพฯ.
- ทัศนีย์ วงศ์ยืน. (2555). การบริหารงานวิชาการ. ใน *ประมวลสาระชุดวิชาการจัดการและการบริหารองค์การทางการศึกษา* หน้าที่ 4, น. 1-49. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- นวลจิตร เขากิรติพงษ์, เบญจลักษณ์ น้ำฟ้า, ชัดเจน ไทยแท้. (2545). *การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ*. กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัดภาพพิมพ์.
- เนาวรัตน์ ลิขิตวัฒน์เศรษฐ. (2544). แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนสร้างเพื่อเด็ก มิใช่สร้างเพื่อใคร. *วารสารวิชาการ*. 4(12), 29.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). *การวิจัยเบื้องต้น*. (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.

- เบญจมาศ สหะเดช. (2550). การบริหารแหล่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากทมมหานครเขต 2. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา, กรุงเทพฯ.
- ประทุม รอดประเสริฐ. (2547). นโยบายและการวางแผน หลักการและทฤษฎี. (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพฯ: เนติกุลการพิมพ์.
- ประจักษ์ บุญอารีย์. (2545). การใช้แหล่งการเรียนรู้ในท้องถิ่นเพื่อการศึกษา. กรุงเทพฯ: ครูทัศน์.
- ประยงค์ เนาวบุตร. (2555). การกิจของสถานศึกษา. ใน *ประมวลสาระชุดวิชาการจัดการและการบริหารองค์การทางการศึกษา* หน้าที่ 3, น. 1-42. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
- ปริญญา ไตรพรหม. (2552). การพัฒนาแนวทางการส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้สำหรับสถานศึกษาขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยาการศึกษา : โรงเรียนวัดท่าใหม่ โรงเรียนวัดศรีภวังค์และ โรงเรียนวัดลาดระโงง. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา, พระนครศรีอยุธยา.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2553). การบริหารงานวิชาการ. กรุงเทพฯ: พิมพ์ดี.
- พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542. (2542). ราชกิจจานุเบกษาฉบับกฤษฎีกา เล่ม 116 ตอนที่ 74 ก, น. 7-9.
- พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ.2546. (2546). ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 120 ตอนที่ 62 ก, น. 15.
- ไพรัช วัชช่วย. (2548). บทบาทของผู้บริหารเกี่ยวกับการใช้แหล่งเรียนรู้ในการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุราษฎร์ธานี เขต 3. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- พูลสุข สังข์รุ่ง. (2546). มนุษย์สัมพันธ์ในองค์การ. กรุงเทพฯ: สถาบันราชภัฏสวนดุสิต.
- มงคล พลภูมิ. (2551). สภาพการดำเนินงานพัฒนาแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานองคาย เขต 1. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, มหาสารคาม.
- มีศักดิ์ แสงศิลา. (2549). สภาพและปัญหาการบริหารแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดุรธานี. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี, อุดรธานี.

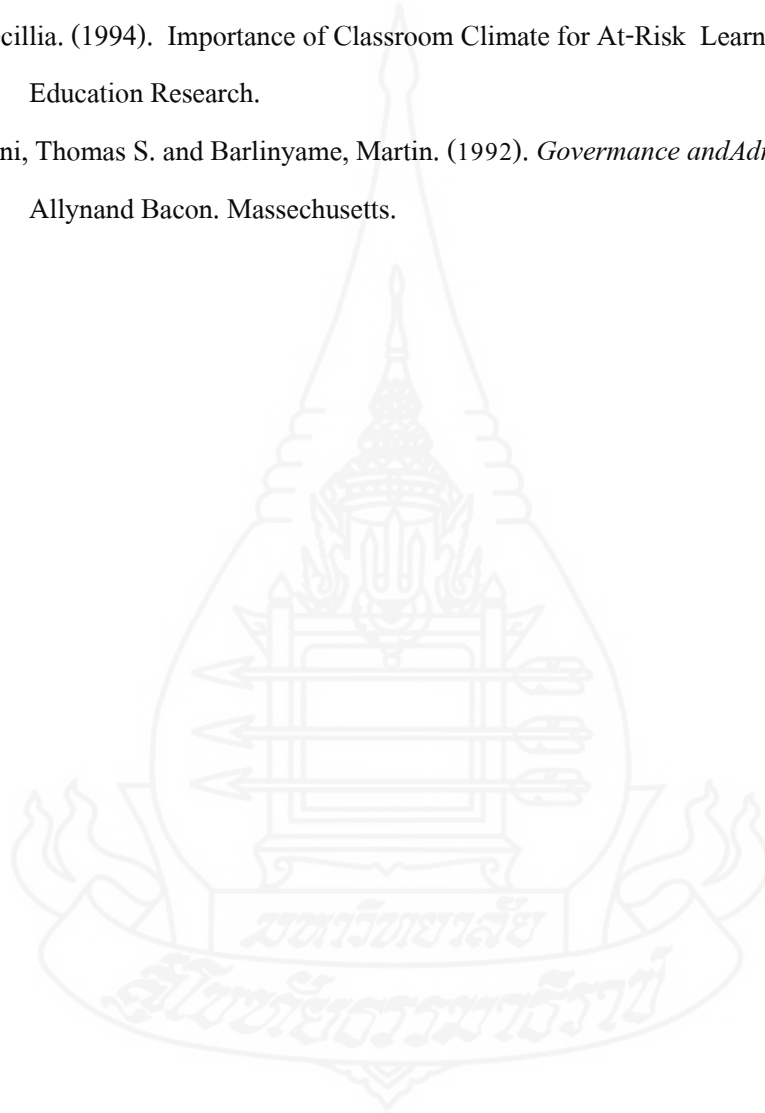

- วรจักร ใจแก้ว. (2554). การศึกษาสภาพการบริหารแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี, จันทบุรี.
- วรรณรดี โคตรบั้ง. (2552). บทบาทแหล่งเรียนรู้ทางวัฒนธรรมของพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นจังหวัดเลย มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย, เลย.
- วิชัย ฤกษ์ภูริพัฑ. (2548). รายงานการวิจัยการจัดการเรียนรู้ของแหล่งเรียนรู้ตลอดชีวิต:อุทยานวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. กรุงเทพฯ: ม.ป.ท.
- วิทยา ด้านธำรงกุล. (2546). การบริหาร. กรุงเทพฯ: เวิร์ดเวฟ เอ็ดดูเคชั่น.
- ศศิธร ภิรมย์นภา. (2550). การศึกษาสภาพการดำเนินงานแหล่งเรียนรู้เพื่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนในอำเภอบ้านนาสาร จังหวัดสุราษฎร์ธานี. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี, สุราษฎร์ธานี.
- ศิริพร กองแก้ว. (2548). สภาพและปัญหาการบริหารแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนสังกัดเทศบาลจังหวัดลพบุรี. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี, ลพบุรี.
- สมศักดิ์ สินธุระเวชญ์. (2542). มุ่งสู่คุณภาพการศึกษา. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- สิทธิ ชีรสรณ์. (2552). แนวคิดพื้นฐานทางการวิจัย. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้วเขต 1. (2553). ข้อมูลสารสนเทศทางการศึกษาของจังหวัดสระแก้ว. สระแก้ว: ม.ป.ท.
- _____. (2555). แผนกลยุทธ์สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 ฉบับที่ 4. สระแก้ว: ม.ป.ท.
- เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์. (2551). ภาวะผู้นำ. ใน *ประมวลสาระชุดวิชาทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหารสถานศึกษา* หน้าที่ 5, น. 33-34. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2547). การใช้แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนและชุมชน กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา.
- _____. (2550). แหล่งเรียนรู้โรงเรียนดีใกล้บ้าน. กรุงเทพฯ: เสมอธรรม.

- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2552). *แนวทางการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551* (ฉบับใช้ในโรงเรียนโครงการนำร่องการใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551). กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์ การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- _____. (ม.ป.ป.). *แนวทางการพัฒนาแหล่งการเรียนรู้และการใช้นวัตกรรมในการจัดการเรียนรู้*. กรุงเทพมหานคร: ม.ป.ท.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545). *คู่มือแหล่งเรียนรู้เรื่องสถานที่และบุคคลสำคัญของชาติไทย*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน). (2555). *คู่มือการประเมินคุณภาพภายนอกกรอบสาม(พ.ศ.2554-2558)ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ฉบับสถานศึกษา(แก้ไขเพิ่มเติม พฤศจิกายน 2554)*. กรุงเทพฯ: ออฟเซต พลัส.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2552). *รายงานการวิจัย การพัฒนามาตรฐานแหล่งการเรียนรู้*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- _____. (2554). *รายงานผลการดำเนินงานขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง ในช่วง พ.ศ.2552-2554*. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟิก.
- สายสุนีย์ แสงเขื่อนแก้ว. (2547). *การบริหารแหล่งเรียนรู้เพื่อการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของโรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษาลำพูน เขต 2. (การค้นคว้าอิสระปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์)*. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.
- สุนน อมรวีวัฒน์. (2544). *กระบวนการเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ในชุมชนและธรรมชาติ*. กรุงเทพฯ: วัฒนาพานิช.
- สุมาลี สังข์ศรีและคณะ. (2548). *รายงานการวิจัยการจัดการเรียนรู้ของแหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต:พิพิธภัณฑ์*. กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์.
- อดิพันธ์ อมาตยคง. (2552). *การจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสงคราม. (การค้นคว้าอิสระปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์)*. มหาวิทยาลัยศิลปากร, นครปฐม.
- อัศวิน งอยผลา. (2552). *สภาพและปัญหาการใช้แหล่งเรียนรู้ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากลนครเขต1. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์)*. มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, สกลนคร.

- อ้อมใจ วงษ์มณฑา. (2548). แหล่งเรียนรู้เพื่อการศึกษา. *วารสารรัฐสมิแลมมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี*, 26(3), 32.
- อาชัญญา รัตนอุบล และคณะ. (2548). รายงานการวิจัยการจัดการเรียนรู้ของแหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต:ห้องสมุดประชาชน. กรุงเทพฯ: วิ.ที.ซี.คอมมิวเคชั่น.
- อารี สนั่นดี. (2549). บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาห้องสมุดโรงเรียนให้เป็นแหล่งเรียนรู้ที่สำคัญของโรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรีเขต 2. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร, กรุงเทพฯ.
- อุทัย บุญประเสริฐ. (2546). การบริหารจัดการสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อำรุง จันทวานิช. (2547). แนวทางการบริหารและการพัฒนาสถานศึกษาสู่โรงเรียนคุณภาพ. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.
- American Association of School Administrator. (1955). *Staff Relations in School Administration*. Washington D.C : copyright.
- Brayboy-Locklear, Jennifer. (2003). *The Motivational Influence of the School Environment on the Resiliency of Native American High School Students in Selected North Carolina Public Schools*. Dissertation Abstracts International. 64(04): 1158-A.
- Burks, Freda. and Anne, Ellis. (1994). Nature and Extent of School Library use in selected High School in The Greater Dallas-Fort Worth, Texas Area, Dissertation. Abstracts International. 50(8), 2286.
- Cronbach, Lee J. (1990). *Essentials of Psychological Testing*. 5th ed. New York: Harper Collins.
- Campbell, Ronald F.; John E. Corbally, and Raphael. (1983) . Nystand. International to Education Administration 6nded. Massachusetts.
- Indriyanto , B. (1993). *The relative contribution of home and community resources to primary student achievement in Indonesia*. (Ed.D. Dissertation State University of New York at Albany). Retrieved from <http://proquest.umi.com/pqdweb/?did=745452221&sid=3&Fmt=2&clientId=71090&RQT=309&VName=PQD>.
- Koontz, H. and O'Donnell, C. (1972). *Principle of Management* New York: Mc Graw hill Book.

- Mullins, Jouce A. (1999). *How field trips in natural areas associated with museums, Arboreta and Aquaria impact the educational experiences of teachers and Students*. (Ph.D. Dissertation The University of Southern Mississippi). Retrieved from <http://proquest.umi.com/pqdweb/?did=732887461&sid=17&Fmt=2&clientId=71090&RQT=309&VName=PQD>.
- Pierce, Cecillia. (1994). Importance of Classroom Climate for At-Risk Learners The Journal of Education Research.
- Sergiovanni, Thomas S. and Barlinaryame, Martin. (1992). *Governance and Administration* 3Th ed. Allynand Bacon. Masseurhusses.

ภาคผนวก

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

สภามหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

ภาคผนวก ก

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิตรวจพิจารณาเครื่องมือ

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิตรวจพิจารณาเครื่องมือ

1. **ชื่อ** รศ.ดร.สมคิด พรหมจู้
สถานที่ทำงาน สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
วุฒิการศึกษา กศ.บ., กศ.ม. (การวัดผลการศึกษา) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
 ค.ด. (การวัดและประเมินผลการศึกษา) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
2. **ชื่อ** ผศ.ดร.หทัยรัตน์ ทับพร
สถานที่ทำงาน คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
วุฒิการศึกษา ค.บ.(เกียรตินิยม) สาขาวิชาภาษาไทยและภาษาอังกฤษ จากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
 ค.ม.(การสอนภาษาไทย) จากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
 ค.ด.(พัฒนศึกษา) จากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ประสบการณ์หรือความชำนาญ อาจารย์ประจำภาควิชาภาษาไทย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา
3. **ชื่อ** ดร.สุรัตน์ ไชยชมภู
สถานที่ทำงาน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา จังหวัดชลบุรี
วุฒิการศึกษา กศ.บ. (หลักสูตรและการสอน) จากวิทยาลัยวิชาการศึกษาบางแสน
 M.Ed. มหาวิทยาลัย Middle Tennessee State University อเมริกา
 กศ.ด. (การบริหารการศึกษา) จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร
ประสบการณ์หรือความชำนาญ อาจารย์ประจำศูนย์นวัตกรรมการบริหารและผู้นำทางการศึกษา
4. **ชื่อ** นายเรือง จันทพันธ์
สถานที่ทำงาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1
วุฒิการศึกษา ศษ.ม. บริหารการศึกษา จากมหาวิทยาลัยรามคำแหง
ประสบการณ์หรือความชำนาญ รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1
 วิทยฐานะรองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชำนาญการพิเศษ
5. **ชื่อ** นายสุรศักดิ์ ศรีฉรินทร์
สถานที่ทำงาน โรงเรียนวังน้ำเย็นวิทยาคม จังหวัดสระแก้ว
วุฒิการศึกษา กศ.ม.บริหารการศึกษา จากมหาวิทยาลัยบูรพา
ประสบการณ์หรือความชำนาญ ผู้อำนวยการสถานศึกษา วิทยฐานะผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ

ภาคผนวก ข

สำเนาหนังสือขอความร่วมมือในการวิจัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

สภามหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

ที่ ศบ 0522.16 (บ) 264

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช
สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี 11120

30 กรกฎาคม พ.ศ. 2557

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือวิจัย

เรียน รองศาสตราจารย์ ดร.สมคิด พรหมจ้อย

สิ่งที่ส่งมาด้วย โครงร่างวิทยานิพนธ์ จำนวน 1 ชุด

ด้วย นายสุรเกียรติ งามเลิศ นักศึกษาหลักสูตรบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ แขนง
วิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง บทบาทใน
การบริหารแหล่งเรียนรู้ของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต
1 ตามโครงการวิทยานิพนธ์ที่แนบมาด้วยนี้

การจัดทำวิทยานิพนธ์เรื่องดังกล่าว นักศึกษาได้จัดทำเครื่องมือที่จะเก็บรวบรวมข้อมูลและได้รับ
ความเห็นชอบเบื้องต้นจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ไว้ชิ้นหนึ่งแล้ว แต่เพื่อให้เครื่องมือที่จัดทำนั้นมี
ความครอบคลุมเนื้อหาวิชา แนวปฏิบัติ และสอดคล้องกับหลักและกระบวนการวิจัย ทางสาขาวิชา
ศึกษาศาสตร์ จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านในฐานะผู้ทรงคุณวุฒิด้านบริหารการศึกษาได้โปรดพิจารณา
ตรวจสอบและให้ความคิดเห็นเพื่อการปรับปรุงเครื่องมือการวิจัยของนักศึกษาผู้นี้ด้วย สำหรับรายละเอียด
อื่นๆ นักศึกษาจะนำเรียนด้วยตนเอง

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านเป็นอย่างดี จึง
ขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรรณพ จินะวัฒน์)

ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา

โทร. 0-2504-8505 โทรสาร. 0-2503-3566-7

หมายเลขโทรศัพท์นักศึกษา 0-8951-9835-3

ที่ ศธ 0522.16 (บ) 264

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี 11120

30 กรกฎาคม พ.ศ. 2557

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือวิจัย

เรียน ดร.หทัยรัตน์ ทับพร

สิ่งที่ส่งมาด้วย โครงร่างวิทยานิพนธ์ จำนวน 1 ชุด

ด้วย นายสุรเกียรติ งามเลิศ นักศึกษาหลักสูตรบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ แขนง
วิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง บทบาทใน
การบริหารแหล่งเรียนรู้ของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต
1 ตามโครงการวิทยานิพนธ์ที่แนบมาด้วยนี้

การจัดทำวิทยานิพนธ์เรื่องดังกล่าว นักศึกษาได้จัดทำเครื่องมือที่จะเก็บรวบรวมข้อมูลและได้รับ
ความเห็นชอบเบื้องต้นจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ไว้ชั้นหนึ่งแล้ว แต่เพื่อให้เครื่องมือที่จัดทำนั้น
มีความครอบคลุมเนื้อหาวิชา แนวปฏิบัติ และสอดคล้องกับหลักและกระบวนการวิจัย ทางสาขาวิชา
ศึกษาศาสตร์ จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านในฐานะผู้ทรงคุณวุฒิด้านบริหารการศึกษาได้โปรดพิจารณา
ตรวจสอบและให้ความคิดเห็นเพื่อการปรับปรุงเครื่องมือการวิจัยของนักศึกษาผู้นี้ด้วย สำหรับรายละเอียด
อื่นๆนักศึกษาจะนำเรียนด้วยตนเอง

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านเป็นอย่างดี จึง
ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรรณพ จินะวัฒน์)

ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา

โทร. 0-2504-8505 โทรสาร. 0-2503-3566-7

หมายเลขโทรศัพท์นักศึกษา 0-8951-9835-3

ที่ ศธ 0522.16 (บ) ๕๖4

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี 11120

30 กรกฎาคม พ.ศ. 2557

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือวิจัย

เรียน ดร.สุรัตน์ ไชยชมภู

สิ่งที่ส่งมาด้วย โครงร่างวิทยานิพนธ์ จำนวน 1 ชุด

ด้วย นายสุรเกียรติ งามเลิศ นักศึกษาหลักสูตรบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ แขนง
วิชาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง บทบาทใน
การบริหารแหล่งเรียนรู้ของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต
1 ตามโครงการวิทยานิพนธ์ที่แนบมาด้วยนี้

การจัดทำวิทยานิพนธ์เรื่องดังกล่าว นักศึกษาได้จัดทำเครื่องมือที่จะเก็บรวบรวมข้อมูลและได้รับ
ความเห็นชอบเบื้องต้นจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ไว้ชิ้นหนึ่งแล้ว แต่เพื่อให้เครื่องมือที่จัดทำนั้นมี
ความครอบคลุมเนื้อหาวิชา แนวปฏิบัติ และสอดคล้องกับหลักและกระบวนการวิจัย ทางสาขาวิชา
ศึกษาศาสตร์ จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านในฐานะผู้ทรงคุณวุฒิด้านบริหารการศึกษได้โปรดพิจารณา
ตรวจสอบและให้ความคิดเห็นเพื่อการปรับปรุงเครื่องมือการวิจัยของนักศึกษาผู้นี้ด้วย สำหรับรายละเอียด
อื่นๆ นักศึกษาจะนำเรียนด้วยตนเอง

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านเป็นอย่างดี จึง
ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธรรณพ จินะวัฒน์)

ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา

โทร. 0-2504-8505 โทรสาร. 0-2503-3566-7

หมายเลขโทรศัพท์นักศึกษา 0-8951-9835-3

ที่ ศธ 0522.16 (บ)/ 264

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี 11120

30 กรกฎาคม พ.ศ. 2557

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือวิจัย

เรียน นายเรือง จันทพันธ์

สิ่งที่ส่งมาด้วย โครงร่างวิทยานิพนธ์ จำนวน 1 ชุด

ด้วย นายสุรเกียรติ งามเลิศ นักศึกษาหลักสูตรบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ แขนง
วิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง บทบาทใน
การบริหารแหล่งเรียนรู้ของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต
1 ตามโครงการวิทยานิพนธ์ที่แนบมาด้วยนี้

การจัดทำวิทยานิพนธ์เรื่องดังกล่าว นักศึกษาได้จัดทำเครื่องมือที่จะเก็บรวบรวมข้อมูลและได้รับ
ความเห็นชอบเบื้องต้นจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ไว้ขั้นหนึ่งแล้ว แต่เพื่อให้เครื่องมือที่จัดทำนั้นมี
ความครอบคลุมเนื้อหาวิชา แนวปฏิบัติ และสอดคล้องกับหลักและกระบวนการวิจัย ทางสาขาวิชา
ศึกษาศาสตร์ จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านในฐานะผู้ทรงคุณวุฒิด้านบริหารการศึกษาได้โปรดพิจารณา
ตรวจสอบและให้ความคิดเห็นเพื่อการปรับปรุงเครื่องมือการวิจัยของนักศึกษาผู้นี้ด้วย สำหรับรายละเอียด
อื่นๆนักศึกษาจะนำเรียนด้วยตนเอง

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านเป็นอย่างดี จึง
ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรรณพ จินะวัฒน์)

ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา

โทร. 0-2504-8505 โทรสาร. 0-2503-3566-7

หมายเลขโทรศัพท์นักศึกษา 0-8951-9835-3

ที่ ศธ 0522.16 (บ) 264

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี 11120

30 กรกฎาคม พ.ศ. 2557

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือวิจัย

เรียน นายสุรศักดิ์ ศรีณรินทร์

สิ่งที่ส่งมาด้วย โครงการวิทยานิพนธ์ จำนวน 1 ชุด

ด้วย นายสุรเกียรติ งามเลิศ นักศึกษาหลักสูตรบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ แขนง
วิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง บทบาทใน
การบริหารแหล่งเรียนรู้ของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต
1 ตามโครงการวิทยานิพนธ์ที่แนบมาด้วยนี้

การจัดทำวิทยานิพนธ์เรื่องดังกล่าว นักศึกษาได้จัดทำเครื่องมือที่จะเก็บรวบรวมข้อมูลและได้รับ
ความเห็นชอบเบื้องต้นจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ไว้ชั้นหนึ่งแล้ว แต่เพื่อให้เครื่องมือที่จัดทำนั้นมี
ความครอบคลุมเนื้อหาวิชา แนวปฏิบัติ และสอดคล้องกับหลักและกระบวนการวิจัย ทางสาขาวิชา
ศึกษาศาสตร์ จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านในฐานะผู้ทรงคุณวุฒิด้านบริหารการศึกษาได้โปรดพิจารณา
ตรวจสอบและให้ความคิดเห็นเพื่อการปรับปรุงเครื่องมือการวิจัยของนักศึกษาผู้นี้ด้วย สำหรับรายละเอียด
อื่นๆนักศึกษาจะนำเรียนด้วยตนเอง

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านเป็นอย่างดี จึง
ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรรณพ จินะวัฒน์)

ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา

โทร. 0-2504-8505 โทรสาร. 0-2503-3566-7

หมายเลขโทรศัพท์นักศึกษา 0-8951-9835-3

ที่ ศธ 0522.16 (บ)/ 301

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราชา
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี 11120

18 กันยายน 2557

เรื่อง ขออนุญาตให้นักศึกษาทดลองเครื่องมือ

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1

ด้วยนายสุรเกียรติ งามเลิศ นักศึกษาหลักสูตรบัณฑิตศึกษา แขนงวิชาบริหารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราชา กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง บทบาทในการบริหารแหล่งเรียนรู้ของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1

ในการนี้ นักศึกษาจำเป็นต้องใช้เครื่องมือในการวิจัยโดยใช้แบบสอบถาม ทั้งนี้จะมีให้เป็นการรบกวนเวลาเรียนตามปกติของนักเรียน และผลการวิจัยที่ได้จะเป็นประโยชน์แก่งานวิชาการสืบไป

จึงเรียนมาเพื่อขออนุญาตจากท่าน ในการอนุญาตให้นักศึกษาได้ทดลองเครื่องมือ ตามวัน เวลา และรายละเอียดที่นักศึกษาเสนอมาพร้อมนี้ หวังว่าจะได้รับความกรุณาจากท่าน และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. นิธิพัฒน์ เมฆจร)

รองประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

รักษาราชการแทน

ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา

โทร. 0-2504-8505

โทรสาร. 0-2503-3566-7

เบอร์โทรศัพท์นักศึกษา 089-519-8353

ที่ ศธ 0522.16 (บ)/ ๖๐๙

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี 11120

1 ตุลาคม 2557

เรื่อง ขออนุญาตให้นักศึกษาเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1

ด้วยนายสุรเกียรติ์ งามเลิศ นักศึกษาหลักสูตรบัณฑิตศึกษา แขนงวิชาบริหารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช กำลังทำวิทยานิพนธ์เรื่อง บทบาทในการบริหาร แหล่งเรียนรู้ของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1

ในการนี้ นักศึกษาจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัยจากสถานศึกษาในสังกัดของท่านตาม รายชื่อสถานศึกษาที่ส่งมาด้วยแล้ว

จึงเรียนมาเพื่อขออนุญาตจากท่านในการอนุญาตให้นักศึกษาดำเนินการเก็บข้อมูลเพื่อ การวิจัยตามวัน เวลา และรายละเอียดที่นักศึกษาเสนอมาพร้อมนี้ หวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่าน และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรรณพ จินะวัฒน์)
ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา
โทร. 0-2504-8505
โทรสาร. 0-2503-3566-7
เบอร์โทรศัพท์นักศึกษา 0895198353

ที่ ศธ 04153 /จ.3538

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
สระแก้ว เขต 1 อำเภอเมืองสระแก้ว
จังหวัดสระแก้ว 27000

๑, ตุลาคม 2557

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียน

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัยจำนวน 4 ชุด

เนื่องด้วย นายสุรเกียรติ งามเลิศ นักศึกษาหลักสูตรบัณฑิตศึกษา แขนงวิชาบริหาร
การศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช กำลังทำวิทยานิพนธ์เรื่อง บทบาทใน
การบริหารแหล่งเรียนรู้ของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1

ในการนี้ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชได้ขอความอนุเคราะห์มายังเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 เพื่อขออนุญาตให้นักศึกษาเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามจากสถานศึกษาของท่าน
จำนวน 4 ชุด ทั้งนี้จะมีให้เป็นการรบกวนเวลาเรียนตามปกติของนักเรียน และผลการวิจัยที่ได้จะเป็น
ประโยชน์แก่งานวิชาการสืบไป

จึงเรียนมาเพื่อทราบและขอความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

๗,

(นายพีระพงษ์ ไชยทองศรี)

รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ปฏิบัติราชการแทน
ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1

ภาคผนวก ค
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

คำชี้แจง

แบบสอบถามนี้มีวัตถุประสงค์ที่จะสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทในการบริหารแหล่งเรียนรู้ของผู้บริหาร โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 ข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามผู้วิจัยจะนำไปวิเคราะห์ในภาพรวม ซึ่งไม่มีผลกระทบต่อหน้าที่การงานของท่านแต่อย่างใด จึงขอความกรุณาให้ท่านได้โปรดพิจารณาตอบแบบสอบถามตามสภาพความเป็นจริง

แบบสอบถามแบ่งเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับบทบาทในการบริหารแหล่งเรียนรู้ของผู้บริหาร โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1

ตอนที่ 3 แบบสอบถามปลายเปิดสอบถามเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะในการบริหารแหล่ง

เรียนรู้ของผู้บริหาร โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1

ตอนที่ 1

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดกาเครื่องหมาย ลงในช่อง หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่าน

1. สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

- ตำแหน่ง ผู้อำนวยการ โรงเรียนหรือผู้รักษาราชการแทน
 ครูปฏิบัติหน้าที่หัวหน้าฝ่ายวิชาการ
 ครูปฏิบัติหน้าที่หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้
 ครูที่รับผิดชอบหลักในงานวิชาการ

2. ขนาดโรงเรียน

- ขนาดเล็ก มีจำนวนนักเรียนต่ำกว่า 120 คน
 ขนาดกลาง มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 121-300 คน
 ขนาดใหญ่ มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 300 คน ขึ้นไป

3. ผลการประเมินคุณภาพภายนอกของโรงเรียนจาก สมศ.รอบสอง ปี พ.ศ. 2549-2553

- ผลการประเมินในภาพรวม ได้รับการรับรองมาตรฐานจาก สมศ.
 ไม่ได้รับการรับรองมาตรฐานจาก สมศ.

ตอนที่ 2

บทบาทในการบริหารแหล่งเรียนรู้ของผู้บริหารโรงเรียน

คำชี้แจง โปรดแสดงความคิดเห็นในระดับใดระดับหนึ่งเมื่อพิจารณาตัดสินใจแล้วกรุณาใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่าง 1-5 เพียงช่องเดียว แบบสอบถามในแต่ละข้อ จะมี 5 ระดับดังนี้

5 หมายถึง	มีการปฏิบัติรายการนั้นอยู่ในระดับ	มากที่สุด
4 หมายถึง	มีการปฏิบัติรายการนั้นอยู่ในระดับ	มาก
3 หมายถึง	มีการปฏิบัติรายการนั้นอยู่ในระดับ	ปานกลาง
2 หมายถึง	มีการปฏิบัติรายการนั้นอยู่ในระดับ	น้อย
1 หมายถึง	มีการปฏิบัติรายการนั้นอยู่ในระดับ	น้อยที่สุด

ตัวอย่าง

ข้อที่	รายการ	ระดับการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
0	ประชุมวางแผนจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี	✓				

จากตัวอย่างข้อ 0 ถ้าท่านได้พิจารณาแล้วมีความคิดเห็นว่าโรงเรียนของท่านมีการประชุมวางแผนจัดทำแผนปฏิบัติการของโรงเรียนในระดับ มากที่สุด จึงขีด ✓ ลงในช่อง 5

ข้อที่	ผู้บริหารโรงเรียนดำเนินการเกี่ยวกับรายการ ในเรื่องต่อไปนี้เพียงใด	ระดับการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
ด้านการวางแผนการบริหารแหล่งเรียนรู้						
1	กำหนดนโยบายพัฒนาแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียน อย่างชัดเจน					
2	กำหนดให้มีการจัดทำแผนงานบริหารจัดการ แหล่งเรียนรู้					
3	กำหนดวัตถุประสงค์อย่างชัดเจนในการพัฒนา แหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียน					
4	กำหนดให้มีการจัดทำรายละเอียดในการพัฒนา แหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียน					
5	แต่งตั้งคณะทำงานในการสำรวจแหล่งเรียนรู้ทั้ง ภายในและภายนอกโรงเรียน					
6	แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานในการพัฒนา แหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียน					
7	กำหนดปฏิทินการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการบริหาร จัดการแหล่งเรียนรู้					
8	กำหนดให้มีการสำรวจและจัดทำทะเบียนแหล่ง เรียนรู้ภายในชุมชน					
9	วางแผนร่วมกับครูในการปรับปรุงบรรยากาศ และสิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียนให้เป็นแหล่ง เรียนรู้					
10	ประชุมชี้แจงขั้นตอนการดำเนินงานบริหาร จัดการแหล่งเรียนรู้ให้ครูรับทราบ					
11	ประชาสัมพันธ์นโยบายและแผนการบริหาร แหล่งเรียนรู้ให้ผู้ปกครองและชุมชนรับทราบ					

ข้อที่	ผู้บริหารโรงเรียนดำเนินการเกี่ยวกับรายการ ในเรื่องต่อไปนี้เพียงใด	ระดับการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
ด้านการสนับสนุนทรัพยากรในการบริหารแหล่งเรียนรู้						
12	มอบหมายให้ครูดำเนินการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ที่เหมาะสม					
13	จัดหาและจัดสรรงบประมาณเพื่อการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้เพียงพอ					
14	จัดหาสื่อ อุปกรณ์ และเทคโนโลยีที่เหมาะสมในการดำเนินงานพัฒนาแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียน					
15	ส่งเสริมให้มีการสำรวจและประสานงานกับปราชญ์ท้องถิ่นและแหล่งเรียนรู้ในชุมชน					
16	อำนวยความสะดวกในการเชิญวิทยากรท้องถิ่น มาสาธิต หรือให้ความรู้แก่ครู และนักเรียน					
17	ปรับปรุงสภาพแวดล้อม และอาคารสถานที่ภายในโรงเรียนให้เป็นแหล่งเรียนรู้					
18	สนับสนุนให้ครูนำเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้					
19	สนับสนุนและส่งเสริมให้ครูเข้าร่วมการอบรมสัมมนา หรือพัฒนาตนเองในการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง					
ด้านการส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้						
20	จัดอบรมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการใช้แหล่งเรียนรู้ในการจัดการเรียนการสอน					
21	จัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับการใช้แหล่งเรียนรู้ในการจัดการเรียนการสอน					
22	กำหนดให้ครูนำแหล่งเรียนรู้มาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างหลากหลาย					

ข้อที่	ผู้บริหารโรงเรียนดำเนินการเกี่ยวกับรายการ ในเรื่องต่อไปนี้เพียงใด	ระดับการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
ด้านการส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ (ต่อ)						
23	ชมเชยและให้กำลังใจครูที่ใช้แหล่งเรียนรู้ที่ หลากหลายในกิจกรรมการเรียนการสอน					
24	สนับสนุนและส่งเสริมให้ครูจัดการเรียนการ สอนโดยปราชญ์ท้องถิ่นหรือจากแหล่งเรียนรู้ใน ชุมชน					
25	อำนวยความสะดวกในการเชิญวิทยากรท้องถิ่น มาให้ความรู้ในการจัดการเรียนการสอน					
26	ส่งเสริมให้ครูทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนา การจัดการเรียนการสอนจากแหล่งเรียนรู้					
27	ให้รางวัลสำหรับครูที่มีผลงานดีเด่นในการจัด กิจกรรมการเรียนการสอนจากแหล่งเรียนรู้					
28	ส่งเสริมให้มีการเผยแพร่ผลงานเกี่ยวกับ การจัดการเรียนการสอนจากแหล่งเรียนรู้					
ด้านกรณีศึกษา กำกับ ติดตามการใช้แหล่งเรียนรู้						
29	กำหนดนโยบายการนิเทศการใช้แหล่งเรียนรู้โดย เน้นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างเพื่อนครู					
30	จัดให้มีกระบวนการนิเทศภายในอย่างเป็นระบบ					
31	ดำเนินการสร้างเครือข่ายการนิเทศภายในโรงเรียน					
32	จัดทำตารางหรือปฏิทินการนิเทศการใช้แหล่ง เรียนรู้					
33	แต่งตั้งคณะครูให้เป็นผู้นิเทศ กำกับ ติดตามการ ใช้แหล่งเรียนรู้ในการจัดการเรียนการสอน					
34	สร้างเครือข่ายการนิเทศโดยเชิญบุคคล ภายนอก มาร่วมนิเทศ					
35	จัดให้มีการจัดทำเครื่องมือสำหรับใช้ในการ นิเทศอย่างหลากหลาย					

ข้อที่	ผู้บริหารโรงเรียนดำเนินการเกี่ยวกับรายการ ในเรื่องต่อไปนี้เพียงใด	ระดับการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตามการใช้แหล่งเรียนรู้ (ต่อ)						
36	ใช้เทคนิควิธีการนิเทศติดตามการใช้แหล่งเรียนรู้ อย่างเหมาะสม					
37	ติดตามการใช้แหล่งเรียนรู้ในการจัดการเรียนการ สอนอย่างต่อเนื่อง					
38	ให้คำแนะนำช่วยเหลือครูเกี่ยวกับการใช้แหล่ง เรียนรู้ในการจัดการเรียนการสอน					
39	แนะนำให้ครูใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชนและ ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการจัดการเรียนการสอน					
40	กำกับ ติดตาม การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ของครูทุกคนอย่างใกล้ชิดสม่ำเสมอ และต่อเนื่อง					
ด้านการประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้						
41	ประเมินความเหมาะสมของแหล่งเรียนรู้ก่อน นำมาใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอน					
42	ประเมินความเป็นไปได้ในการใช้แหล่งเรียนรู้ เพื่อจัดกิจกรรมการเรียนการสอน					
43	กำหนดตัวบ่งชี้ และเกณฑ์ในการประเมินการใช้ แหล่งเรียนรู้ในการจัดการเรียนการสอน					
44	ให้ครูมีส่วนร่วมในการกำหนดตัวบ่งชี้ และ เกณฑ์ในการประเมินการใช้แหล่งเรียนรู้ในการ จัดการเรียนการสอน					
45	แนะนำครูเกี่ยวกับวิธีการประเมินการใช้แหล่ง เรียนรู้ในการจัดการเรียนการสอน					
46	ติดตามการปฏิบัติงานของครูในการใช้แหล่ง เรียนรู้จัดกิจกรรมการเรียนการสอน					

ข้อที่	ผู้บริหารโรงเรียนดำเนินการเกี่ยวกับรายการ ในเรื่องต่อไปนี้เพียงใด	ระดับการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
ด้านการประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้ (ต่อ)						
47	ตรวจสอบกระบวนการทำงานของครูเพื่อให้เกิดการพัฒนาและใช้แหล่งเรียนรู้ในการจัดการเรียนการสอน					
48	สำรวจปัญหาอุปสรรคในการใช้แหล่งเรียนรู้ในการจัดการเรียนการสอน					
49	ปรับปรุง แก้ไขปัญหาและการทำงานในการพัฒนา และใช้แหล่งเรียนรู้ในการจัดการเรียนการสอน					
50	แนะนำให้ครูใช้วิธีการประเมินผลการจัดการเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้อย่างหลากหลาย					
51	ส่งเสริมให้ครูใช้ผลการประเมินการจัดการเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้มาพัฒนาการจัดการเรียนการสอน					
52	กำกับและติดตามการใช้แหล่งเรียนรู้ในการจัดการเรียนการสอนของครูอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ					
53	กำหนดให้ครูสรุปและรายงานผลการจัดการเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้เพื่อนำข้อมูลไปพัฒนาการเรียนการสอน					
54	ประเมินคุณค่าของแหล่งเรียนรู้ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนเป็นประจำทุกภาคเรียน หรือทุกปีการศึกษา					
55	ประเมินความพึงพอใจของครูเกี่ยวกับการใช้แหล่งเรียนรู้ในการจัดการเรียนการสอน					
56	ประเมินความพึงพอใจของผู้เรียนเกี่ยวกับการใช้แหล่งเรียนรู้ในการจัดการเรียนการสอน					

ตอนที่ 3

ปัญหาและข้อเสนอแนะ

คำชี้แจง โปรดแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะในการบริหารแหล่งเรียนรู้

1. ปัญหาเกี่ยวกับการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ (โปรดระบุ)

1.1.....

.....

.....

1.2.....

.....

.....

1.3.....

.....

.....

2. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ (โปรดระบุ)

2.1.....

.....

.....

2.2.....

.....

.....

2.3.....

.....

.....

ขอขอบคุณทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามเป็นอย่างดี

ภาคผนวก ง
ค่าคุณภาพของเครื่องมือการวิจัย

ตารางที่ 1 ง. ค่าความตรงเชิงเนื้อหา

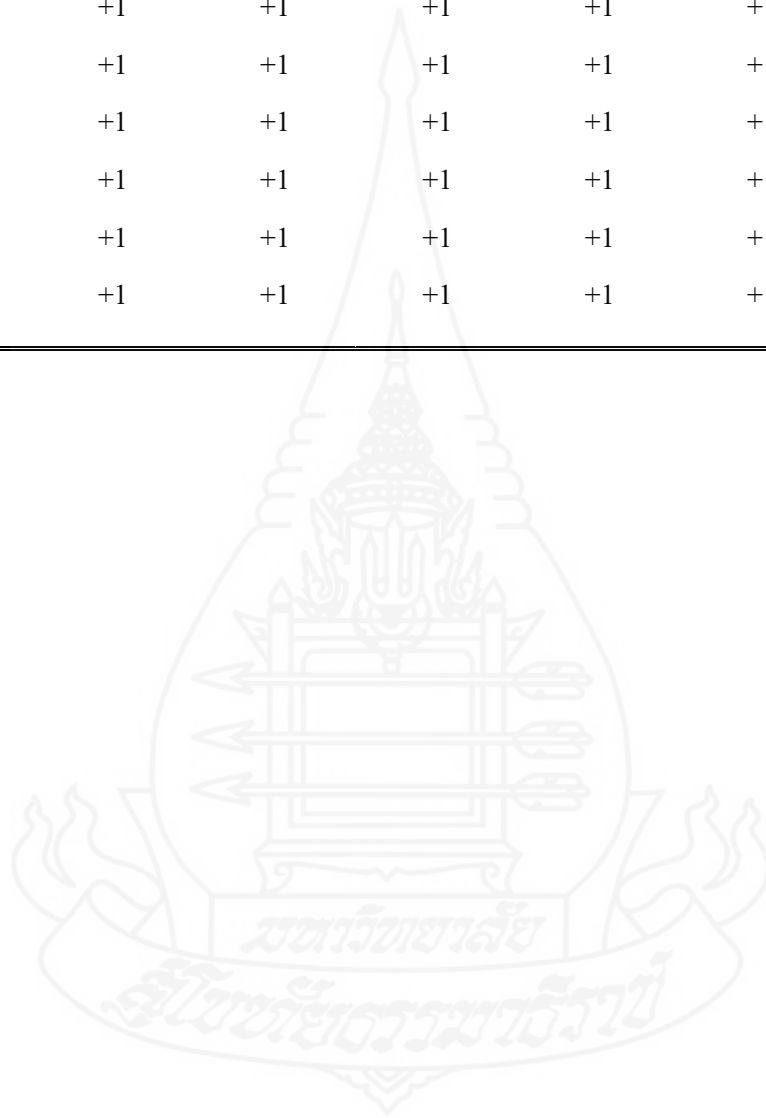
ข้อที่	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					ค่าเฉลี่ย
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5	
1	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
2	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
3	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
4	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
5	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
6	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
7	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
8	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
9	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
10	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
11	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
12	+1	+1	0	+1	+1	0.80
13	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
14	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
15	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
16	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
17	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
18	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
18	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
20	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
21	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
22	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
23	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
24	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
25	+1	+1	+1	+1	+1	1.00

ตารางที่ 1 ง. (ต่อ)

ข้อที่	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					ค่าเฉลี่ย
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5	
26	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
27	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
28	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
29	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
30	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
31	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
32	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
33	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
34	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
35	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
36	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
37	+1	0	+1	+1	+1	0.80
38	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
39	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
40	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
41	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
42	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
43	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
44	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
45	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
46	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
47	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
48	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
49	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
50	+1	+1	+1	+1	+1	1.00

ตารางที่ 1 ง. (ต่อ)

ข้อที่	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					ค่าเฉลี่ย
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5	
51	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
52	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
53	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
54	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
55	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
56	+1	+1	+1	+1	+1	1.00

ตารางที่ 2 ง. ค่าความเที่ยง (Reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach)

ข้อที่	Corrected Item-Total Correlation	Alpha If Item Deleted
1	.749	.989
2	.778	.989
3	.832	.989
4	.857	.989
5	.793	.989
6	.882	.989
7	.832	.989
8	.720	.989
9	.829	.989
10	.793	.989
11	.852	.989
12	.675	.989
13	.759	.989
14	.839	.989
15	.759	.989
16	.675	.989
17	.839	.989
18	.833	.989
19	.639	.989
20	.879	.989
21	.784	.989
22	.878	.989
23	.678	.989

ตารางที่ 2 ง. (ต่อ)

ข้อที่	Corrected Item-Total Correlation	Alpha If Item Deleted
24	.836	.989
25	.746	.989
26	.769	.989
27	.875	.989
28	.853	.989
29	.873	.989
30	.724	.989
31	.832	.989
32	.649	.989
33	.697	.989
34	.792	.989
35	.676	.989
36	.846	.989
37	.765	.989
38	.659	.989
39	.792	.989
40	.853	.989
41	.892	.989
42	.896	.989
43	.865	.989
44	.829	.989
45	.876	.989
46	.784	.989
47	.855	.989

ตารางที่ 2 ง. (ต่อ)

ข้อที่	Corrected Item-Total Correlation	Alpha If Item Deleted
48	.615	.990
49	.618	.989
50	.746	.989
51	.876	.989
52	.875	.989
53	.853	.989
54	.649	.989
55	.733	.989
56	.832	.989

Reliability Coefficients = .989 (N of Cases = 30 , N of Item = 56)

ตารางที่ 3 ง. ค่าความเที่ยง (Reliability) ของแบบสอบถามด้านการวางแผนการบริหารแหล่งเรียนรู้
โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach)

ข้อที่	Corrected Item-Total Correlation	Alpha If Item Deleted
1	.673	.964
2	.691	.963
3	.900	.957
4	.876	.957
5	.814	.957
6	.875	.959
7	.900	.957
8	.794	.960
9	.896	.956
10	.762	.961
11	.878	.957

Reliability Coefficients = .962 (N of Cases = 30 , N of Item = 11)

ตารางที่ 4 ง. ค่าความเที่ยง (Reliability) ของแบบสอบถามด้านการสนับสนุนทรัพยากรในการ
บริหารแหล่งเรียนรู้ โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient)
ของครอนบาค (Cronbach)

ข้อที่	Corrected Item-Total Correlation	Alpha If Item Deleted
1	.851	.929
2	.916	.924
3	.673	.941
4	.916	.924
5	.851	.929
6	.673	.942
7	.832	.930
8	.591	.946

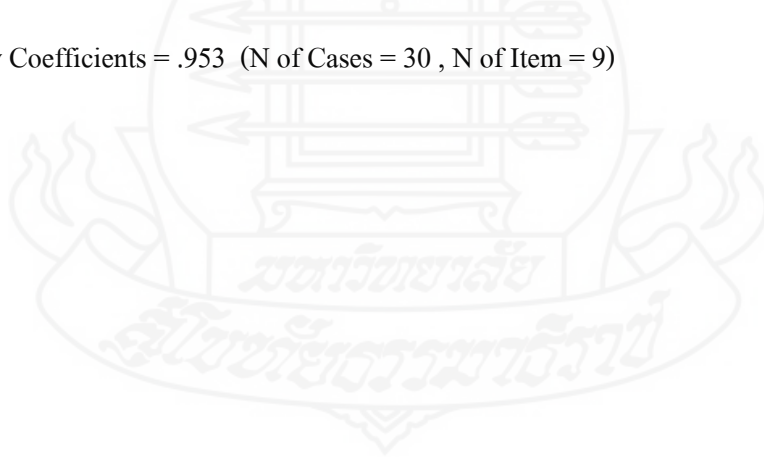
Reliability Coefficients = .941 (N of Cases = 30 , N of Item = 8)

ตารางที่ 5 ง. ค่าความเที่ยง (Reliability) ของแบบสอบถามด้านการส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้
โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach)

ข้อที่	Corrected Item-Total Correlation	Alpha If Item Deleted
1	.926	.942
2	.761	.951
3	.921	.942
4	.729	.953
5	.706	.953
6	.788	.949
7	.681	.954
8	.926	.942
9	.887	.944

Reliability Coefficients = .953 (N of Cases = 30 , N of Item = 9)

ตารางที่ 6 ง. ค่าความเที่ยง (Reliability) ของแบบสอบถามด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม การใช้
แหล่งเรียนรู้โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient)
ของครอนบาค (Cronbach)

ข้อที่	Corrected Item-Total Correlation	Alpha If Item Deleted
1	.743	.943
2	.786	.942
3	.819	.941
4	.679	.946
5	.673	.946
6	.873	.939
7	.568	.949
8	.830	.940
9	.836	.940
10	.602	.948
11	.873	.939
12	.781	.942

Reliability Coefficients = .948 (N of Cases = 30 , N of Item = 12)

ตารางที่ 7 ง. ค่าความเที่ยง (Reliability) ของแบบสอบถามด้านการประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้
โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach)

ข้อที่	Corrected Item-Total Correlation	Alpha If Item Deleted
1	.878	.962
2	.871	.962
3	.829	.963
4	.767	.964
5	.902	.961
6	.784	.963
7	.873	.962
8	.638	.966
9	.540	.967
10	.763	.964
11	.902	.961
12	.890	.962
13	.870	.962
14	.587	.967
15	.707	.965
16	.775	.964

Reliability Coefficients = .966 (N of Cases = 30 , N of Item = 16)

ภาคผนวก จ
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ตารางที่ 1 จ. จำนวนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้วเขต 1
จำแนกตามอำเภอและขนาดของโรงเรียน

อำเภอ	ขนาดของโรงเรียน			รวม
	ขนาดเล็ก	ขนาดกลาง	ขนาดใหญ่	
เมืองสระแก้ว	29	21	8	58
คลองหาด	8	9	5	22
วังน้ำเย็น	8	9	7	24
เขมรถรจ	8	10	6	24
วังสมบูรณ์	10	3	6	19
รวม	63	52	32	147

ตารางที่ 2 จ. จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 จำแนกตามขนาดโรงเรียน

ขนาดของโรงเรียน	สัดส่วนของประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	
	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
ขนาดเล็ก	63	46
ขนาดกลาง	52	38
ขนาดใหญ่	32	23
รวม	147	107

ตารางที่ 3 จ. รายชื่อโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 ปี 2557

ที่	โรงเรียน	อำเภอ	จำนวนนักเรียน
1	บ้านด่าน(ราษฎร์บำรุง)	เมืองสระแก้ว	458
2	บ้านลุงพลู	เมืองสระแก้ว	102
3	วนาสงเคราะห์	เมืองสระแก้ว	98
4	บ้านบะขมื่น(วัชรอนุสรณ์)	เมืองสระแก้ว	112
5	บ้านคลองน้ำใส	เมืองสระแก้ว	249
6	โรงเรียนบ้านหนองขี้เหิน	เมืองสระแก้ว	153
7	สามัคคีประชาสรรค์	เมืองสระแก้ว	103
8	วัดใหม่โพธิ์ทอง	เมืองสระแก้ว	39
9	บ้านวังจั่น	เมืองสระแก้ว	139
10	บ้านท่าเกษม	เมืองสระแก้ว	348
11	บ้านคลองอุดมสุข	เมืองสระแก้ว	29
12	บ้านหนองนกระเรียน	เมืองสระแก้ว	64
13	บ้านทุ่งพระ	เมืองสระแก้ว	301
14	อนุบาลเมืองสระแก้ว	เมืองสระแก้ว	176
15	บ้านคลองปลาโต	เมืองสระแก้ว	61
16	บ้านคลองศรีเมือง	เมืองสระแก้ว	81
17	บ้านคลองผักขม	เมืองสระแก้ว	477
18	บ้านโป่งดาวเรือง	เมืองสระแก้ว	61
19	บ้านคลองน้ำเขียว	เมืองสระแก้ว	105
20	บ้านท่ากะบาก	เมืองสระแก้ว	169
21	บ้านหนองเตียน	เมืองสระแก้ว	341
22	บ้านกิโอสาม	เมืองสระแก้ว	59
23	บ้านป่าระกำ	เมืองสระแก้ว	67
24	บ้านแก้ง	เมืองสระแก้ว	376
25	บ้านห้วย	เมืองสระแก้ว	64
26	บ้านเหล่ากกโก	เมืองสระแก้ว	74
27	เขาสิงโต	เมืองสระแก้ว	167
28	บ้านแสงจันทร์	เมืองสระแก้ว	202

ตารางที่ 3 จ. (ต่อ)

ที่	โรงเรียน	อำเภอ	จำนวนนักเรียน
29	บ้านเนินดินแดง	เมืองสระแก้ว	79
30	บ้านคลองหมากนัค	เมืองสระแก้ว	117
31	บ้านเทศมงคล	เมืองสระแก้ว	40
32	บ้านท่าระพา	เมืองสระแก้ว	94
33	บ้านเนินสวนอ้อย	เมืองสระแก้ว	96
34	บ้านหนองไทร	เมืองสระแก้ว	112
35	บ้านเขามะกา	เมืองสระแก้ว	442
36	บ้านหนองข่า	เมืองสระแก้ว	75
37	บ้านศาลาลำควน	เมืองสระแก้ว	135
38	บ้านหนองผูกเต่า	เมืองสระแก้ว	61
39	บ้านท่าช้าง	เมืองสระแก้ว	113
40	บ้านคลองลำอ่างค์	เมืองสระแก้ว	114
41	บ้านคลองหมี	เมืองสระแก้ว	38
42	บ้านสี่แยก	เมืองสระแก้ว	130
43	อนุบาลวัดสระแก้ว	เมืองสระแก้ว	1,869
44	บ้านเนินสะอาด	เมืองสระแก้ว	142
45	บ้านทุ่งหิน โคน	เมืองสระแก้ว	442
46	บ้านแก่งสี่เสียด	เมืองสระแก้ว	72
47	ธรรมยานประยุต	เมืองสระแก้ว	76
48	บ้านน้ำซับเจริญ	เมืองสระแก้ว	344
49	บ้านทุ่งพลวง	เมืองสระแก้ว	89
50	บ้านใหม่ถาวร	เมืองสระแก้ว	69
51	บ้านเนินผาสุก	เมืองสระแก้ว	114
52	บ้านคลองมะละกอ	เมืองสระแก้ว	141
53	บ้านเขาข่า	เมืองสระแก้ว	84
54	บ้านคลองคันจ้อ	เมืองสระแก้ว	110
55	บ้านหน้าสถานี	เมืองสระแก้ว	204
56	บ้านโคกมะตูม	เมืองสระแก้ว	81

ตารางที่ 3 จ. (ต่อ)

ที่	โรงเรียน	อำเภอ	จำนวนนักเรียน
57	บ้านคลองบุหรี	เมืองสระแก้ว	66
58	บ้านท่าแยก	เมืองสระแก้ว	124
59	บ้านคลองไก่อ่เดือน	คลองหาด	276
60	บ้านเขาตังก้อ	คลองหาด	268
61	ทับทิมสยาม05	คลองหาด	109
62	บ้านคลองหาด	คลองหาด	226
63	บ้านเขาดิน	คลองหาด	160
64	บ้านคลองหาดสาขาบ้านเขาช่องแคบ	คลองหาด	101
65	อนุบาลคลองหาด	คลองหาด	341
66	บ้านเขาเลื่อม	คลองหาด	160
67	อนุบาลคลองหาด(สาขาบ้านใหม่ไทย	คลองหาด	58
68	เจริญ)	คลองหาด	133
69	บ้านวังวน	คลองหาด	92
70	บ้านวังยาง	คลองหาด	132
71	บ้านนาดี	คลองหาด	90
72	บ้านชัยถาวร	คลองหาด	180
73	บ้านพรหมนิมิต	คลองหาด	53
74	บ้านวังปิ่น	คลองหาด	96
75	บ้านชัยน้อย	คลองหาด	250
76	สามัคคีราษฎร์บำรุง	คลองหาด	59
77	สามัคคีสกุลอรุณวิทยา	คลองหาด	223
78	บ้านหินกอง	คลองหาด	218
79	มหาธิคุณวิทยา	คลองหาด	206
80	บ้านชุมทอง	คลองหาด	95
81	บ้านห้วยไคร้	วังน้ำเย็น	393
82	วัดคลองตาสุตรสามัคคี	วังน้ำเย็น	145
83	บ้านคลองหินปูน	วังน้ำเย็น	120
84	บ้านหนองสมบูรณ บ้านดอนดินแดง	วังน้ำเย็น	62

ตารางที่ 3 จ. (ต่อ)

ที่	โรงเรียน	อำเภอ	จำนวนนักเรียน
85	ชุมชนบ้านตาหลังใน	วังน้ำเย็น	507
86	บ้านท่าตาสี	วังน้ำเย็น	128
87	บ้านทัพหลวง	วังน้ำเย็น	397
88	บ้านหนองปรือ	วังน้ำเย็น	208
89	บ้านใหม่สระบุรี	วังน้ำเย็น	71
90	บ้านหนองผักหนาม	วังน้ำเย็น	83
91	บ้านหนองแก	วังน้ำเย็น	73
92	บ้านมหาเจริญ	วังน้ำเย็น	874
93	บ้านพรสวรรค์	วังน้ำเย็น	70
94	บ้านด่านชัยพัฒนา	วังน้ำเย็น	84
95	บ้านชัยเจริญ	วังน้ำเย็น	164
96	บ้านเขาตะกรับพัฒนา	วังน้ำเย็น	317
97	วังจระเข้	วังน้ำเย็น	137
98	บ้านคลองใหญ่	วังน้ำเย็น	167
99	บ้านแก่งสะเดา	วังน้ำเย็น	147
100	องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ที่ 6	วังน้ำเย็น	253
101	อนุบาลวังน้ำเย็นมิตรภาพที่ 179	วังน้ำเย็น	755
102	วัดเกษแก้ว	วังน้ำเย็น	49
103	บ้านวังบูรพา	วังน้ำเย็น	351
104	บ้านวังแดง	วังน้ำเย็น	73
105	อนุบาลเขาฉกรรจ์	เขาฉกรรจ์	543
106	บ้านนา(สามัคคีวิทยา)	เขาฉกรรจ์	120
107	บ้านวังรี	เขาฉกรรจ์	102
108	บ้านเขาภูมิ่ง	เขาฉกรรจ์	11
109	บ้านพรสวรรค์	เขาฉกรรจ์	87
110	บ้านเขาสามลิม	เขาฉกรรจ์	110
111	วัดพวงนิมิต	เขาฉกรรจ์	426
112	บ้านคลองสิบสาม	เขาฉกรรจ์	386

ตารางที่ 3 จ. (ต่อ)

ที่	โรงเรียน	อำเภอ	จำนวนนักเรียน
113	บ้านพระเพลิง	เขาคกรรจ์	578
114	บ้านภูเงิน	เขาคกรรจ์	103
115	บ้านบึงพระราม	เขาคกรรจ์	89
116	บ้านหนองปักหลัก	เขาคกรรจ์	62
117	บ้านใหม่ไทรทอง	เขาคกรรจ์	489
118	บ้านท่าเต็น	เขาคกรรจ์	168
119	บ้านท่าผักชี	เขาคกรรจ์	99
120	บ้านเนินสายฝน (แหลมทอง)	เขาคกรรจ์	213
121	บ้านคลองนางาม	เขาคกรรจ์	82
122	บ้านเขาน้อยสามัคคี	เขาคกรรจ์	309
123	บ้านคลองเจริญ	เขาคกรรจ์	311
124	บ้านหนองกะทะ	เขาคกรรจ์	132
125	บ้านชัยมะนาว	เขาคกรรจ์	733
126	บ้านธารนพเก้า	เขาคกรรจ์	539
127	บ้านหนองหว้า	เขาคกรรจ์	225
128	บ้านคลองธรรมชาติ	เขาคกรรจ์	226
129	บ้านเขาดิน	วังสมบูรณ์	57
130	บ้านวังทอง	วังสมบูรณ์	95
131	บ้านเขาแหลม	วังสมบูรณ์	417
132	บ้านคลองยายอินทร์	วังสมบูรณ์	328
133	บ้านคลองอุดม	วังสมบูรณ์	115
134	บ้านวังดารา	วังสมบูรณ์	91
135	วังไผ่	วังสมบูรณ์	42
136	อนุบาลวังสมบูรณ์	วังสมบูรณ์	1,144
137	บ้านชัยสิงโต	วังสมบูรณ์	82
138	บ้านไร่สามศรี	วังสมบูรณ์	83
139	บ้านคลองทราย	วังสมบูรณ์	98
140	บ้านวังใหม่	วังสมบูรณ์	459

ตารางที่ 3 จ. (ต่อ)

ที่	โรงเรียน	อำเภอ	จำนวนนักเรียน
141	ชัยเกษมวังชุมทอง	วังสมบูรณ์	52
142	บ้านวังสำลี	วังสมบูรณ์	40
143	บ้านไพรจิตรวิทยา	วังสมบูรณ์	284
144	วังศรีทอง	วังสมบูรณ์	38
145	บ้านไทรทอง	วังสมบูรณ์	150
146	บ้านคลองเจริญสุข	วังสมบูรณ์	92
147	บ้านโคกน้อย	วังสมบูรณ์	265

ภาคผนวก ฉ
คำสถิติที่เกี่ยวข้อง

ตารางที่ 1 จ. การเปรียบเทียบบทบาทในการบริหารแหล่งเรียนรู้ของผู้บริหารโรงเรียนสังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 ด้านการวางแผน การ
บริหารแหล่งเรียนรู้เป็นรายชื่อ จำแนกตามขนาดของโรงเรียน

รายการ	โรงเรียน ขนาดเล็ก (n=46)		โรงเรียน ขนาดกลาง (n=38)		โรงเรียน ขนาดใหญ่ (n=23)	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
1.กำหนดนโยบายพัฒนาแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียน อย่างชัดเจน	4.28	.80	4.55	.64	4.70	.47
2.กำหนดให้มีการจัดทำแผนงานบริหารจัดการ แหล่งเรียนรู้	4.35	.73	4.61	.59	4.65	.48
3.กำหนดวัตถุประสงค์อย่างชัดเจนในการพัฒนา แหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียน	4.46	.62	4.55	.55	4.61	.49
4.กำหนดให้มีการจัดทำรายละเอียดในการพัฒนา แหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียน	4.37	.74	4.50	.68	4.61	.49
5.แต่งตั้งคณะทำงานในการสำรวจแหล่งเรียนรู้ทั้ง ภายในและภายนอกโรงเรียน	4.46	.72	4.61	.63	4.65	.48
6.แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานในการพัฒนาแหล่ง เรียนรู้ภายในโรงเรียน	4.41	.68	4.58	.72	4.61	.58
7.กำหนดปฏิทินการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการบริหาร จัดการแหล่งเรียนรู้	4.22	.81	4.55	.60	4.39	.49
8.กำหนดให้มีการสำรวจและจัดทำทะเบียนแหล่ง เรียนรู้ภายในชุมชน	4.30	.86	4.55	.64	4.57	.50
9.วางแผนร่วมกับครูในการปรับปรุงบรรยากาศและ สิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียนให้เป็นแหล่งเรียนรู้	4.52	.62	4.58	.64	4.74	.44

ตารางที่ 1 จ. (ต่อ)

รายการ	โรงเรียน ขนาดเล็ก (n=46)		โรงเรียน ขนาดกลาง (n=38)		โรงเรียน ขนาดใหญ่ (n=23)	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
	10.ประชุมชี้แจงขั้นตอนการดำเนินงานบริหาร จัดการแหล่งเรียนรู้ให้ครูรับทราบ	4.33	.66	4.53	.72	4.70
11.ประชาสัมพันธ์นโยบายและแผนการบริหาร แหล่งเรียนรู้ให้ผู้ปกครองและชุมชนรับทราบ	4.37	.77	4.55	.64	4.61	.49
รวม	4.36	.54	4.55	.57	4.62	.35

ตารางที่ 2 จ. การเปรียบเทียบบทบาทในการบริหารแหล่งเรียนรู้ของผู้บริหาร โรงเรียนสังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 ด้านการสนับสนุน
ทรัพยากรในการบริหารแหล่งเรียนรู้ เป็นรายชื่อ จำแนกตามขนาดของโรงเรียน

รายการ	โรงเรียน ขนาดเล็ก (n=46)		โรงเรียน ขนาดกลาง (n=38)		โรงเรียน ขนาดใหญ่ (n=23)	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
	1.มอบหมายให้ครูดำเนินการบริหารจัดการแหล่ง เรียนรู้ที่เหมาะสม	4.22	.66	4.55	.62	4.83
2.จัดหาและจัดสรรงบประมาณเพื่อการบริหารจัดการ แหล่งเรียนรู้เพียงพอ	4.07	.77	4.47	.68	4.61	.58
3.จัดหาสื่อ อุปกรณ์ และเทคโนโลยีที่เหมาะสมในการ ดำเนินงานพัฒนาแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียน	4.09	.83	4.50	.64	4.65	.57

ตารางที่ 2 จ. (ต่อ)

รายการ	โรงเรียน ขนาดเล็ก (n=46)		โรงเรียน ขนาดกลาง (n=38)		โรงเรียน ขนาดใหญ่ (n=23)	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
	4. ส่งเสริมให้มีการสำรวจและประสานงานกับปราชญ์ ท้องถิ่นและแหล่งเรียนรู้ในชุมชน	4.11	.79	4.34	.74	4.39
5. อำนวยความสะดวกในการเชิญวิทยากรท้องถิ่น มาสาธิต หรือให้ความรู้แก่ครู และนักเรียน	4.20	.77	4.61	.59	4.22	.60
6. ปรับปรุงสภาพแวดล้อม และอาคารสถานที่ภายใน โรงเรียนให้เป็นแหล่งเรียนรู้	4.48	.69	4.53	.72	4.70	.47
7. สนับสนุนให้ครูนำเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหาร จัดการแหล่งเรียนรู้	4.43	.62	4.58	.59	4.70	.47
8. สนับสนุนและส่งเสริมให้ครูเข้าร่วมการอบรม สัมมนา หรือพัฒนาตนเองในการบริหารจัดการ แหล่งเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง	4.48	.62	4.61	.54	4.70	.47
รวม	4.25	.54	4.52	.56	4.59	.38

ตารางที่ 3 จ. การเปรียบเทียบบทบาทในการบริหารแหล่งเรียนรู้ของผู้บริหารโรงเรียนสังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 ด้านการส่งเสริม การใช้
แหล่งเรียนรู้ เป็นรายชื่อ จำแนกตามขนาดของโรงเรียน

รายการ	โรงเรียน ขนาดเล็ก (n=46)		โรงเรียน ขนาดกลาง (n=38)		โรงเรียน ขนาดใหญ่ (n=23)	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
	1.จัดอบรมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการใช้แหล่งเรียนรู้ ในการจัดการเรียนการสอน	4.11	.73	4.39	.71	4.61
2.จัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับการใช้แหล่งเรียนรู้ ในการจัดการเรียนการสอน	4.00	.81	4.39	.75	4.43	.50
3.กำหนดให้ครูนำแหล่งเรียนรู้มาใช้ในการจัดกิจกรรม การเรียนการสอนอย่างหลากหลาย	4.24	.70	4.45	.68	4.52	.51
4.ชมเชยและให้กำลังใจครูที่ใช้แหล่งเรียนรู้ที่ หลากหลายในกิจกรรมการเรียนการสอน	4.15	.91	4.47	.68	4.61	.49
5.สนับสนุนและส่งเสริมให้ครูจัดการเรียนการสอน โดยปราศผู้ท้องถิ่นหรือจากแหล่งเรียนรู้ในชุมชน	4.15	.69	4.53	.64	4.57	.59
6.อำนวยความสะดวกในการเชิญวิทยากรท้องถิ่น มาให้ความรู้ในการจัดการเรียนการสอน	4.15	.72	4.53	.68	4.61	.58
7.ส่งเสริมให้ครูทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนา การจัดการเรียนการสอนจากแหล่งเรียนรู้	4.24	.84	4.55	.68	4.70	.47
8.ให้รางวัลสำหรับครูที่มีผลงานดีเด่นในการจัด กิจกรรมการเรียนการสอนจากแหล่งเรียนรู้	4.02	.83	4.37	.81	4.43	.66
9.ส่งเสริมให้มีการเผยแพร่ผลงานเกี่ยวกับ การจัดการเรียนการสอนจากแหล่งเรียนรู้	4.11	.64	4.45	.76	4.35	.57
รวม	4.13	.59	4.45	.62	4.45	.44

ตารางที่ 4 จ. การเปรียบเทียบบทบาทในการบริหารแหล่งเรียนรู้ของผู้บริหารโรงเรียนสังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 ด้านการนิเทศ กำกับ
ติดตาม การใช้แหล่งเรียนรู้ เป็นรายชื่อ จำแนกตามขนาดของโรงเรียน

รายการ	โรงเรียน ขนาดเล็ก (n=46)		โรงเรียน ขนาดกลาง (n=38)		โรงเรียน ขนาดใหญ่ (n=23)	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
	1.กำหนดนโยบายการนิเทศการใช้แหล่งเรียนรู้โดย เน้นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างเพื่อนครู	4.07	.74	4.42	.72	4.30
2.จัดให้มีกระบวนการนิเทศภายในอย่างเป็นระบบ	4.22	.59	4.45	.76	4.61	.58
3.ดำเนินการสร้างเครือข่ายการนิเทศภายใน โรงเรียน	4.20	.74	4.39	.82	4.52	.51
4.จัดทำตารางหรือปฏิทินการนิเทศการใช้แหล่งเรียนรู้	4.09	.69	4.50	.72	4.57	.50
5.แต่งตั้งคณะครูให้เป็นผู้นิเทศ กำกับ ติดตามการใช้ แหล่งเรียนรู้ในการจัดการเรียนการสอน	4.15	.69	4.45	.72	4.57	.50
6.สร้างเครือข่ายการนิเทศโดยเชิญบุคคล ภายนอก มาร่วมนิเทศ	3.39	.83	4.34	.84	4.26	.54
7.จัดให้มีการจัดทำเครื่องมือสำหรับใช้ในการนิเทศ อย่างหลากหลาย	4.17	.82	4.42	.75	4.61	.58
8.ใช้เทคนิควิธีการนิเทศติดตามการใช้แหล่งเรียนรู้ อย่างเหมาะสม	4.00	.84	4.42	.59	4.48	.51
9.ติดตามการใช้แหล่งเรียนรู้ในการจัดการเรียนการ สอนอย่างต่อเนื่อง	4.09	.69	4.42	.64	4.43	.50
10.ให้คำแนะนำช่วยเหลือครูเกี่ยวกับการใช้แหล่ง เรียนรู้ในการจัดการเรียนการสอน	4.17	.67	4.42	.64	4.39	.49

ตารางที่ 4 จ. (ต่อ)

รายการ	โรงเรียน ขนาดเล็ก (n=46)		โรงเรียน ขนาดกลาง (n=38)		โรงเรียน ขนาดใหญ่ (n=23)	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
	11.แนะนำให้ครูใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชนและ ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการจัดการเรียนการสอน	4.45	.72	4.47	.64	4.48
12.กำกับ ติดตาม การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ของครูทุกคนอย่างใกล้ชิดสม่ำเสมอ และต่อเนื่อง	4.09	.78	4.42	.68	4.57	.50
รวม	4.11	.58	4.42	.59	4.48	.41

ตารางที่ 5 จ. การเปรียบเทียบบทบาทในการบริหารแหล่งเรียนรู้ของผู้บริหารโรงเรียนสังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 ด้านการประเมินผล การ
ใช้แหล่งเรียนรู้ เป็นรายชื่อ จำแนกตามขนาดของโรงเรียน

รายการ	โรงเรียน ขนาดเล็ก (n=46)		โรงเรียน ขนาดกลาง (n=38)		โรงเรียน ขนาดใหญ่ (n=23)	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
	1.ประเมินความเหมาะสมของแหล่งเรียนรู้ก่อน นำมาใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอน	4.20	.79	4.39	.67	4.57
2.ประเมินความเป็นไปได้ในการใช้แหล่งเรียนรู้ เพื่อจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	4.17	.67	4.42	.68	4.48	.51
3.กำหนดตัวบ่งชี้ และเกณฑ์ในการประเมินการใช้ แหล่งเรียนรู้ในการจัดการเรียนการสอน	4.13	.77	4.42	.68	4.48	.66

ตารางที่ 5 ฉ. (ต่อ)

รายการ	โรงเรียน ขนาดเล็ก (n=46)		โรงเรียน ขนาดกลาง (n=38)		โรงเรียน ขนาดใหญ่ (n=23)	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
	4.ให้ครูมีส่วนร่วมในการกำหนดตัวบ่งชี้ และเกณฑ์ในการประเมินการใช้แหล่งเรียนรู้ในการจัดการเรียนการสอน	4.17	.76	4.39	.71	4.48
5.แนะนำครูเกี่ยวกับวิธีการประเมินการใช้แหล่งเรียนรู้ในการจัดการเรียนการสอน	4.26	.74	4.47	.60	4.48	.59
6.ติดตามการปฏิบัติงานของครูในการใช้แหล่งเรียนรู้จัดกิจกรรมการเรียนการสอน	4.20	.65	4.42	.68	4.61	.49
7.ตรวจสอบกระบวนการทำงานของครูเพื่อให้เกิดการพัฒนาและใช้แหล่งเรียนรู้ในการจัดการเรียนการสอน	4.17	.70	4.50	.60	4.48	.66
8.สำรวจปัญหาอุปสรรคในการใช้แหล่งเรียนรู้ในการจัดการเรียนการสอน	4.13	.74	4.55	.55	4.52	.66
9.ปรับปรุง แก้ไขปัญหาและการทำงานในการพัฒนาและใช้แหล่งเรียนรู้ในการจัดการเรียนการสอน	4.20	.77	4.53	.60	4.65	.48
10.แนะนำให้ครูใช้วิธีการประเมินผลการจัดการเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้อย่างหลากหลาย	4.37	.67	4.47	.68	4.65	.48
11.ส่งเสริมให้ครูใช้ผลการประเมินการจัดการเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้มาพัฒนาการจัดการเรียนการสอน	4.20	.74	4.58	.64	4.61	.49

ตารางที่ 5 ฉ. (ต่อ)

รายการ	โรงเรียน ขนาดเล็ก (n=46)		โรงเรียน ขนาดกลาง (n=38)		โรงเรียน ขนาดใหญ่ (n=23)	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
	12.กำกับและติดตามการใช้แหล่งเรียนรู้ในการจัดการ เรียนการสอนของครูอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ	4.17	.64	4.53	.72	4.52
13.กำหนดให้ครูสรุปและรายงานผลการจัดการเรียนรู้ จากแหล่งเรียนรู้เพื่อนำข้อมูลไปพัฒนาการเรียน การสอน	4.17	.79	4.53	.64	4.61	.49
14.ประเมินคุณค่าของแหล่งเรียนรู้ที่มีต่อการจัดการ เรียนการสอนเป็นประจำทุกภาคเรียน หรือทุกปี การศึกษา	4.17	.79	4.53	.72	4.52	.59
15.ประเมินความพึงพอใจของครูเกี่ยวกับการใช้แหล่ง เรียนรู้ในการจัดการเรียนการสอน	4.22	.78	4.55	.64	4.57	.59
16.ประเมินความพึงพอใจของผู้เรียนเกี่ยวกับการใช้ แหล่งเรียนรู้ในการจัดการเรียนการสอน	4.15	.84	4.50	.68	4.61	.58
รวม	4.19	.57	4.48	.57	4.54	.47

ตารางที่ 6 ฉ. การเปรียบเทียบบทบาทในการบริหารแหล่งเรียนรู้ของผู้บริหารโรงเรียนสังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 เป็นรายด้าน จำแนกตาม
ขนาดของโรงเรียน

รายการ	โรงเรียน ขนาดเล็ก (n=46)		โรงเรียน ขนาดกลาง (n=38)		โรงเรียน ขนาดใหญ่ (n=23)	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
1. การวางแผนการบริหารแหล่งเรียนรู้	4.36	.54	4.55	.57	4.62	.35
2. การสนับสนุนทรัพยากรในการบริหารแหล่งเรียนรู้	4.25	.54	4.52	.56	4.59	.38
3. การส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้	4.13	.59	4.45	.62	4.53	.44
4. การนิเทศ กำกับ ติดตาม การใช้แหล่งเรียนรู้	4.11	.58	4.42	.59	4.48	.41
5. การประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้	4.19	.57	4.48	.57	4.54	.47
รวม	4.21	.52	4.49	.53	4.55	.38

ตารางที่ 7 จ. การเปรียบเทียบบทบาทในการบริหารแหล่งเรียนรู้ของผู้บริหารโรงเรียนสังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 ด้านการวางแผน การ
บริหารแหล่งเรียนรู้เป็นรายชื่อ จำแนกตามระดับคุณภาพของโรงเรียน

รายการ	โรงเรียน ที่มีคุณภาพระดับ ดี (n=84)		โรงเรียน ที่มีคุณภาพระดับ ปรับปรุง (n=23)		t	p
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
	1.กำหนดนโยบายพัฒนาแหล่งเรียนรู้ของ โรงเรียนอย่างชัดเจน	4.51	.61	4.30		
2.กำหนดให้มีการจัดทำแผนงานบริหาร จัดการแหล่งเรียนรู้	4.55	.58	4.35	.83	.97	.04*
3.กำหนดวัตถุประสงค์อย่างชัดเจนในการ พัฒนาแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียน	4.56	.54	4.39	.65	1.31	.15
4.กำหนดให้มีการจัดทำรายละเอียดในการ พัฒนาแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียน	4.50	.63	4.35	.83	1.25	.12
5.แต่งตั้งคณะทำงานในการสำรวจแหล่ง เรียนรู้ทั้ง ภายในและภายนอกโรงเรียน	4.56	.66	4.52	.59	.95	.73
6.แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานในการ พัฒนาแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียน	4.52	.68	4.48	.66	.24	.88
7.กำหนดปฏิทินการปฏิบัติงานเกี่ยวกับ การบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้	4.39	.67	4.30	.76	.54	.28
8.กำหนดให้มีการสำรวจและจัดทำ ทะเบียนแหล่งเรียนรู้ภายในชุมชน	4.43	.74	4.5	.66	-.54	.75
9.วางแผนร่วมกับครูในการปรับปรุง บรรยากาศและสิ่งแวดล้อมภายใน โรงเรียนให้เป็นแหล่งเรียนรู้	4.63	.57	4.43	.66	1.40	.17

ตารางที่ 7 จ. (ต่อ)

รายการ	โรงเรียน ที่มีคุณภาพระดับ ดี (n=84)		โรงเรียน ที่มีคุณภาพระดับ ปรับปรุง (n=23)		t	p
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
	10. ประชุมชี้แจงขั้นตอนการดำเนินงาน บริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ให้ครูรับทราบ	4.50	.64	4.39		
11. ประชาสัมพันธ์นโยบายและแผนการ บริหารแหล่งเรียนรู้ให้ผู้ปกครองและ ชุมชนรับทราบ	4.49	.68	4.48	.66	.65	.92
รวม	4.45	.52	4.41	.54	.87	.69

ตารางที่ 8 จ. การเปรียบเทียบบทบาทในการบริหารแหล่งเรียนรู้ของผู้บริหารโรงเรียนสังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 ด้านการสนับสนุนทรัพยากร
ในการบริหารแหล่งเรียนรู้ เป็นรายชื่อ จำแนกตามระดับคุณภาพของโรงเรียน

รายการ	โรงเรียน ที่มีคุณภาพระดับ ดี (n=84)		โรงเรียน ที่มีคุณภาพระดับ ปรับปรุง (n=23)		t	p
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
	1. มอบหมายให้ครูดำเนินการบริหาร จัดการแหล่งเรียนรู้ที่เหมาะสม	4.52	.57	4.26		
2. จัดหาและจัดสรรงบประมาณเพื่อการ บริหารจัดการแหล่งเรียนรู้เพียงพอ	4.35	.75	4.26	.68	.48	.50
3. จัดหาสื่อ อุปกรณ์ และเทคโนโลยีที่ เหมาะสมในการดำเนินงานพัฒนาแหล่ง เรียนรู้ภายในโรงเรียน	4.42	.7	4.13	.86	1.62	.54

ตารางที่ 8 จ.(ต่อ)

รายการ	โรงเรียน ที่มีคุณภาพระดับ ดี (n=84)		โรงเรียน ที่มีคุณภาพระดับ ปรับปรุง (n=23)		t	p
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
	4.ส่งเสริมให้มีการสำรวจและ ประสานงานกับปราชญ์ ท้องถิ่นและแหล่งเรียนรู้ในชุมชน	4.27	.73	4.17		
5.อำนวยความสะดวกในการเชิญวิทยากร ท้องถิ่น มาสาธิต หรือให้ความรู้แก่ครู และนักเรียน	4.32	.71	4.43	.66	-.68	.76
6.ปรับปรุงสภาพแวดล้อม และอาคาร สถานที่ภายในโรงเรียนให้เป็นแหล่ง เรียนรู้	4.56	.62	4.48	.79	.51	.30
7.สนับสนุนให้ครูนำเทคโนโลยีมาใช้ใน การบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้	4.61	.53	4.30	.70	2.23	.05
8.สนับสนุนและส่งเสริมให้ครูเข้าร่วม การอบรมสัมมนา หรือพัฒนาตนเองใน การบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้อย่าง ต่อเนื่อง	4.65	.50	4.26	.68	3.06	.03*
รวม	4.46	.50	4.24	.65	1.38	.16

ตารางที่ 9 จ. การเปรียบเทียบบทบาทในการบริหารแหล่งเรียนรู้ของผู้บริหารโรงเรียนสังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 ด้านการส่งเสริมการใช้
แหล่งเรียนรู้ เป็นรายชื่อ จำแนกตามระดับคุณภาพของโรงเรียน

รายการ	โรงเรียน ที่มีคุณภาพระดับ ดี (n=84)		โรงเรียน ที่มีคุณภาพระดับ ปรับปรุง (n=23)		t	p
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
	1.จัดอบรมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการใช้ แหล่งเรียนรู้ในการจัดการเรียนการ สอน	4.35	.68	4.22		
2.จัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับการ ใช้แหล่งเรียนรู้ในการจัดการเรียนการ สอน	4.26	.73	4.13	.86	.73	.42
3.กำหนดให้ครูนำแหล่งเรียนรู้มาใช้ใน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอย่าง หลากหลาย	4.39	.65	4.30	.70	.56	.85
4.ชมเชยและให้กำลังใจครูที่ใช้แหล่ง เรียนรู้ที่หลากหลายในกิจกรรมการ เรียนการสอน	4.43	.68	4.13	1.05	1.63	.14
5.สนับสนุนและส่งเสริมให้ครูจัดการ เรียนการสอนโดยปราชญ์ท้องถิ่นหรือ จากแหล่งเรียนรู้ในชุมชน	4.39	.64	4.30	.82	.55	.24
6.อำนวยความสะดวกในการเชิญ วิทยากรท้องถิ่นมาให้ความรู้ในการ จัดการเรียนการสอน	4.43	.69	4.22	.73	1.26	.87

ตารางที่ 9 จ. (ต่อ)

รายการ	โรงเรียน ที่มีคุณภาพระดับ ดี (n=84)		โรงเรียน ที่มีคุณภาพระดับ ปรับปรุง (n=23)		t	p
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
	7.ส่งเสริมให้ครูทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อ พัฒนาการจัดการเรียนการสอนจาก แหล่งเรียนรู้	4.48	.71	4.35		
8.ให้รางวัลสำหรับครูที่มีผลงานดีเด่นใน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนจาก แหล่งเรียนรู้	4.27	.81	4.09	.79	.98	.28
9.ส่งเสริมให้มีการเผยแพร่ผลงาน เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนจาก แหล่งเรียนรู้	4.26	.69	4.35	.64	-.53	.95
รวม	4.36	.58	4.23	.67	.92	.45

ตารางที่ 10 จ. การเปรียบเทียบบทบาทในการบริหารแหล่งเรียนรู้ของผู้บริหารโรงเรียนสังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 ด้านการนิเทศ กำกับ
ติดตาม การใช้แหล่งเรียนรู้ เป็นรายชื่อ จำแนกตามระดับคุณภาพของโรงเรียน

รายการ	โรงเรียน ที่มีคุณภาพระดับ ดี (n=84)		โรงเรียน ที่มีคุณภาพระดับ ปรับปรุง (n=23)		t	p
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
	1.กำหนดนโยบายการนิเทศการใช้แหล่ง เรียนรู้โดยเน้นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ระหว่างเพื่อนครู	4.31	.71	4.00		
2.จัดให้มีกระบวนการนิเทศภายในอย่าง เป็นระบบ	4.43	.68	4.22	.60	1.34	.11
3.ดำเนินการสร้างเครือข่ายการนิเทศ ภายในโรงเรียน	4.36	.77	4.26	.61	.55	.11
4.จัดทำตารางหรือปฏิทินการนิเทศการ ใช้แหล่งเรียนรู้	4.39	.69	4.13	.69	1.60	.35
5.แต่งตั้งคณะกรรมการให้เป็นผู้นิเทศ กำกับ ติดตามการใช้แหล่งเรียนรู้ในการ จัดการเรียนการสอน	4.37	.70	4.26	.61	.66	.20
6.สร้างเครือข่ายการนิเทศโดยเชิญบุคคล ภายนอกมาร่วมนิเทศ	4.17	.78	4.17	.83	-.03	.91
7.จัดให้มีการจัดทำเครื่องมือสำหรับใช้ ในการนิเทศอย่างหลากหลาย	4.40	.74	4.17	.83	1.28	.95

ตารางที่ 10 จ. (ต่อ)

รายการ	โรงเรียน ที่มีคุณภาพระดับ ดี (n=84)		โรงเรียน ที่มีคุณภาพระดับ ปรับปรุง (n=23)		t	p
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
	8.ใช้เทคนิควิธีการนิเทศติดตามการใช้ แหล่งเรียนรู้ที่เหมาะสม	4.32	.62	4.00		
9.ติดตามการใช้แหล่งเรียนรู้ในการ จัดการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง	4.30	.59	4.22	.85	.51	.04*
10.ให้คำแนะนำช่วยเหลือครูเกี่ยวกับการ ใช้แหล่งเรียนรู้ในการจัดการเรียนการ สอน	4.35	.63	4.17	.65	1.14	.58
11.แนะนำให้ครูใช้แหล่งเรียนรู้ใน ชุมชนและภูมิปัญญาท้องถิ่นในการ จัดการเรียนการสอน	4.36	.63	4.26	.81	.60	.04*
12.กำกับ ติดตาม การจัดกิจกรรมการ เรียนการสอนของครูทุกคนอย่าง ใกล้ชิดสม่ำเสมอ และต่อเนื่อง	4.32	.67	4.26	.86	.35	.15
รวม	4.33	.54	4.17	.66	1.19	.47

ตารางที่ 11 จ. การเปรียบเทียบบทบาทในการบริหารแหล่งเรียนรู้ของผู้บริหารโรงเรียนสังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 ด้านการประเมินผลการใช้
แหล่งเรียนรู้เป็นรายชื่อ จำแนกตามระดับคุณภาพของโรงเรียน

รายการ	โรงเรียน ที่มีคุณภาพระดับ ดี (n=84)		โรงเรียน ที่มีคุณภาพระดับ ปรับปรุง (n=23)		t	p
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
	1.ประเมินความเหมาะสมของแหล่ง เรียนรู้ก่อนนำมาใช้ในกิจกรรมการ เรียนการสอน	4.42	.62	4.09		
2.ประเมินความเป็นไปได้ในการใช้ แหล่งเรียนรู้เพื่อจัดกิจกรรมการเรียน การสอน	4.36	.65	4.22	.67	.90	.77
3.กำหนดตัวบ่งชี้ และเกณฑ์ในการ ประเมินการใช้แหล่งเรียนรู้ในการ จัดการเรียนการสอน	4.32	.69	4.26	.86	.75	.35
4.ให้ครูมีส่วนร่วมในการกำหนดตัว บ่งชี้ และเกณฑ์ในการประเมินการใช้ แหล่งเรียนรู้ในการจัดการเรียนการ สอน	4.35	.68	4.22	.90	.73	.42
5.แนะนำครูเกี่ยวกับวิธีการประเมินการ ใช้แหล่งเรียนรู้ในการจัดการเรียนการ สอน	4.40	.60	4.30	.87	.63	.14

ตารางที่ 11 ฉ.(ต่อ)

รายการ	โรงเรียน ที่มีคุณภาพระดับ ดี (n=84)		โรงเรียน ที่มีคุณภาพระดับ ปรับปรุง (n=23)		t	p
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
	6.ติดตามการปฏิบัติงานของครูในการ ใช้แหล่งเรียนรู้จัดกิจกรรมการเรียน การสอน	4.43	.58	4.13		
7.ตรวจสอบกระบวนการทำงานของครู เพื่อให้เกิดการพัฒนาและใช้แหล่ง เรียนรู้ในการจัดการเรียนการสอน	4.43	.68	4.09	.59	2.18	.01*
8.สำรวจปัญหาอุปสรรคในการใช้ แหล่งเรียนรู้ในการจัดการเรียนการ สอน	4.44	.66	4.09	.73	2.21	.21
9.ปรับปรุง แก้ไขปัญหาและการทำงาน ในการพัฒนาและใช้แหล่งเรียนรู้ใน การจัดการเรียนการสอน	4.50	.63	4.09	.79	2.62	.96
10.แนะนำให้ครูใช้วิธีการประเมินผล การจัดการเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ อย่างหลากหลาย	4.48	.66	4.43	.59	.27	.51
11.ส่งเสริมให้ครูใช้ผลการประเมินการ จัดการเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้มา พัฒนาการจัดการเรียนการสอน	4.46	.64	4.26	.81	1.26	.39
12.กำกับและติดตามการใช้แหล่งเรียนรู้ ในการจัดการเรียนการสอนของครู อย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ	4.42	.66	4.22	.67	1.27	.60

ตารางที่ 11 จ.(ต่อ)

รายการ	โรงเรียน ที่มีคุณภาพระดับ ดี (n=84)		โรงเรียน ที่มีคุณภาพระดับ ปรับปรุง (n=23)		t	p
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
	13.กำหนดให้ครูสรุปและรายงานผลการจัดการเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้เพื่อนำข้อมูลไปพัฒนาการเรียนการสอน	4.44	.68	4.22		
14.ประเมินคุณค่าของแหล่งเรียนรู้ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนเป็นประจำทุกภาคเรียน หรือทุกปีการศึกษา	4.42	.71	4.22	.85	1.13	.45
15.ประเมินความพึงพอใจของครูเกี่ยวกับการใช้แหล่งเรียนรู้ในการจัดการเรียนการสอน	4.45	.71	4.26	.68	1.14	.69
16.ประเมินความพึงพอใจของผู้เรียนเกี่ยวกับการใช้แหล่งเรียนรู้ในการจัดการเรียนการสอน	4.43	.73	4.17	.83	1.43	.83
รวม	4.42	.55	4.20	.60	1.61	.82

ตารางที่ 12 จ. การเปรียบเทียบบทบาทในการบริหารแหล่งเรียนรู้ของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สระแก้ว เขต 1 เป็นรายด้าน จำแนกตามระดับคุณภาพของโรงเรียน

รายการ	โรงเรียน ที่มีคุณภาพ		โรงเรียน ที่มีคุณภาพระดับ ปรับปรุง		t	p
	ระดับดี (n=84)		ปรับปรุง (n=23)			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. การวางแผนการบริหารแหล่งเรียนรู้	4.51	.52	4.41	.54	.81	.69
2. การสนับสนุนทรัพยากรในการบริหารแหล่งเรียนรู้	4.46	.50	4.28	.65	1.38	.16
3. การส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้	4.36	.58	4.23	.67	.92	.45
4. การนิเทศ กำกับ ติดตาม การใช้แหล่งเรียนรู้	4.33	.54	4.17	.66	1.19	.47
5. การประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้	4.42	.55	4.20	.60	1.60	.82
รวม	4.41	.50	4.26	.58	1.28	.55

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ	นายสุรเกียรติ งามเลิศ
วัน เดือน ปีเกิด	17 มิถุนายน 2515
สถานที่เกิด	อำเภอชุมพวง จังหวัดนครราชสีมา
ประวัติการศึกษา	ค.บ. (ฟิสิกส์) จากสถาบันราชภัฏนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา พ.ศ. 2538
สถานที่ทำงาน	โรงเรียนคลองหาดพิทยาคม อำเภอคลองหาด จังหวัดสระแก้ว
ตำแหน่ง	รองผู้อำนวยการสถานศึกษา วิทยฐานะ รองผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ

